

Kdo ve, če je to vozniško dovoljenje v redu? No, mlada črnomaljska prometna miličnika bosta to hitro ugotovila, kaj več pa preberite o najmlajših prometnikih Bele krajine na 10. strani današnje številke

O CEM SO RAZPRAVLJALI GLANI ZBORA PROIZVAJALCEV OLO NOVO MESTO

Predvsem: večja proizvodnja

Povečevati proizvodnjo in jo prilagajati novim pogojem v gospodarstvu je prva in najresnejša naloga — Za izgradnjo osrednjih objektov je treba združevati razdrobljena investicijska sredstva v vseh kolektivih in komunah — Izvoz naših izdelkov lahko povečamo — Novi ukrepi bodo imeli za posledico zmanjšanje proračunskih dohodkov in potrošnje

Na samostojni seji zbornice proizvajalcev OLO v sredo, 30. maja, so odborniki razpravljali o izpolnitvi planskih nalog v prvem štirimesečju. Poročilo podpredsednika OLO tov. Silva Gorencja je nanašalo vrsto podatkov in opozorilo, da je povečevanje proizvodnje prva in najresnejša naloga vseh kolektivov in vseh proizvajalcev. Po vrednosti smo plan sorazmerno dobro izpolnili (do konca marca celotni dohodek 22,4 odst., čisti osebni dohodek 21,8 odst.), zlasti v primerjavi z lanskim letom, vendar obseg proizvodnje zaostaja za dinamiko. Čeprav sezonske pa-

noge (kmetijstvo, gradbeništvo, turizem) še niso prišle do izraza, bi bili rezultati lahko boljši.

USPEHI NAS NE SMEJO USPAVATI

Celotno gospodarstvo kaže sorazmerno dober rezultat, stanje v posameznih proizvodnih podjetjih pa vendarle ni najboljšo. V kolektivih je še vedno nerešena vrsta pomembnih vprašanj, vse premalo so se doslej prilagodili novim pogojem v gospodarstvu. Po razporeditvi sredstev na sklade (zaključni računi so potrjeni) je pričakovati pritisk na kredite za obratna sredstva (v marcu je bilo kreditov za 16,1 odst. več kot lani). Težave s obratnimi sredstvi bomo lahko preprečili le s prožno politiko komunalnih bank in tako, da bodo kolektivi čisti dohodek kar najbolje porabili za stalna obratna sredstva. Nenehno povečevanje proizvodnje pa je in ostane prva in najpomembnejša naloga.

GOSPODARNO INVESTIRANJE

V četrtletju smo investirali 13,9 odst. po letnem planu predvidenih sredstev za osnovna in 7,8 odst. za obratna sredstva. Z omejevanjem investicij bodo nekateri programi odloženi, vendar to ne pomeni, da ne bomo več investirali. Predvsem bomo dogradili že začetne objekte in preurejali stare, na novo pa gradili samo to, kar se bo hitro vračalo, in vlagali

li v proizvodnjo za izvoz. Vse programe je treba še naprej dopolnjevati in pripravljati, razdrobljena sredstva, namenjena investiranju, pa združevati in uporabiti za osrednje objekte gospodarskih in negospodarskih investicij.

IZVOZ MORAMO SE POVEČATI

Dinamika izvoza je nekoliko slabša od dinamike celotne proizvodnje, v aprilu pa se je izvoz v primeri s 1. tromesečjem celo zmanjšal. Industrija je konec aprila dosegla 28,6 odstotka letnega izvoznega plana. Pogajanja za prodajo mnogih naših izdelkov v zamejstvo še tečejo. Predvsem bi lahko izvozila več, kot je planirano, lesna industrija. Surovine moramo v prvi vrsti zagotoviti podjetjem, ki izvažajo. Na izvoz lesa in lesnih izdelkov bodo ugodno vplivali ukrepi za omejitve žag venecijank in za omejitve ne-tržne prodaje lesa na »merno«. Gozdarski kolektivi so sklenili za 61 odstotkov povečati letosnji posek lesa, da bi zagotovili lesni industriji dovolj surovin. Med dolgoročne ukrepe v gozdarstvu lahko štejejo pospeševanje gozdno-gojitvenih del in priprave za podružabljeno gospodarjenje v gozdovih. Tudi manjša podjetja, ki bi lahko svoje izdelke izvažala, je treba zajeti v izvozni program.

PRORAČUNSKIH SREDSTEV BO MANJ, KOT SMO PLANIRALI

Proračuni so bili letos planirani dokaj visoko, zlasti v dopolnilnih dohodkih (dopolnilni proračunski prispevek, občinski prometni davki). Po okrajnem planu bi morali biti v primerjavi z lansko realizacijo letos bruto dohodki za 31 odstotkov, po občinskih planih pa kar za 36 odstotkov večji. Do konca mar-

ca so bili dohodki uresničeni samo z 19,8 odstotka, do konca aprila pa z 27,6 odstotka. Oboje je posledica tega, da so občine odloke o dopolnilnih dohodkih sprejele sorazmerno pozno, do konca aprila pa je bilo razen tega v zasebnem sektorju pobranih za 8 odstotkov manj davkov kot lani. Priliv dohodkov se bo še zmanjševal tudi zaradi novih ukrepov (nova merila za delitev čistega dohodka, uredbi o promethnem davku in o maržah, obvezna uporaba sredstev za poravnavo dolgov). Po oceni se bodo proračunski dohodki teritorialnih enot na našem področju zmanjšali za okoli 490 milijonov. Tako velikih bremen ne smemo prevalliti v celoti na družbeni gospodarski sektor, ampak sorazmerno delež prenesti tudi na zasebni sektor z višjim obdavčenjem obrtnikov, kmetijstva in svobodnih poklicev. Proračunsko potrošnjo je treba vskladiti z dohodki, vendar ne smemo iskati rešitve v zmanjšanju izdatkov za šolstvo.

POVEČANJE PROIZVODNJE IN NE KRITIKASTRSTVO

V razpravi so odborniki poudarili, da novi ukrepi in vodila za odpravo nepravilnosti pomenijo predvsem to, da moramo proizvajati več, ceneje in kvalitetneje, hkrati s tem pa odpravljati vse nepravilnosti. Narobe bi bilo uprizarjati »lov na čarovnice« pri osebnih dohodkih in se izživljati predvsem v tem na škodo proizvodnje. Zbor proizvajalcev je po živahni razpravi obsodil nezdrave lokalistične težnje pri ustanavljanju komunalnih bank in že četrtrič sprejel priporočilo, naj se komunne sporazumejo o ustanovitvi ene same medobčinske komunale banke. Podrobneje poročamo o tem danes še v posebnem sestavku.

Krepko po zastavljeni poti

Napoved v naši predzadnji številki, da stopajo organizacije Socialistične zveze v široko zasnovano akcijo po govoru tovariša Tita, se je pričela uresničevati. Na posvetovanju predsednikov občinskih odborov SZDL na okrajnem odboru v torek so

Koristna pomoč

V ponedeljek dopoldan so se v Domu ljudske prosvete v Novem mestu zbrali na seminar računovodje in knjigovodje večine gospodarskih organizacij iz okraja. Obdelovali so načela in konkretna dela pri zahtevnem izračunavanju podatkov, ki omogočajo oceno lanskoletne politike delitve dohodka in ustvarjanja ter gospodarjenja nasploh. Seminar je organiziralo društvo knjigovodij za okraj Novo mesto; čeprav pozen, je bil vseeno zelo koristen.

Ali pogodbe — ali ukinitev izplačil

Republiški organi za zdravstvo, med njimi sekretariat za zdravstvo in republiški zdravstveni center se veliko trudijo, da bi se zdravstvena služba v naši republici čimprej prilagodila novim predpisom in da bi bile povsod podpisane pogodbe. V okraju Maribor je Zavod za socialno zavarovanje že podpisal ustrezne pogodbe z bolnično, ambulantno-poliklinično in lekar-

niško službo. Cene zdravstvenih storitev so letos občutno nižje od lanskih, v lekarniški službi pa delajo z 19-odstotno maržo (pri nas lani povprečno 35 odstotna marža!). Prav tako so tudi v celjskem okraju že podpisane pogodbe z vsemi bolnišnicami, zdravilišči, lekarnami in ambulantno-polikliničnimi zavodi. V celjskem okraju so letos znižali cene zdravstvenih storitev za 14 do 18 odst. Ker v našem okraju sklepanje pogodb ne poteka v redu, bo po navodilih republiških organov Zavod za socialno zavarovanje določil rok za sestavo programov in sklenitev pogodb, in bo, če do tega roka pogodbe ne bodo podpisane, ustavil izplačila.

organizacij SZDL, odborniki krajevnih odborov in stanovanijskih skupnosti, odborniki drugih družbenih organizacij in društev. Doslej je bilo v okraju tudi že 21 zborov članstva SZDL. Ta se bodo sedaj, ko so priprave večinoma zaključene, odvijala znatno hitreje. Na vrsti so nato seje občinskih odborov SZDL, ki bodo imeli odgovorno nalogo, da dobre predloge, mnenja in kritiko članstva podpro tudi s svojimi stališči in jih posredujejo odgovornim organom družbenega upravljanja v komunah.

Kako delujejo občinske komisije

Iz nepopolnih podatkov smo zvedeli, da je v okraju nad 230 podjetij in ustanov, ki bodo morale predložiti občinskim komisijam za usklajevanje načel delitve dohodka svoje izračune. Doslej je bilo občinskim komisijam predloženih le deset popolnih dokumentacij s tega področja, vendar se stanje vsak dan hitro popravlja. 36 delavskih svetov v okraju je že imelo razprave o rezultatih gospodarjenja v letu 1961, le 4 kolektivi pa so doslej doseganje gospodarjenja dali tudi v široko razpravo vsem zaposlenim.

Spominska razstava del F. S. Finžgarja

V veži študijske knjižnice v Novem mestu je odprta spominska razstava del pokojnega pisatelja Frana Saleškega Finžgarja. Razstava obsega pestro in bogato ustvarjalnost priljubljenega slovenskega pisatelja in bo odprta dlje časa.

SREDI TEDNA KNJIGE SMO... Tudi novomeška knjigarna založbe EMKA je tokrat ponudila knjige na stojnici in kakor drugod, se je misel o sejni knjigi lepo obnesla tudi v Novem mestu. Tovarišica Saša Papež, ki jo vidite med številnimi kupci na sliki, nam je povedala, da je zdaj kupila knjigo marsikdo, ki ga sicer nikoli ne bi bilo v knjigarno. Kaj več o tem berite na 5. strani današnje številke.

VREME

OD 7. DO 17. JUNIJA

Približno od 9. do 12. junija pretežno lepo vreme, v ostalem nestalno s pogostnimi padavinami in ohlaiditvami.
Dr. V. M.

NE LE OGENJ, TUDI SLABOSTI JE TREBA PREPREČEVATI!

ZAPISKI Z NEDELJSKEGA OBČNEGA ZBORA OKRAJNE GASILSKE ZVEZE V NOvem MESTU

Z nedeljskim občnim zborom okrajne Gasilske zveze v Novem mestu je bilo za vsebino in metode dela celotne gasilske dejavnosti zaključeno nedvomno pomembno obdobje. Prestopka bi bila vsakršna ocena prizadevnosti gasilcev in njihovih organov, zato bi v tem, sicer kratkem in zgoščenem poročilu zaobsegli predvsem bistvene stvari, kakor je o njih spregovoril občni zbor, peti po vrsti.

Naj za uvod začnemo z nekaterimi številkami, ki bodo tudi največ povedale o namenu, pomenu, prizadevnosti in organiziranosti gasilske službe v okraju. Po podatkih, ki se zbirajo pri okrajnem odboru Gasilske zveze, so gasilci med dvema občinama zboroma, to je od leta 1958 do lani, oziroma do novega leta 1962, gasili 491 požarov in obvarovali pred škodo za 2 milijardi 395 milijonov 400.000 dinarjev imovine.

Hkrati z uspehi, ki nas lahko samo razveselijo, pa se moramo zamisliti spričo resnice, da število članstva v gasilskih društvih pada. To vse pa kaže, da je bilo premalo storjenega za pridobitev novih, mlajših in vse poklice zajemajočih članov, skratka za naraščaj, ki naj razbremenijo dolgoletne in za služne gasilce ter se od njih učijo. V gasilskih društvih je tudi premalo žena, saj jih je trenutno med 8.604 moškimi le 677. Na drugi strani imamo še vse premalo strokovnega kadra, častnikov in podčastnikov, ki bodo prevzeli odgovorne naloge predvsem zdaj, ko poteka reorganizacija v gasilstvu.

Delegati so odobrili predlog glede reorganizacije gasilstva, ki naj z okrajnega odbora prenese vse več pristojnosti na občinske odbore, tako da bi bil okrajni odbor poslej

le posvetovalni organ, občinski odbori pa operativni organi.

Glede na to, da imajo društva pomanjkljivo in nesodobno opremo, da so brez domov in izobraževalnih prostorov, so opravljive razne prireditve, srečolovi in podobne reči, ki jih gasilci prirejajo z namenom, da bi zbrali sredstva. Delegati se niso strinjali s tem, da se od najmanjše prireditve pobirajo takse in druge dajatve od radioaparatorov, televizorjev, zato bodo zaprosili, da vseh teh dajatev ne bi plačevali.

Potem je nekdo izmed delegatov govoril o nekaterih slabostih v gospodarskih organizacijah, ki zapostujejo gasilce. Bilo je več primerov, da delavci, ki ga je klicala gasilska dolžnost, za tisti dan ni dobil nobenih dohodkov ali pa so mu izgubljeni dan vsteli v redni letni dopust. Spričo gospodarjenja po ekonomskih enotah je sicer zelo težko pogrešati enega delavca, toda če bi v trenutku požara, ki lahko vsak čas izbruhne v tej ali oni gospodarski enoti, v tem ali onem kraju, razmišljali, ali bo delavec gasilec bolj koristen ekonomski enoti ali gasilski skupini, bi se morali brez pomisleka odločiti za drugo, ker gre v prvem primeru morda le za izgubo nekaj deset tisočev, v drugem pa najbrž za škodo, ne manjšo kot milijon.

Če že govorimo o osnovnih gasilski dejavnosti, ki obsega predvsem preprečevanje škode zaradi požarov v gospodarskih, zasebnih in družbenih poslopih, gozdovih, javnih skladiščih in drugih prostorih, ne moremo tudi mimo dejstva, da so se gasilci še premalo naučili, kako se pogasi ogenj in prepreči škoda v muzejih, kulturnih in spomeniških u-

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Kakor je bilo pričakovati, so odmevi na enodnevnih razgovore med francoskim predsednikom de Gaullem in britanskim premierom Macmillanom raznovrstni, protislovni in številni.

Ze komentarji z obeh strani Rokavskega preliva si nasprotujejo. Če bi verjeli pariškimi komentarji, bi držalo, da je Macmillan izrazil pripravljenost, skoraj brez pogojev sprejeti določbe tako imenovanega rimskega sporazuma, da bi Britanija postala članica Evropske gospodarske skupnosti oziroma Skupnega trga. To bi med drugim pomenilo, da je v bistvu pripravljena žrtvovati gospodarske in trgovinske interese držav Britanske skupnosti narodov.

Toda vse kaže, da zadeva le ni tako preprosta. Iz Londona namreč poročajo, da je Macmillan izrazil de Gaulleu samo »iskreno željo«, da bi Britanija pristopila k Skupnemu trgu, da pa tega ni voljna storiti za vsako ceno. Pričakujejo verjetno tudi uradno izjavo britanske vlade, zakaj razgovori Macmillan-de Gaulle niso zadevali samo Britanije in Francije, ampak širši krog držav.

Potreba po pojasnilu je tem večja, ker predsednik avstralske in podpredsednik novozelandske vlade Menzies in Marshall že nekaj dni bivata v Londonu in se vneto pogajata z britanskimi zastopniki, da bi zavarovala interese svojih dveh držav in v širšem smislu tudi interese Commonwealtha pred grozico vključitvijo Britanije v Skupni trg.

Njuna skrb je upravičena, saj je Adenauer še prav pred kratkim izjavil, da Skupni trg ne bi mogel prebaviti držav Britanske skupnosti narodov. Vsiljuje se vprašanje, kako pa misli Skupni trg prebaviti afriške države, ki jih skuša vključiti v svoj gospodarski okvir. Odgovor je zelo preprost.

Vključitev afriških držav (in še ta je dvomljiva, ker je čutili v

breme na sovjetskega potrošnika. Da, nujno, zakaj »dokler obstaja imperializem, obstaja nevarnost vojne. Obramba pa terja velike izdatke«. Zmanjšati investicije v težki industriji? »Ne, ker bi to oslabilo temelje vsega narodnega gospodarstva, v številni kmetijstva.«

Gospodarsko gledano pomeni omenjena podražitev vsklajevanje med cenami kmetijskih in indu-

Macmillan — De Gaulle

Afriki močan odpor proti temu gospodarskemu neokolonializmu) ne bi bila vključitev enakopravnih gospodarskih partnerjev, ampak proizvajalcev surovin, ki bi morali poceni prodajati surovine Zahodni Evropi in drago od nje kupovati končne izdelke. Dežele Commonwealtha pa ne mislijo ostati surovinska baza in se tudi ne mislijo dati »prebaviti«.

Sovjetski potrošnik je 1. junija zvedel, da se je meso podražilo za 30 odstotkov in maslo za 25 odstotkov. To podražitev je spremljalo odprto pismo CK KP ZSSR, ki »odkriti govori o težavah, nastalih pri preskrbi mestnega prebivalstva z mesom«. Pismo razlaga, zakaj je bila podražitev nujna. Glavna ugotovitev: kolhozi in sovhozi proizvajajo meso in maslo z izgubo. Zato je bilo treba dvigniti ceno.

Pismo tudi odgovarja na vprašanje, če je bilo nujno prevladati to

strijskih proizvodov. Doslej je bilo tako, da so bile cene kmetijskih pridelkov nižje v primerjavi s cenami industrijskih izdelkov. Hruščev je skušal rešiti to neravnovesje najprej z organizacijskimi prijemmi v kmetijstvu, ko pa ti očitno niso rodili sadu, se je moral zateči k popolnoma ekonomskemu ukrepu.

Politično pa to seveda pomeni, da so pri izbiri, kaj je važnejše, topovi ali maslo, ponovno zmagali topovi. Zakaj tako pismo CK KP ZSSR kot obrambni minister Malinovski v »Komunistu« poudarjata, da ni mogoče znižati izdatkov za obrambo.

To pa nas pripelje spet na mednarodno poprišče in do stare ugotovitve, da je blazna oboroževalna tekma (ki s čedalje popolnejšimi orožji terja čedalje večje izdatke) glavna ovira za zdrav gospodarski napredek v svetu ali z drugimi besedami za take razmere, v katerih bi bil človek rešen najhujših gmotnih skrbi.

stanovah, gledališčih in povsod, kjer lahko ogenj uniči milijonsko premoženje. Delegati so zato želeli, da bi jih o tem poučil kakšen priročnik oziroma druga navodila te vrste. To pa že spada v izobraževanje gasilcev, ki je spričo novih oblik dela gasilskih enot in vedno novih nalog, nujno potrebno.

Neizogibna je tudi skrb za dobre in sposobne člane, ki v novem obdobju ne predstavljajo le v gasilstvo usmerjenih ljudi, ampak so hkrati tudi člani ostalih organizacij. Ta

hkratkost naj bi se po mnenju nekaterih diskutantov pretežno kazala v zainteresiranosti za vse probleme, s katerimi se zlasti v novejšem obdobju spopadajo komune. Poslej bo tudi gasilstvo kot ena izmed mnogih prepotrebni dejavnosti bolj upoštevano pri proračunih in spoštovano.

Zaradi novih pogojev in hitrega reševanja problemov je skrajšana mandatna doba plenuma okrajne Gasilske zveze, načela reorganizacije gasilstva in prenašanja pristojnosti

navzdol pa zahtevajo, da bo poslej v plenumu namesto 60 le 27 članov. Novemu plenumu in 9-članskemu predsedstvu, ki je iz svoje vrste izvolilo za novega predsednika okrajne gasilske zveze tovariša Staneta Nunčiča, predsednika ObLO Videm-Krško, (za častnega predsednika je bil imenovan dolgoletni predsednik OGZ Lojze Mirtič), so delegati zaupali vrsto nalog, ki jih bo treba rešiti v okrajnem merilu, predvsem pa poskrbeti za to, da v prihodnje gasilstvo ne bi bila

zapostavljena dejavnost, ampak popolnoma enakovrtna z delom na kateremkoli drugem področju. Dokazil za podkrepitev takih zahtev pa gasilec najbrže ne bi zmanjkalo.

I. Z.

● V začelih dneh se je nekoliko zmanjšala teroristična dejavnost OAS v Alžiriji. To pripisujejo nesoglasjem med voditelji OAS, najbolj pa dejstvu, da se Evropejci trumoma selijo iz Alžirije.

● Laoski princ Suvana Fuma se je v Luang Prabangu sestal z laoskim kraljem, od katerega je dobil privolitvev in spodbudo za nadaljnje prizadevanje za sestavo koalicijske laoske vlade.

● Čeprav so v Venezueli zatrli že drugi poskus upora v zadnjem času, je dežela v resni nevarnosti, da izbruhne prejšnji državljanska vojna. V deželi vlada nezadovoljstvo, katerega izraz so tudi številni gverilski oddelki, ki se borijo proti vladi.

● Predsednik revolucionarnega sveta Burme general Ne Vin, ki je pred nekaj meseci vzel krmilo v svoje roke, je v pomembnem govoru napadel privilegije burmanske birokracije. Hkrati je revolucionarni svet objavil program o burmanski poti v socializem.

● Casopis Španskih falangistov »Arriba« je napadel v posebnem članku usmritev vojnega zločinca Eichmana »kot najbolj hladnokrvno storjen zločin našega časa«.

● Kitajskim znanstvenikom so pripravili, naj ponovno omogočijo »politiko starih cvetov« v znanstvenih raziskavah. To politiko so propagirali v letih 1956 in 1957, pozneje pa so jo zatirali z vso silo in ostro nastopali proti njenim zagovornikom. Politiko »starih cvetov« sto mnenj je prvotno sprožil sam Mao Ce Tung.

● Na letalski Orly se je zgodila huda letalska nesreča, ko je sirmoglavilo potniško letalo tipa »Boeing«. Letalo je padlo po vzletu z višine 30 do 40 metrov in na tleh zgorelo. V požaru je zgorelo 130 potnikov, le dve stewardesi, ki sta bili v repu letala, sta ostali živi.

● V Gani je začela obratovati prva ganska jeklarne, ki je veljala dva milijona funtov. Začetna kapaciteta jeklarne je 20.000 ton jekla na leto.

● V Turčiji je spet prišlo do vladne krize, ki so jo povzročili voditelji Stranke pravice s pritiskom na premiera İnönüja, naj pomilosti kaznovane pristaje Menderesovega režima.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Nekatere gospodarske organizacije si delajo utvare, da so izpolnile naloge, ki jim jih nalagajo predpisi o družbenih merilih, v resnici pa so šele na pol poti ali pa še to ne. Resnikod so le formalistično izračunali razmerja med osebnimi dohodki in skladi po predpisanih obrazcih, namesto da bi organi samoupravljanja sprejeli stališča o prikazanih razmerjih v delitvi. Vzrok je pogosto v zapleteni dokumentaciji, ki je celo strokovnjaki ne razumejo. To pomanjkljivost je treba čimprej odpraviti. Med delavci vlada ugodno vzdušje in pripravljenost, da bi odstranili napake v lanskem delitvi. Bila bi velika škoda, če bi s formalističnim prikazovanjem razmerij in z zapletenimi številkami pokvarili to vzdušje in napeljali vodo na mlin tistih, ki bi radi, da ne bi nič spreminjali, ampak še naprej delali po starem.

Komisije za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka morajo v takih primerih predlagati ponovno obravnavo, dokler kolektivi ne bodo stanja glede delitve čistega dohodka spravili v sklad z družbenimi merili. Nikakor se ne smejo zadovoljiti le z izpolnjenimi obrazci, ampak morajo zahtevati tudi podrobne analize vseh rezultatov gospodarjenja v lanskem letu. Šele na podlagi take analize se bodo kolektivi lahko odločili za pravilno, z družbenimi merili skladno delitev čistega dohodka na osebne dohodke in sklade.

Tudi razpore plač je treba čimprej spraviti v okvir razumne mere. To pa ne bo mogoče zgolj z apli, s klci k zavesti, ampak predvsem z uveljavljanjem doslednega načela delitve po delu, iz katerega tudi vodilni ljudje v podjetju ne smejo biti izvezti. Če bodo njihovi dohodki v skladu z deležem pri naraščanju produktivnosti, izboljšanju organizacije dela, izkoriščanju notranjih rezerv, boljšem gospodarjenju, potem se ni bati, da bi razponi bili pretirano visoki in dohodki nezadostni.

● V petek je bila seja Izvršnega sveta LS LRS, na kateri so razpravljali o potrebi po

spremembah v organizaciji republiške uprave. Obravnavali so tudi poročilo o gibanju gospodarstva v naši republiki v prvih štirih mesecih letošnjega leta in še nekaj drugih važnih vprašanj. Izvršni svet je sklenil, da bo predsednika Borisa Kraigherja, ki je prevzel nove dolžnosti v Zveznem izvršnem svetu, nadomestoval podpredsednik Izvršnega sveta Viktor Avbelj. — V soboto, 9. junija, se bo sestala Ljudska skupščina LR Slovenije.

● Zvezni izvršni svet je sprejel spremembo odredbe o reguliranju uvoza motornih vozil, ki jih uvažajo državljani, tako da so razveljavljene dosedanje olajšave tudi za določene kategorije invalidov. Zdaj je uvoz

DELITEV DOHODKA IN DRUŽBENA MERILA

posameznih motornih vozil v celoti prepovedan. ZIS je hkrati izdal odlok, po katerem bodo določene kategorije vojnih in mirnodobnih vojnih invalidov ter invalidov dela pri nakupu motornih vozil prejemale regres.

● V Klubu ljudskih poslancev v Ljubljani je bilo v soboto posvetovanje Društva novinarjev Slovenije o vlogi in mestu sredstev za informacije v sedanjem obdobju. Uvodni referat je imel glavni urednik »Dela« Janez Vipotnik. Na posvetovanju so razdelili tudi Tomšičeve nagrade za najboljše novinarske dosežke v lanskem letu.

● V Novem Sadu so v petek odprli 29. mednarodni kmetijski sejem, ki zavzema 314.000 kv. metrov odkritega in pokritega razstavnega prostora. Na sejmu sodelujejo razstavljalci iz 16 držav in iz Jugoslavije.

● Predsednik republike Tito je 29. maja obiskal rojstni kraj Kumrovec. Na poti tja je obiskal »Jugokeramiko« pri Zaprešiču in predilnico bombaža in umetnih vlaken pri Klanjcu.

● Na plenumu CK LMS 29. maja v Bohinju so govorili predvsem o obveščanju

mladih ljudi in s tem v zvezi o vlogi tiska in njegovem vplivu na mladega človeka. Ugotovili so, da je Ljudska mladina doslej zanemarjala vprašanje informiranosti mladih, kar se je negativno odražalo v delu organizacije. Glede osrednjega časopisja, zlasti pa lokalnih listov, so ugotovili, da spremljajo mladinsko problematiko premalo natančno in preveč priložnostno. Krivda zadene tudi mlade družbene delavce, ki bi lahko mnogo prispevali k načrtnemu obravnavanju mladinskih problemov.

● V Trbovljah so v petek pogurali novo rotivno peč, ki bo omogočila, da bodo odsej v cementarni proizvedli letno 180.000 ton cementa ali 70 tisoč ton več kot doslej.

● Avstrijska parlamentarna delegacija, ki se je te dni mudila na obisku v Jugoslaviji, je obiskala tudi Slovenijo. Delegacijo je sprejel predsednik Ljudske skupščine Miha Marinko in v zdravici na kosilu poudaril, da nas vežejo z Avstrijo mnogi skupni interesi.

● V soboto so na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odprli IV. mednarodni lesni sejem, na katerem razstavlja 150 domaćih in 39 inozemskih podjetij.

● Pripravljalni odbor Društva slovenskih književnikov za postavitve spomenika naprednemu amerišskemu pisatelju slovenskega rodu Louisu Adamiču upa, da bo prišlo do postavitve spomenika že prihodnje jesen, se pravi ob 12-letnici Adamičeve tragične smrti. Odbor teži za tem, da bi v ZDA, kjer bodo postavili spomenik, pridobil vsaj moralno za svojo akcijo čim širši krog napredne javnosti.

● Zvezni izvršni svet je izdal odlok, po katerem bodo državljani, ki imajo od državnih organov, podjetij, ustanov in drugih družbeno-pravnih oseb dohodke za opravljeno delo in storitve, oziroma dohodke iz honorarnega dela, odprli pri komunalni banki svoj žiro-račun. Ti dohodki se jim bodo izplačevali samo prek tega računa. Ta odlok seveda ne zadene tistih, ki imajo dohodke samo iz rednega delovnega razmerja.

Skrivnost dragih načrtov

»To je nemogoče! Toliko vendar zaslužita 2 delavca v celem letu!« je ogorčeno pripomnil delavec, ko je na posvetu slišal, da je prejel lani decembra direktor Projektivnega podjetja Novo mesto s sedežem v Ljubljani 432.507 din osebnih dohodkov. Projektivna podjetja in biroji pa so splošen problem. Kakor gobe po dežju so zrasli v nagli investicijski izgradnji, značilni za naš razvoj. Mnogo bridkih izkušenj ima z njimi družba. Mnogo načrtov je bilo izdelanih zelo površno in na hitro, v njih je bilo mnogo napak, ki so nas veljale težke denarje. Kljub temu pa so bili vsi načrti zelo drago plačani.

O Projektivnem podjetju Novo mesto je bilo že mnogo razprav in kritik, ki doslej niso zalegle. Iz števil, ki jih razgrinjamo pred javnostjo, bo lahko vsakdo razbral, da so bile kritike in razprave upravičene. V letu 1961 se je v Projektivnem podjetju Novo mesto celotni dohodek v primerjavi z letom 1960 povečal za 19,1 odst., dohodek za 19,5 odst., čisti osebni dohodki pa za 44,2 odst. Povprečni izplačani osebni dohodki so bili leta 1960 na člana kolektiva 55 tisoč din, lani pa 75.800 din. Oglejmo si osebne dohodke posameznikov po bližje (pri vsakem delovnem mestu navajamo najprej v oklepaju postavko po pravilniku, izven oklepaja pa dejanske povprečne mesečne prejemke po obračunu.

Direktor podjetja (72.805) 186.870, pomočnik direktorja — komercialist (56.000) 94.468, vodja gospodarsko-račun. sektorja (65.000) 100.685, arhitekt (63.000) 93.562, arhitekt (49.000) 153.565, stetik (75.000) 110.902, strokovnjak za elektroinstalacije (41.000) 133.307, kalkulant (65.000) od 71.851 do 110.302, tehnik (38.000) 62.732, pomožne službe: formatiziranje (26.000) 34.534, strojepiska (28.000) 40.087 (!). Pravilnik vsebuje tudi določilo, po katerem lahko DS sklene, da se osebni dohodki izplačajo na račun zmanjšanja skladov, če

ne bi ustvarili dovolj za osebne dohodke. Svojevrstno samoupravljanje pa zagotavlja določilo, ki upravni odbor pooblašča, da v izjemnih primerih lahko izpremeni merila za obračun osebnih dohodkov brez poprejšnje odobritve DS. Kakšni so ti izjemni primeri, žal, ni navedeno.

Številke govore in pričajo dovolj zgovorno. Videti je, da je kolektiv Projektivnega podjetja pozabil, da je majhen del družbe, samo majhen del, ki dela mrtve načrte. Načrte, ki jih bodo oživili in uresni-

čili drugi delovni ljudje. Izgovor, da jih je pri osebnih dohodkih »čas zanesel, ne bo veljal, saj smo na njihov primer opozarjali večkrat, pa ni zaleglo. Mar ni zaleglo zato, ker je peščica ljudi, kolikor kolektiv šteje, pozabila na okolje, v katerem živi, in si domišljala, da lahko deli mi-mo vseh norm in morale? Toda preden človek deli, mora ustvarjati, preden žanje, mora sejati! Dohodek se jim je lani povečal za 19,5 odst., osebni dohodki pa kar za 44,2 odst.! Kje je tu vmes ustvarjalno de-

lo? Pogrešamo ga in lahko ugotovimo samo to, da so vse, kar so izplačali preveč, prigrabili od družbe.

Projektivno podjetje Novo mesto s sedežem v Ljubljani je lani izdelalo zelo malo načrtov za naše področje, z ne-zdravimi pojavi v kolektivu pa je med našimi delovnimi ljudmi povzročilo mnogo upravičenih kritik in ogorčenja. Okrajni zbor proizvajalcev je na zadnji seji sprejel približno takšno priporočilo: »Priporočamo ljudskemu odboru občine Novo mesto, naj razpravlja o Projektivnem podjetju Novo mesto in naj ga glede na to, ker s svojim delovanjem povzroča večjo moralno-politično škodo kot gospodarsko korist, likvidira.« ObLO Novo mesto je na zadnji seji o tem razpravljal in uresničil priporočilo okrajnega zbora proizvajalcev. Projektivna podjetja in biroje v Novem mestu bodo združili v eno organizacijo.

Gibanje osebnih dohodkov

Če razporedimo zaposlene po zneskih osebnih dohodkov, ki so jih prejeli po skupinah in če primerjamo obdobji januar 1961 — februar 1962, dobimo naslednjo sliko (v oklepaju pri vsaki skupini navajamo najprej odstotek iz januarja 1961): do 10.000 din je prejelo (8,7) 2,7 odst. zaposlenih, od 10 do 15 tisoč (30,7) 14,4 odst., od 15 do 20 tisoč (26,2) 25,6 odst., od 20 do 25 tisoč (14,9) 21,1 odst., od 25 do 30 tisoč (9,4) 13,5 odst., od 30 do 40 tisoč (6,8) 12,1 odst., od 40 do 50 tisoč

(2) 5,5 odst., od 50 do 60 tisoč (0,8) 2,7 odst., od 60 do 80 tisoč (0,4) 1,8 odst., od 80 do 100 tisoč (0,1) 0,5 odst. in nad 100 tisoč (1,3) 0,1. Januarja lani je do 20 tisoč prejelo 65,6 odst. zaposlenih v gospodarstvu, letos pa 42,7 odst. zaposlenih; od 20 do 50 tisoč je lani prejelo 33,1 odst. zaposlenih, letos pa 52,2 odst.; nad 50 tisoč lani 1,3 odst., letos pa 5,1 odst. Razveseljivo je predvsem to, da se letos občutno zmanjšal odstotek tistih, ki prejema do 20 tisoč.

Kaj pa ljudski odbori in žage?

Da bi bilo končno rešeno vprašanje blagovnega prometa z lesom in da bi les kot dragoceno surovino gospodarnje izkoriščali, je bil odreden ukrep za zmanjšanje števila žag venecijank na našem področju. Po predlogu okrajnega ljudskega odbora naj bi na našem področju delovalo le 16 žag venecijank namesto dosedanjih 56; obratovala naj bi pod upravo kmetijskih zadrug ali drugih gospodarskih organizacij. Poročali smo že o tem, koliko dragocene lesne surovine nam je doslej uhajala.

lo skozi žage venecijanke in skozi nedovoljeno prekupčevanje z lesom, ki se je prav zaradi njih pri nas močno razpaslo. Naši lesni obrati še niso dovolj preskrbljeni z lesom, letos bomo pa hkrati izvozili več lesa. Ugotovljamo, da ljudski odbori niso dovolj resno razumeli ukrepa o ukinitvi žag venecijank, saj je dovoljenje za obratovanje doslej dobilo že več kot 16 venecijank.

Sejensko poročilo

Na sejmi, ki je bil 4. junija v Novem mestu, so živinorejci pripeljali 1035 prašičev in 205 glav goveje živine. Pro-met ni bil posebej velik, cene pa so bile zaradi premajhne-ga povpraševanja nižje kakor na zadnjem sejmu. Prašiče so prodajali po 5000 do 8000 din, vole po 100.000 do 135.000 din, krave po 55.000 do 90.000 din, junce in telice pa po 60.000 do 100.000 din. Kupčije za go-vedo so bile sklenjene le med zasebniki. Zadruga tokrat ni- so nakupovale.

DOLENJSKI LIST v vsako hišo Bele krajine, Spod. Posavja in Dolenjske!

Še o senovški »Preskrbi«

Poročevalec iz komune Vi-dem-Krsko je v članku »Več prizadevanj za dvig življenjske ravni«, ki je bil objavljen v predzadnji številki Dolenjskega lista, uvrstil tudi kolektiv TP Preskrba — Senovo med tiste, ki so posvetili prenatano pozornost sestavi pravilnika, jih prepisali in jim dali le svoj raslov.

Ker je na ta način javnost napačno obveščena in so prizadevi organi upravljanja ravno v času, ko je potrebna realna presoja in ocena vsakega kolektiva posebej, da bi odstranili napake, na katere je opozoril tovariš Tit v govoru v Splitu, se čutim dolžnega, da povem naslednje resnice:

Trgovsko podjetje Preskrba — Senovo je bilo med tistimi, ki so ga organi trgovinske zbornice že v začetku priprav za sprejemanje pravilnikov o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov, določili za vsestransko ekonomsko analizo poslovanja. V pripravah za sprejem pravilnikov je bilo poslovanje tega podjetja analizirano z največjo skrbnostjo. O ekonomski analizi poslovanja za leto 1960 in za I. polletje 1961, ki naj bi služila za osnovo, so v podjetju že pri izdelavi osnutkov široko razpravljali upravni odbor, delavski svet in celotni kolektiv. Priprave so bile res temeljite, zato niti v poskusni dobi niti po njej ni bilo treba spreminjati normativov ali osnov delitvenega razmerja. Ker so skrbno izdelali ekonomske analize in proučili pogoje dela v vsaki enoti posebej, so uspeli postaviti tako razmerje znotraj kolektiva, da dobijo delavci za enako delo enako plačilo. Prav zaradi tega je ta kolektiv eden izmed redkih, kjer so se neto osebni dohodki v letu 1961 po-visali samo za storilnost! Temu in drugim ekonomskim načelom dobro služita oba pravilnika tudi za obračun v I. trimesečju 1962, kar je dokaz, da

sta bila zasnovana na realni in trajni osnovi. Naj povem tudi, da je kolektiv Preskrbe že v letu 1961 določil maksimalno maržo 13,6 odst. od prometa, kar so do sedaj predpisale občinske komisije vsem podjetjem, in da je višek realizirane marže že s pravilnikom namer-nil v sklade podjetja.

Ker se je kolektiv hotel izogniti prevelikim števili pravilnikov, saj bi moral imeti pravilnik o delitvi čistega dohodka, pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, pravilnik o delovnih razmerjih, pravilnik o higiensko-tehnični zaščiti dela, pa tudi pravila podjetja, je v osnutku izdal pravilnik o delitvi CD in OD skupaj; to pa je bil povod, da je kolektiv po priporočilih občinske komisije zbora proizvajalcev nato sprejel ločena pravilnika. Res je tudi, da je dala občinska komisija svoje pripombe, češ da sta pravilnika premalo razumljiva.

Morda je bil to povod, da se je pisec članka odločil za tako očno podjetje, ker se ni pre-pričal, kako sta se obnesla pravilnika v praksi. Po več kot polletni preizkušnji pravilnikov se mi vsiljuje vprašanje: ali sta bila pravilnika prenatano razumljiva za občinsko komisijo, ki se spričo obilice dela ni mogla pogledati v razmere podjetja, ali za kolektiv, ki je v svojstvu dobrega gospodarja in družbenega upravljalca stremel za tem, da bi bila pravilnika čim bolj razumljiva in učinkovita? Na to je odgovorila praksa. Vsak kolektiv prodajalne ali posameznik si že ob zaključku meseca lahko sam izračuna, koliko je ustvaril in koliko bo prejel za svoje delo. Če ne bi dosegli več kot to, da se posameznik že vnaprej zaveda, da je njegov osebni dohodek odvisen od storilnosti in od dobrega gospodarjenja, da v podjetju nastajajo po vloženem delu in da je kolektiv v merili delitve že vnaprej onemogočil

neupravičeno izplačevanje o-sebnih dohodkov ter upošteval hkrati interese potrošnikov, prav tako pa poskrbel za sklade podjetja, so pravilniki kljub morebitnim slabim točkam, ki jih bo treba v nadaljnjem sistemu notranje delitve še dopolniti, dosegli svoj namen. Tako zasnovani odnosi v pod-letju ustvarjajo enotnost kolektiva, ki si prizadeva, da bi čimveč prispeval k hitrejšemu razvoju igrovin. O tem pričajo novo opremljeni lokali, pa tudi prostovoljno delo kolektiva pri rušenju stavbe v Brestanici (prednost dela nad pol milijona dinarjev), kjer bodo še letos z lastnimi sredstvi zgradili so-doben lokal.

Zelim le, da bi v bodoče gra-jali tiste trgovske kolektive, ki to zaslužijo, in da povemo tudi resnico o prizadevanju tistih, ki tudi v trgovski stroki prispeva-jo svoj delež k hitrejšemu raz-voju.

Zdravko Petan

Dolenjska založba je izdala v eni knjigi dvoje povesti Josipa Jurčiča: »KLOSTRSKI ZOLNIR« IN »TIHOTAPEČ«. Ilustri-rano. Lepo darilo za vsa-kogar.

Veletrgovsko podjetje
»IMEX«
EXPORT-IMPORT KOPER
Nabrežje Jugoslovske
mornarice 1-a
s samostojnim obratom
AVTO-MOTO SERVIS
KOPER
priporoča svoje usluge!

»IPLAS«

industrija plastičnih mas in smol
KOPER
priporoča
svoje prvovrstne izdelke in usluge!

Napori za napredek šolstva

Sklepi 3. redne seje okrajnega odbora SZDL Novo mesto z dne 14. maja 1962 o osnovnem šolstvu v okraju

Doseženi porast materialnih sredstev za šolstvo za 37 odst. je odraz velikih naporov vse družbe za to družbeno službo. Ob tem je posebej upoštevati, da so bili ti uspehi doseženi v kratkem času in v bistvu prekoračujejo točasni porast tako proizvodnje kakor proračunskih dohodkov. Zaradi tega je dobro gospodarjenje s temi sredstvi še večja odgovornost s strani vseh koristnikov. Upoštevati je tudi splošna načela štednje na vseh nivojih, ki se jim naj v okviru možnosti priključijo tudi šolstvo.

Priporočamo kolektivom šol in šolskim odborom, da naj se kar v največji meri drže razmerij prikazanih v finančnih programih šol. Posebno naj skr-

bijo za ohranjanje odnosa med materialnimi in drugimi izdatki, ki lahko občutno pripomorejo k modernizaciji in izboljšanju pouka.

Pomembno delo je opravljeno pri učvrstevanju upravnih odborov občinskih skladov za šolstvo. Utrjevanje stalnosti priliva sredstev v sklad in vnaprej postavljena načela delitve iz sklada bodo pri šolskih odborih in kolektivih utrjevala občutek stalnosti in varnosti dotoka sredstev šoli. Ta je razumljivo odvisen v celoti od realizacije dohodkov občine in občanov in se tako še povečuje medsebojna vez in odvisnost šolstva od uspehov v proizvodnji in s tem povezane realizacije. Občinski odbori

SZDL naj nad poslovanjem upravnega organa sklada za šolstvo bdijo, ga še naprej izpopolnjujejo in utrjujejo v njegovi družbeni vlogi.

ZA ENOTNOST UČITELJSKIH KOLEKTIVOV

Prevzemanje birokratskih metod dela od uprave pri poslovanju nekaterih UO skladov za šolstvo je škodljivo in jemlje samostojnost ŠO. Takim pojavom je treba napovedati oster boj in jih odstraniti. Šolski odbori pridobivajo na pomenu tako spričo porasta materialnih sredstev kot tudi napredovanja šolske reforme po obsegu in vsebini. Njihova naloga raste tudi na idejnovzgojnih, vsebinskih

in drugih vplivnih področjih, ki jih šola širi na svoje okolje. Povezovanje šole z bistvenimi nalogami in problematiko kraja, kjer šola dela, so neposredne naloge krajevnih organizacij SZDL. Poročila šolskih odborov zborom članstva SZDL ali zborom volivcev naj postanejo njihova stalna naloga. S tem bodo napravili delovanje šole javno, kar je edino pravilno v sedanjem razvoju družbenih odnosov in medsebojne odvisnosti. Enotnost učiteljskih kolektivov v vseh ozirih je osnovni pogoj za vsestranski uspeh šole. Njihov delež pri vzgojnem procesu in oblikovanju novega človeka je ogrožen. Le enoten kolektiv lahko pospeši hitrejšo osvajanje šolske reforme.

Pri izdelavi notranjih meril za delitev sredstev za osebne dohodke učiteljev kažejo nekateri podatki, da so bila prenatano upoštevana tista merila, ki bi nagrajevala dejansko

storilnost in pri delu vložen trud. Pomoč političnih in strokovnih organizacij učiteljskim kolektivom je bila doslej premajhna in je to nujno treba popraviti. Upoštevati je tudi, da je razvijanje načel in meril delitve daljši proces in ne enkratna naloga ter jih je stalno dopolnjevati. Za usklajevanje neupravičenih razlik med posameznimi šolami v merilu komune pa bi morali nujno nastopiti občinski sveti za šolstvo kot odgovorni koordinacijski organ, ki ima tudi sicer še vedno veliko odgovornost pri razvijanju šolstva kot celote v komuni.

O VZGOJI UČITELJSKEGA KADRA

Okrajni odbor SZDL je v razpravi ugotovil, da je predlagana postopna reorganizacija vzgoje učiteljskega kadra trenutno edina možna, da se hitreje zapolnijo vrzeli, ki so nastale v učiteljskih vrstah. Pristojni organi naj bi

omogočili učiteljem z daljšo predmetno prakso izpopolnjevanje in postopno pridobivanje znanja in potrebnih kvalifikacij za višje in zahtevnejše poučevanje pri predmetnem pouku. Hkrati je ugotovil, da bi bilo primerno prepustiti izbor in tudi štipendiranje bodočega prosvetnega kadra šolam samim ob primernem prenosu ustreznih sredstev v te namene. Le tako bi se zagotovil normalnejši dotok novih moči v naše šole, kvaliteta bodočih kadrov bi se lahko dvignila, saj bi bil izbor rezultat daljšega poučevanja sposobnosti in nagnjenj.

Odnosi med matično in podružnično šolo so ponekod neurejeni. Boljše izhodišče za urejanje vseh vprašanj bo lahko doseženo na podlagi sporazumevanja in izmenjave mnenj o navezovanju učnega programa in pedagoških vprašanj, ki se na tej bazi lahko poglobijo in navezujejo (Nadaljevanje na 4. strani)

Pogodba še ni podpisana ...

30. maja so se v Zdravstvenem domu v Črnomlju sestali predstavniki doma, oddelka za družbene službe črnomljske komunice in Zavoda za socialno zavarovanje na razgovor za podpis pogodbe za zdravstvene storitve v letu 1962. Sporazum ni bil dosežen in pogodba ni bila podpisana. Primer ni osamljen, saj doslej ni bila podpisana še nobena tovrstna pogodba v našem okraju. Oglejmo si na črnomljskem primeru malo podrobneje vzroke za to, saj so vzroki več ali manj povsod enaki.

Prepričani smo, da je od več ponavljati dejstva, da je zdravstveni služba odvisna od gospodarske moči področja, na katerem deluje, in da se morajo zdravstveni delavci temu prilagoditi. Neupravičenemu trošenju sredstev je odkrivalo. Zdravstveni dom Črnomelj je lani porabil 43 milijonov 318 tisoč dinarjev sredstev; od tega je odvedel na sklade 1 milijon 511 tisoč, za osebne dohodke pa porabil 28 milijonov 703 tisoč dinarjev (bili so za 38,6 odst. višji kot v letu 1960). Po finančnem načrtu za leto 1962, ki so ga izdelali, pa potrebujejo letos 57 milijonov 324 tisoč dinarjev sredstev, od tega za osebne dohodke skoro 33 milijonov, za sklade pa 3 milijone 656 tisoč. Osebnih dohodkov bi povzeli letos še za 15 odst. v primerjavi z lanskim letom!

Kako so utemeljili nerazumljivo zahtevo po zvišanju stroškov poslovanja? Človek bi zaman pričakoval obsežen, dobro utemeljen program dela, ki bi opravičil zahteve. Programi ni bilo, upravnik doma je imel pred seboj le nekaj rokopisnih listkov s številkami in nič več, razpravo okoli sredstev pa lahko ocenimo, vsaj kar se tiče tega, kar so povedali predstavniki doma, kot neresno. Videti je, da se jim zdi samo po sebi umevno, da o programu niso prej sklepali organi družbenega upravljanja. Bili so videti prepričani, da morajo dobiti letos od družbe 14 milijonov dinarjev več kot lani in da tega ni treba posebej dokazovati... Mar so res pozabili, da so pretežni del zahtevanih sredstev zavarovalni dinar za dinarjem zložili v milijone? Mar so res tako prepričani, da ni notranjih rezerv, ki bi jih kolektiv sam lahko poiskal in moral poiskati, da bi znižal stroške poslovanja? Najbrž tudi zanje velja odlok ZIS, po katerem

je vsakdo, kdor zviša cene storitev, dolžan to z obširno analizo utemeljiti, dokazati in šele nato dobiti odobritev. Naj nam bo dovoljeno osvežiti jim spomin in naštetih grmado notranjih rezerv, na katere so bržčas pozabili.

Začnimo pri osebnih dohodkih. Samovšečna ugotovitev, da je porast osebnih dohodkov v zdravstvenem domu v Črnomlju pod okrajnim povprečjem, je čisto brez podlage. Lani so jih zvišali za 38,6 odst., letos pa planirajo še 15 odst. povečanje. Če upoštevamo po predpisih dovoljeno 25-odstotno zvišanje osebnih dohodkov v primerjavi z letom 1960, predstavlja ta notranja rezerva debelih 7 milijonov! Izjava, da bodo v primeru »takšnega znižanja osebnih dohodkov dali zdravnik odpoved, upravnik pa bo šel na dopust«, je več kot samo neresna! Mimo vrste grobih napak v pravilniku naj načemno še eno vprašanje: s kakšno pravico si je zobozdravstvena enota doma lani delila dobiček, čeprav so bile splošne ambulante doma v izgubi? In kako je zobozdravstvena enota dobiček ustvarila: ali s svojo pridnostjo ali morda na obračunu svojih storitev? To naj resno premelje svet doma.

V poročilu za posvet o zdravstvu v Dol. Toplicah smo vprašali: »Zdravstveni dom Črnomelj se bo moral resno lotiti organizacije zdravstvene službe, ker je honorarno delo v lastni ustanovi prepovedano, zdravnik pa niso v ambulantah polno zaposleni.« Ob sobotah je odprta samo 1 ambulanta, ostali zdravniki pa so, kot je videti, prosti. Mar so pozabili na to, da imajo precejšen odliv pacientov iz viniškega in semiškega področja v druge ambulante, ali pa so se pozabili vprašati, zakaj je tako. Prebivalci črnomljske komunice pa naštevajo vrsto pripomb

o kakovosti zdravstvenih uslug, in kot je videti, upravičeno kritizirajo odnos posameznih zdravnikov do pacientov. Po vsem tem pač ne bo težko ugotoviti, zakaj sta ambulanti v Semiču in na Vinici pasivni! Tu je, kot sodimo, skritih precej notranjih rezerv, ki bi najbrž neupravičene zahteve po sredstvih lahko znižale.

Prevozi z rešilnim avtomobilom oziroma reševalna postaja so poglavje zase. — Lani so planirali 1 km prevozov z rešilnim avtomobilom po 135 din, čeprav jih je Zavod za socialno zavarovanje opozoril, da ne bo plačal več kot 90 din za km. Popolnoma razumljivo je, da je imela reševalna postaja nato izgubo. Zato, ker se kilometrina šteje v osebne dohodke, uporabljajo zdravniki za prevoze rešilni avtomobil (to je v nasprotju z zakonitimi predpisi!). Ko so razpravljali o tem, da bi kazalo v ta namen nabaviti osebni avtomobil, je upravnik izjavil: »S službenim avtomobilom ne bi vozil, ker bi odgovarjal zase, za voz in bi moral povzru še zdraviti, s svojim osebnim pa bi vozil, če se mi kilometrina ne bi štela v osebne dohodke.«

Se in še bi lahko naštevali, kaj in koliko bi lahko kolektiv zdravstvenega doma v Črnomlju prihranil z resnejšim delom, z boljšim gospodarjenjem in s popolnejšo organizacijo dela. Ne nameravamo zanikati truda in uspehov ter naporov naših zdravstvenih delavcev! V poštev jemljemo tudi dejstvo, da novega načina gospodarjenja še niso vajeni in da so sorazmerno mladi upravljalci. Prav zato pa morajo toliko resneje upoštevati načela našega gospodarskega sistema in se zavedati, da so z družbo tesno povezani. Pred očmi morajo imeti, da so stroški v zdravstvu v mnogočem odvisni od njih, od resnosti, s katero bodo opravljali svoje delo, in da bodo sredstva za ambulantno poliklinično zdravljenje lahko zviševali le, če bodo hkrati zniževali porabo sredstev, namenjenih ostali zdravstveni zaščiti. — Prav pri slednji namreč neredko trošimo preveč in prečrkodrudno. V črnomljski komunici pa

je še nekaj, kar je prav tako zaskrbljujoče. Komunice se je za zdravstvo doslej premalo zanimala. Program preventivnega dela, ki ga je za lansko leto predložil zdravstveni dom, ni nihče pregledal. Nihče ni podpisal pogodbe za preventivno delo, čeprav bi to moralo biti opravljeno. Zdravstvenemu domu so naknadno, brez pogodbe plačali zgolj račune za najnujnejše preventivne akcije. Vprašujemo se: mar ne nosi ljudski odbor prav zato del krivde za neresnost, ki jo je letos pokazal zdravstveni dom do programskega dela? Ali je bil ljudski odbor doslej čuvar zakonitosti v zdravstvu?

Kakšen naj bo zaključek tega, kar smo napisali? Ob sodili smo neresnost v zdravstvenem domu Črnomelj, ponovno pa potdar-

jamo, da to, žal, ni edini primer. Pojav je takšen, kakršen je, škodljiv. V imenu javnosti smo dolžni vprašati:

Kdo bo odgovoren če se primeri, da bo konec leta zaradi takšnega gospodarjenja v zdravstvenem domu moral ljudski odbor

predpisati prebivalcem dodatne prispevke, s katerimi bodo morali pokriti izgubo? To vprašanje naj pretehta kolektiv zdravstvenega doma, hkrati z njim pa naj ga resno premislijo organi delavskega in družbenega upravljanja v zdravstvu!

MILOŠ JAKOPEC

DOLENJSKA ZALOŽBA je izdala

DOLENJSKI ZBORNIK 1961

Nekaj vsebine:

- Leto 1941 na Dolenjskem
- Predstraže ilegalnega Novega mesta
- Kozjanski bataljon
- Materialne osnove šolstva, kulture in zdravstva v novomeškem okraju
- Razvoj gospodarstva na Dolenjskem
- Votilizem moščanskega govora v brežiškem Posavju

Članki o arheologiji, etnografiji, kulturnem življenju. 318 strani, številne fotografije.

Cena 1500 din. V vseh knjigarnah.

Priznanje in zahvala

Za V. republiško dramsko revijo v Novem mestu je bilo muno potrebno urediti Dom ljudske prosvete, zlasti oder: svetlobna telesa, nov zastor in podobno, razen tega pa tudi avlo in poskrbeti za nove stole v dvoranah. Vse to je bilo res neobhodno ne samo glede na revijo. Ker je terjala ureditev precej sredstev, sta okrajni in občinski svet Svobod zaprosila za pomoč naše ustanove in delovne kolektive. Ti so z razumevanjem podprli to prepotrebno akcijo in pripomogli, da sta oder in dvorana v Domu ljudske prosvete spodobno in kulturno urejena in da je tudi V. dramska revija igralskih skupin Slovenije lahko dostojno potekala. Naša posebna zahvala velja:

Okrajnemu odboru SZDL, občinskemu ljudskemu odboru Novo mesto, »Novoteka«, podjetju »Plonira«, tovarni »KRKA« in drugim našim podjetjem ter kolektivom, med katerimi so: Opremales, Elektro-Novo mesto, Investicijski biro, Vodovodno-inštalacijsko podjetje, Standard, Dolenjska, hotel Metropol, Obrtno-komunalna zbornica, Gostinska zbor-

nica, Vodna skupnost, Drogerija, Industrija obutve, Pekarija, Lekarna, Zdravstveni dom, OZZ, Trgovinska zbornica, podjetje »Tobaka«, GORJANCI-Novo mesto-Straža, Tapetništvo in dekoraterstvo, Komunalna uprava, Tapetnik, ZTP, Kmetijsko-gozdarska zbornica, Železnica, Kmetijsko-gozdarski predelovalni kombinat v Novem mestu in KZ v Novem mestu.

Lepo se zahvalujemo tudi vsem prebivalcem Novega mesta za gostoljuben sprejem in toplo domačnost, ki so jo izkazovali ves čas revije gostom iz drugih okrajev, kakor tudi vsem kolektivom in posameznikom, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da je V. revija dramskih skupin Slovenije dobro uspela.

Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev

OB LETOSNJEM DNEVU KRVODAJALCEV

Iz srca v srce kaplja življenje

S širokimi zamahi živimo, hlastamo za trenutki in se borimo s težavami. Malokdo se najbrž spomni na to, da se po njegovih žilah pretaka nekaj litrov dragocene tekočine — krvi, ki jo poganja motor življenja — srce. Nešteto prikritih zank in zased preži nenehno na nas. Morda niti ne vemo, da je od tega, koliko krvi je ostalo v naših žilah po nesreči, operaciji ali porodu, odvisno naše življenje. In ko nas bo doletelo, se bomo obupani srečali z neznanim dobrotnikom, ko bo po drobni cevki skozi iglo, zabodeno v našo žilo, v nas pritekalo življenje z njegovo krvjo. Nikdar ne bomo izvedeli njegovega imena. Njihovo skupno ime je krvodajalec, za njim pa so stotine in tisoči neznanih dobrotnikov, ki rešujejo življenja s svojo krvjo, na najbolj human način. Dan krvodajalcev je njihov praznik, naša družba pa takrat počasti spomin na žlahtno in človekoljubno dejanje, s katerim mnogi izmed nas rešujejo življenja.

S treskom sta se zaleteli dve vozili na cesti. Nato zmeda, gruča zijač okoli razbitin, rešilni avto pa ob zaviljanju sirene odpelje ponesrečence v bolnico. Tam je že pripravljena posoda s krvjo, ki bo počasi spolzela v ponesrečenčeve žile in mu okrepila utripe življenja.

V transfuzijski postaji so lani krvodajalci iz novomeške komunice — 1545 jih je bilo — darovali 367 litrov krvi. Po njihovi zaslugi je novomeška bolnišnica krila 80. odst. svojih potreb. V prvem tromesečju letos se je v postaji zvrstilo 373 krvodajalcev, ki so darovali 91 litrov krvi. Potrebe po krvi so vsak dan večje, sodobna medicina vse česse uporablja transfuzijo, pa tudi nesreč je vedno več.

Franc Luzar iz Gaberje pod Gorjanci je doslej že 22-krat daroval kri (vsega 121 in 1 del). Kako je ta pošteni in srčno dobri 53-letnik postal krvodajalec? Beseda mu je šla težko z jezika. — Leto 1949 sem bil priča težke nesreče z motorjem pri Zalogu blizu Ljubljane. Zdravnik je, takoj ko je ponesrečenca pregledal, rekel: »Le kri bi ga rešila.« Odhitel sem v bolnišnico in jo ponudil. Vzeli so mi pol litra, človek pa je ostal živ, čeprav so bili nad njim že obupali. Spomnim se primera, ko sem dal kri porodnici, ki je visela na nitki. Bil je kleščni poroč. Iz žile v žilo sem dal takrat. Ko smo opravili, je bila žena tako okrepljena, da je hotela s 40,5 stopinjami temperature takoj domov... Bil sem pri nesreči, ko je železničarju odrezalo obe nogi. Takoj sem odšel v bolnišnico v Ljubljani. Primarij je stal ob nosilih in mu dajal svojo kri. »Ob pravem času ste prišli Luzar, niti kaplje je nimamo!« je rekel. Odkar sem prvič daroval kri, nisem odnehal. Ne morem opisati lepega občutka, ko daješ sočloveku v nesreči in se zavedaš, da rešuješ življenje. Najbrž ni besed, ki bi to lahko opisale. — Tako je povedal Luzar. Ponosen je, da je iz Gaberje pripeljal v transfuzijsko postajo cel autobus vaščanov na odzvez krvi, ponosen je na černetovo družino iz Gaberje, saj so mati, hči in sin hkrati darovali kri.

Naj vsem krvodajalcem za njihov praznik čestitamo in izrečemo javno zahvalo za pomembno človekoljubno delo. Hkrati pa želimo tudi to, da bi plemeniti občutek dolžnosti do sočloveka našel pot v srca vseh naših ljudi in da bi bilo število takih nezancev vedno večje!

Napori za napredek šolstva

(Nadaljevanje s 3. strani) jo. Upravno in administrativno poslovanje se lahko z združevanjem izboljša in tudi poceni, dragocen čas prosvetnih delavcev pa se bo lažje usmerjal v osnovne naloge v razredu. Vse oblike povezave in sodelovanja pa morajo izhajati od predpostavke, da se učni proces v matični šoli nadaljuje in da pomenita obe vrsti šol za svoje neposredno okolje važni izobraževalni instituciji, ki naj imata čimbolj usposobljene organe upravljanja.

O MEDOBCINSKIH ZAVODIH

Dosežena stopnja razvoja prosvetno-pedagoške službe v okraju in vedno večje in težje naloge, ki se pred njo postavljajo, zahtevajo ponovne proučitve organizacije dela obeh medobčinskih zavodov v okraju. Okrajni odbor SZDL priporoča zato, da bi se pristojni sveti, tako ObLO kot OLO, s tem vprašanjem ponovno spo-

prijeli in se v sporazumu z vsemi ObLO in obema medobčinskima zavodoma dogovorili za obliko, ki bo jamčila izpolnitev vseh zahtev, ki so pred to službo. Nepopolna analiza ni omogočila okrajnemu odboru SZDL, da bi zavzel konkretnije stališče.

Okrajni odbor je v razpravi ugotovil, da so se občinski odbori SZDL dokaj uspešno vključili v napore vse družbe, da se v celoti izboljša položaj šolstva v okraju. Manj pa je bilo narejenega v okviru krajevnih organizacij SZDL, ki imajo na svojem področju šolo. Zato meni okrajni odbor, naj bi se krajevne organizacije pričele bolj konkretno ukvarjati s problemi svoje šole. Povečana skrb naj bi veljala predvsem poglobljanju vloge in pomena šole v kraju, njeni idejnosti in vsebini pouka, navezovanju in vključevanju njene problematike v redno delo organizacije SZDL v kraju, skrbi za normalizacijo delovnih pogojev učiteljev v

šoli kot tudi za normalizacijo njihovih življenjskih pogojev. Krajevne organizacije SZDL lahko tudi pomagajo pri razbremenjevanju učiteljev različnih nepotrebnih funkcij, ki jim onemogočajo boljše delo na njihovem osnovnem delovnem mestu. Krajevne organizacije naj bi delovanju šolskih odborov posvetile več pozornosti, predvsem glede njihove kvalitete in vsebine dela ter javnosti delovanja, ob volitvah pa tudi sestavu članov.

SKRB ZA SOLSKE MLEČNE KUHINJE

Novo delovno področje šolskih odborov bo nastopilo z novim šolskim letom, ko bo za polovico zmanjšana pomoč organizacije RK iz mednarodnih fondov za mlečne kuhinje. Ustanavljanje odborov za mlečne kuhinje pri šolah poteka počasi. Skrb staršev in drugih organov in organizacij v krajevnem merilu za zdravo prehrano šolskih otrok mora biti

pravočasna, da ne bi ob pričetku šolskega leta delo na tem področju nastalo. Za ta in druga vprašanja naj krajevne organizacije še bolj mobilizirajo tudi roditeljske zbornice kot posebno obliko navezovanja staršev na šolo.

Delovanju šolskih in razrednih skupnosti kot posebni obliki usposabljanja mladih ljudi za prve korake v samostojno življenje naj bi posvečali več skrbi tako šolski odbori kot tudi organizacije SZDL in LM na področju šol.

Spričo velikih nalog, ki so pred šolskimi odbori, verjetno tudi programi izobraževanja njihovih članov niso zajeli vseh, posebno pa ne novih in zahtevnejših nalog. Občinski odbori SZDL naj bi z upravnimi odbori delavskih univerz in svetom za šolstvo ter sindikatom prosvetnih delavcev pregledali vrzeli v usposobljenosti članov šolskih odborov in pripravili ob začetku šolskega leta seminarje o teh vprašanjih.

Novo mesto, maja 1962

Okrajni odbor SZDL

Novo mesto

O KNJIGAH IN OKROG NJIH

Ob TEDNU KNJIGE smo za nekaj besed o knjigi in o Dolenjski založbi napr sill Severina Šalija

Da je knjiga koristna, da mimo uporabne koristnosti polni zvedav človekov duh in sprejemljivo srce še z nenadomestljivimi užitki, je stara, priznana in zlata resnica. Da naj dobro in lepo knjigo, oziroma čimveč takih knjig, dobi v roke čimveč ljudi, je gotovo naša vsesplošna želja. Saj Slovenci izpričujemo prizadevnost za poslanstvo knjige takorekoč že od Trubarjevega Abecednika dalje, danes pa še posebej. Saj jih je malo, če sploh so, ki jih ne bi knjiga spremljala od zornih pa do dozorelih let. To pove, da nismo le bistroglovo in ukazljivo ljudstvo, temveč tudi, da znamo najti v lepi knjigi zlahko duševno razvedrilo in kratkočasje duha. Tolikšnje naše število knjig, in še večje število bralcev, kaže, da je naša omika na visoki ravni. Seveda pa vsak vzpon kvišku nakazuje še višje vrhove in vabljanje...

Tedni in sejni knjige, že lepo uveljavljeni v našem kulturnem in knjigotiskem

življenju, so nesporno koristni in potrebni. Poživljeno reklamiranje knjige, združeno z njeno pocenitvijo (čeprav le za teden dni), je res skladna spojitve lepega s koristnim. Uspesha pa sta vesela oba: založnik in kupec. In mi vsi, saj vsi želimo, naj bodo vsi naši ljudje čimbolj »nabrani«. Široka in globoka omika je naš ponos, pa tudi terjatev časa, ko nihče več ne more ostati zaplankan. Ta teden vidimo v knjigarnah zelo vredne knjige, katerih cena je (v tednu knjige) znižana za 20, 30 in celo 50 odstotkov. To je vsekakor stvar, katero je vredno izkoristiti. In ob kateri je treba tudi založbam priznati pohvalo!

V splošnem so knjige drage! To velja. Čeprav je tudi res, da so še zmeraj »zmerno drage«, če pomislimo na nekatere druge predmete, take, ki za vsakdanjo rabo niso neobhodno potrebni. Dasl je knjiga kulturna in civilizacijska dobrina, je pa vse, kar je z njo povezano (založbe, ti-

skarne, knjigovoznice in podobno) vendar podvrženo (včasih le prehudo) gospodarskim in ekonomskim »instrumentom«. Posledica so izredno visoki stroški izdajanja, ki jih potem kupec občuti pri ceni. Naše jezikovno področje je pač majhno, zato so naklade nizke. Čim višja je naklada, toliko cenejša je namreč knjiga. Zadnja izdaja Dolenjske založbe — »Dolenjski zbornik 1961« stane založbo vsak izvod okrog 3000 din (naklada 1100 izvodov), prodajamo ga pa po 1500 din. Pač zato, da bi ga ljudje lahko kupili, saj je navsezadnje izdan zanje.

Ker smo že pri Dolenjski založbi, naj povem, da izide v začetku avgusta zanimivo delo: »Iz geografije Dolenjske«, zbornik razprav uglednih slovenskih geografov, ki so raziskovali Dolenjsko, zlasti področje novomeškega okraja. Ker bi založba rada kaj dala v roke tudi mladim bralcem, bo v kratkem poslala v tiskarno rokopis mikavnega

in napetega mladinskega romana »Jadra na robu sveta«. Napisal ga je Tone Seliškar, mladim bralcem več kot dobro znan. To bo četrti in zadnja knjiga v letošnjem programu Dolenjske založbe. Sirji program ji ne dovoljuje — finančno stanje. Se ta program bo »zvozila« le z vašo pomočjo: če boste pridno kupovali njene izdaje!

Bogdan Borčić: KOPICE

Stojnica za ljudsko branje

Novo mesto v »Tednu knjige«.

Sončen dopoldan po oblačni nedelji. Mestni vrvež, ki se prične zgodaj zjutraj in poneha šele v poznih popoldanskih urah. Dan, kakor vsak ponedeljek. Ljudje obiskujejo trgovine, urade, tržnico. Veliko ljudi se ustavi pred knjigarno, ki je v izloženih oknih razpoređila obvestila, da je ta teden »Teden knjige«, čas, v katerem lahko marsikdo pride do iskanega avtorja, toda s popustom in posebnim popustom.

Na Glavnem trgu, tik pod prodajalno za elektromaterialom je postavljena stojnica. Ob njej se vrstijo ljudje, mladi in stari, matere in očete. Stojnica je naložena s knjigami in prijazna prodajalka povpraša vsakogar, ki pristopi: »Boste to, ki jo dobite s popustom za 190 dinarjev ceneje, ali hočete sami izbrati?«

Deset parov rok hkrati lista po knjigah. »Bo zanimiva? Kaj bi vi svetovali, katero naj vzamem? Se zdi predraga? Pač, vzamem jo, saj take ugodnosti zlepa ne bo! Bi Seliškarja ali Londona, Piviera ali Kozaka?«

Nekdo se brž odloči za Londona. »O, to pa to! Ko sem bral njegov roman »Komu zvonijo«, sem se zanj zelo navdušil. Preprosto pisanje, ki zagrablja...« se pohvali in pogleda ceno. Ta še ustreza, toda nekdo drug mu začne ugovarjati:

»Komu zvonijo? ni napisal London, ampak Hemingway. Sicer pa vam ne bo žal, če vzamete tudi Londona,« pojasni. Oni je zadovoljen, čeprav mu tokrat poznavanje tujih piscev ni šlo najbolj od rok.

zakaž v tem trenutku sem v resnici spoznal, da je lepo biti mlad.

Lado Smrekar

Kmečka ženica z velikim cekarjem bi rada nekaj za hčerko, ki bo prišla iz šole na počitnice. Fant šestnajstih let, najbrž dijak, z rdečico na obrazu polveduje, če imajo kaj ljubezenskih romanov. Dekle želi otroške pesmice Toneta Pavčka. Od nekod se vzamejo osnovnošolci in navalijo na slikarico. »Jo, jo-oooo! Vsaka stran, ki jo obrnejo v tej in oni slikarici, jih veselo preseneti.« To je za »frajerje«, kakršni ste vi, ne Matija?« se primakne za razred starejši jante in dregne pruga v rebra.

»Imate kakšne knjige za vrtnarje?« sprašujeta dva fanta.

»Ne, zunaj prodajamo samo mladinske knjige,« pojasni prijazna prodajalka Saša. »Poglejta v knjigarni!«

Eni odhajajo, drugi prihajajo. Če dobro prisluhneš njihovim željam, so pravzaprav

Knjiga, gledana z zornega kota večstoletnega razvoja človeštva, je najdragocenejša posoda, kar jih je iznašel človek. Zakaž posoda je namenjena ohranitvi in knjiga je ista, ki hrani in varuje najdragocenejšo vrednoto človeštva.

Božidar Borko

use enake. Ljudje so žejni branja, lačni knjig. Zda je čas, da kupijo, česar prej niso mogli. Ugodnost velja izkoristiti. Zato se neprestano ponavljajo vprašanja: »Se splača? Koliko stane ta in koliko ona? Jo vzamete? Nimate drobiža? Morda bi pogledali še v knjigarno. Se boste še kaj ogledali?« Vprašanja, kot smo jih navajeni ob vsaki kupčiji, pri nakupu raznovrstnega blaga.

Stojnica bo stala do sobote, ko se bo končal teden knjige. Vsak dan bodo prihajali ljudje. Tudi tisti, ki včeraj niso nič kupili, se bodo odločili. »Nekaj si pa že lahko odrgam za dvoje ali troje knjig!« ali pa tudi za več. Knjige so poceni, zato bi bilo škoda odlašati in ne kupiti ničesar. Razveselimo svoje otroke, prijatelje, znance, starše in sorodnike s knjigo, ki je trajno in neprecenljivo bogastvo! Ali ste tudi še pomislili, da je knjiga človekov najboljši prijatelj?

IVAN ZORAN

Stalna dramska revija v Novem mestu?

Na zaključni seji pripravljalnega odbora za V. dramsko revijo Slovenije, ki je bila v ponedeljek popoldne, smo med drugim slišali, da obstaja možnost, da bi bila prihodnje leto republiška dramska — ali pa glasbena — revija spet v Novem mestu. Po obisku majske revije sodeč, bi Novo mesto lahko zagotovilo organizatorjem prihodnje revije vsaj tak, če ne še večji obisk! Zelo bi bili veseli, če bi republiško vodstvo Svobod in prosvetnih družtev odločilo, da postane Novo mesto kraj, kjer se bodo vsako leto zbirali najboljši slovenski odrski amaterji. Nastopi pevskih zborov v Celju so postali tradicija, prav tako pa so tudi že tradicionalni nastopi v Kopru in drugje.

V tednu knjige ne pozabite na izdaje DOLENJSKE ZALOŽBE! Tudi te dobite v knjigarnah po znižani ceni.

»Ostani, srečna mladost!«

Spominu Fr. S. Finžgarja, nestorja slovenskih pisateljev

V Ljubljano sem peljal skupino dijakov. Ko smo stopili iz avtobusa, smo si malo razgledali okolico.

Spominu pisatelja F. S. Finžgarja

Prétkiti ponedeljek smo se za vselej poslovili od pisatelja. Se nekaj dni pred smrtjo si je želel, da bi obiskal svojo planinsko kočico »Murka«, ki so jo že na začetku vojne požgali Nemci. Ko so ga na zadnji poti nesli po Ljubljanskem polju, so bile njegove ljubljene planine sprva v megli, kasneje pa se je zastor odgrnil, kakor bi gore hotele še enkrat pozdraviti svojega zvestega sina. Trenutek na to so bile spet zagrnjene in bili smo priča sončnemu zahodu tam nekje v njegovih rodnih krajih.

Toda kakor se povrne sonce vsak dan znova in znova, tako se bo v naša srca vsak dan znova in znova vračala moč njegove besede, besede umetnika, ki ga je narod ljubil in spoštoval.

Bili smo ob Gradaščici. Pred nami je stala hiša, ki jo že dolgo poznam in je drugačna od vseh drugih hiš na obrežju Gradaščice. Iz nje diha Plečnikova mojstrska roka. Tu stanuje pisatelj Fran Saleški Finžgar, avtor znanega romana »Pod svobodnim soncem« in vrste drugih knjig. Veliko križev mu je naložilo življenje. Tedaj je nosil že devetega.

»Za trenutek stopim v njegov sobo, morda ga nagovorim, da bo stopil k oknu in se pokazal našim dijakom!« Tako sem mislil in že pritisnil na kljuko. Ko sem prišel v stanovanje, mi je njegova sestrična povedala, da je šel na sprehod in da se bo vsak čas vrnil. Res, preden sem prišel iz hiše po vrtu na cesto, sem ga že zagledal, kako stopa proti domu. Povedal sem šolarjem, in ko se jim je pisatelj približal, so mu začeli ploskati.

Srečanje je naredilo nepopisen vtis, zakaj pisatelj

se je srečal z mladostjo, mi pa z njegovo častljivo starostjo. Ko je videl te mlade ljudi zbrane okoli sebe, ni mogel zadržati ganjenosti. Slednjic je spreporil v kratkih, sunkovitih stavkih:

»Mladost, o mladost! Kako ste srečni, ko ste tako mladi! Mladi, in v takem času. Jaz pa sem star, star! Noge, noge, nikoli več ne bomo šli na Triglav!«

Stopil je na stopnice, se obrnil proti mladini, dvignil klobuk in rekel:

»Pozdravljena, mladost!« Dva sva ga popremila v stanovanje, ostali pa so gledali za njim in strmeli.

Ko sem mu nekaj trenutkov na to segel v roko, sem pomislil: ta vela roka je skozi sedemdeset let pisala eno najkrepkejših slovenskih besed.

Zapustil sem stanovanje slavnega pisatelja in mislil dalje: Ne še, mladost! Nikar ne odhajaj, ostani,

OB DULARJEVI POVESTI »ANDREJ IN KATJA«

Pred dobrimi petimi meseci je prišla na knjižni trg povest iz življenja v Ljubljani med narodnoosvobodilnim bojem. Napisal jo je Jože Dular, založila pa Dolenjska založba v Novem mestu. Avtor te ljubezenske zgodbe se je oglašal v našem revijarnem tisku že pred drugo svetovno vojno s pesmimi in prozo. Najraje je opeval in popisoval življenje svoje ožje domovine Dolenjske. Ljudje njegovih črtic, novel in povesti so mali kmeti, poljci in gozdni delavci, vozniki, ribiči in črnarji, pa tudi študenti in izobraženci. Vsi ti ljudje so vključeni v vsakdanje življenje kmeta in delavca ob Krki, v svetu med Rogcem in Gorjanci ali pa se njihovo življenje razpieta v Strazi, Vavti vasi in Novem mestu. Prav nekdanje študentovsko življenje v Novem mestu je dobilo v Dularju svojega oblikovalca, kar ni čudno, ker je sam od blizu spoznal to življenje in ga umetniško oblikoval v eni svojih prvih daljših povesti, z naslovom »Studentje ob Krki«. V nji je razgrnil vse pestrost in razgibanost tistega čisto svojevrstnega vzdušja podeželskega mesta ob Krki, ki je dalo mladim doževajočim ljudem s svoji-

mi kulturnimi ustvarjalni polno možnost, da so se vključili v izredno razgibano kulturno in politično življenje dolenjske metropole. Dular je bil nekaj let sredi tega življenja, dokler ga ni vase sprejela Ljubljana, kjer je končal gimnazij in univerzo, nato pa tu dobil tudi prvo zaposlitev. Medtem je dozorovala njegova umetniška ustvarjalna moč, kar kažeeta njegovi dve pesniški zbirki »Zveste menjave« (1941) in »Trepetajoča luč« (1943). V predledku med eno in drugo pesniško zbirko pa je Dular pridno pisal v prozi, kar dokazuje ta njegova zbirka novel in črtic z naslovom »Ljudje ob Krki« (1943) in doslej njegov najboljše zbirki tolist roman »Krica umira« (1943).

V prvem povojnem času ga je življenje prestavilo v Belo krajino, od koder je pošiljal poročila o njenem kulturnem življenju in gospodarskem napredku v Dolenjski list in druge liste. Večjih pripovednih del se ni lotil vse do povesti o Andreju in Katji. Nekako mimogrede in v zvezi z njegovim poklicem profesorja in nato kustosa oziroma upravnika Belokranjskega muzeja v Metliki

sta nastali brošuri »Adlešci v Beli krajini« (1960) in »Metlika skozi stoletja« (1961).

Z ljubezensko zgodbo o Andreju in Katji, katere dejanje traja od 29. januarja do 13. septembra 1943, se je Dular vrnil k pravemu pripovedništvu. Njegova zgodba spominja na »Pisra in Lučko«, izpod peresa Romaina Rollanda, doslednega borca za mir na svetu in resnično humane in enakopravne odnose med narodi. Kakor so vojne grozote prve svetovne vojne uničile ljubezensko srečo Petra in Lučke, prav tako so grozote druge vojne strle srečo tudi Andreju in Katji v trenutku, ko se je le-ta skušala prebiti na osvobodeno ozemlje iz zatične Ljubljane.

Dular je hotel v svoji zgodbi o Andreju in Katji pokazati dva nasprotujoča si svetova: na eni strani svet čisto osebne, globoko v srce segajoče, komaj porojene ljubezni, na drugi pa svet vojnih grozot, ki so mu tuja kakršna koli humana prizadevanja in čustva.

je v njem prebudila želja po resničnem umetniškem ustvarjanju in njegovo srce je zahrepenelo po boljšem življenju in pravičnejši družbeni ureditvi. Ob razpadu stare Jugoslavije je s starši živel nekje na Dolenjskem. Z italijansko okupacijo naših krajev se nikakor ni mogel spriznati. Odkar pa so mu Italijani požgali dom, brata ubili, starše pa odgnali na Ustiko v taborišča trpljenja in ponižanj, jih je iz dna duše zasovražil in prizegel maščevanje. Skril se je v Ljubljano, kjer se je vključil v aktivno narodnoosvobodilno delo. Delal je v ilegalni tiskarni, okupacijskim oblastem pa se je izdajal za umetnika-kiparja. Bil je zelo delaven. Prvi večji uspeh je doživel, ko je razstavil svoje slike v izloženem oknu neke trgovine na Starem trgu. Znanec Borut se je nato vpeljal v bogato meščansko hišo Vrhovčevih. Tu je spoznal Katjo, ki je študirala na univerzi in bila tik pred diplomom. Močno se je zanimala za umetnost in književnost. Andrej je v nji spoznal dekle, kakršnega si je želel in o kakršnem je pogosto sanjal.

Ob neki italijanski raciji so Andreja ujeli in zaprli. Ko je za to zvedela Katja, se je silno vznemirila. Spoznala je, da Andreja resnično ljubi. Andrej pa je v zaporu premišljeval o Katji in svoji ljubezni do nje. Mucila ga je misel, kako je mogel on, proletarec in aktivist, vzljubiti tako meščansko dekle, in kaj bodo dejali njegovi prijatelji Crto, Stane, Janez pa kurirki Majda in Sonja. Polje je živel nekako dvojno živ-

ljenje. Z vsem srcem in dušo je bil vključen v borbo proti okupatorju in domačim izdajalcem, na drugi strani pa ga je vlekle h Katji, meščanskemu dekletu in članu študentskih fašističnih organizacij. Prav zato je dolgo skrivaj Katji svoje ilegalno delo, ker ji ni mogel prikriti je prišlo do odkritega spopada med njim in Emilom, prijateljem Katjinega brata Mirta. Poslej je imel Andrej v Emilu svojega najhujšega sovražnika, ki je Andreja neprestano zasedoval. Andreju pa se je posrečilo uiti tudi tedaj, ko so ga imeli v zaporu. Emil pa je že mislil, da se mu bo maščeval za udarec v lice in zato, ker je Katja vzljubila Andreja, ne pa njega, čeprav si je toliko prizadeval, da bi jo osvobodil. Poslej Andreju ni preostalo drugega kakor to, da se je odpravil k partizancem, kajti življenje v okupirani Ljubljani je postalo zanj neznosno.

V Katji pa je postopno dozorelo spoznanje, da tudi nji ne preostaja drugega, kakor da gre za Andreja, ker je sprevidela, da brez njega zanjo ni več življenja, posebno ne, odkar so se ji popolnoma razgrajili brat Mirt in njegovi prijatelji Emil, Tedi in drugi. Le-ti so postali pravi izdajci slovenskih narodnih koristi in izraziti fašistični hlapci. Ko se je sporazumno z Andrejem hotela prebiti skozi železno ograjo, ki je obkrožala Ljubljano, so jo okupatorski stražniki na bloku opazili in ustrelili. Tako je Katja s svojim življenjem dokazala, da se je ob ljubezni do Andreja v nji žrušil njen nekdanji idejni svet in da je po-

stala eno z Andrejem, posebno odkar ji je zaupal, za kaj se bori, in da je za idejo, kateri je služil Andrej, vredno dati tudi lastno življenje.

Zdi se, da Dular z Andrejem in Katjo ni hotel podati samo sliko življenja v zatični Ljubljani pod italijansko in nemško okupacijo, marveč da mu je bilo predvsem za to, da je poudaril misel: tudi v dneih najhujših grozot in nasilja, ko se ruši stari svet in se poraja novi in se v slehernem človeku bori dobro za zlim, prav v takih časih je človeku potrebna resnična, globoka in vse razumevalna ljubezen, potrebna je neomajna vera in zaupanje v bližnjega in v skupno srečo in humanost, s kakršno sta bila ožarjena Andrej in Katja ali pa Peter in Lučka.

Dularjeva zgodba o Andreju in Katji je nov dokaz, da se da tudi s preprosto pripovedno tehniko prikazati kos življenja tistih ljudi, ki so se tako rekoč odkrili svojemu osebnemu življenju in se predali z vsem ognjem svojega razuma in srca v boj za resnično humanost, za pravičnejši družbeni red in za nacionalno svobodo in za enakopravne odnose med narodi in ljudmi. Prav zato bo knjiga našla svoj krog bralcev tudi med tistimi, ki so sami preživljali strahote okupacije v Ljubljani, še več pa med mladim rodom, ki iz pripovednih del naših pisateljev spoznava trpljenje in junastvo številnih a nikjer imenovanih ljudi, ki so s svojim trpljenjem in življenjem omogočili svobodo in lepše življenje vsem jugoslovanskim narodom.

Milan Dodić

Šest življenj za 150 tisoč m³ lesa?

Pri podiranju lesa v zasebnih gozdovih smo v pretekli sečni sezoni zabeležili razen vrste nesreč, ki so povzročile težje ali lažje poškodbe, še šest smrtnih žrtev. Gospodar, ki je morda v zgodnjih jutranjih urah odšel v gozd, da bi podrl deblo ali dva, se ni več vrnil domov. Domov so ga prinesli okvaljenega in izmalicenega, družina se je zavila v žalost.

Jože Habjan iz Pišee je zaradi neprevidnosti končal pod koreninami od viharja izručenega drevesa. S pomočjo žene in še enega delavca je prežagal deblo, ki je ležalo na stnem pobočju. Sproščeni del debela s koreninami pa ga je pokopal pod seboj.

Martin Pečak iz Bušince pri Dol. Toplicah se je smrtno ponorečil, ko je podsekal smreko, na katero se je obesilo drevo, katerega je podiral. Smreka se je, medtem ko jo je podsekal, prečnila, obešeno drevo pa se je skotalilo čez njega in ga ubilo.

Jože Češnjegar iz Malega Trna je odšel v gozd, da bi sam nakladal hlodovino. Med nakladanjem se mu je hlod izmaknil in ga zmečkal do smrti.

Ivan Mirt iz Praslodola 4 je s sodelavci podiral hrast. Da bi drevo pri podiranju pravilno usmeril, je vlekel za vejo. Medtem ko je deblo že padalo, je po neprevidnosti skočil prav podenjo. Močnejša veja ga je tako udarila po glavi, da je poškodbam podlegel.

Edvard Kostrevec iz Pišee je s pomočjo drugih podiral oreh. Ze prejšnji dan je po-

sekal veje, da ne bi drevo pri podiranju poškodovalo bližnje električne napeljavne. Pri podiranju so najprej podsekali korenine, pokojnik pa je nato kljub opozorilom ostalih splezal na drevo, da bi navezal vrvi, s katero bi usmerjali padec. Medtem ko je vrvi navezoval v vrhu drevesa, se je to zamajalo in padlo. Kostrevec je dobil hujše poškodbe in podlegel v bolnišnici.

Anton Kocjan iz Spod. Bukovja pri Trebelnem je z ženo v gozdu podiral. Deblo se je obesilo na drugo drevo, zato sta ga pričela višje podžagovati in nato s kolom odtrgati, da bi ga sprostila in usmerila padec. Deblo se je nenadoma sprostito in pokopalo pod seboj Kocjana, ki je poškodbam takoj podlegel.

Šest ljudi je izgubilo življenje, vrsta drugih pa je tedne in mesece preležala zaradi poškodb v bolnišnici, prav gotovo pa bodo nekateri ostali za vse življenje invalidi. Vse to samo zara-

di neprevidnosti, lahko bi celo rekli, malomarnosti pri podiranju dreva. Podobne nesreče se vrste leto za leto, žrtev pa je vedno več. 150 tisoč kub. metrov lesa, kolikor ga vsako leto podro v zasebnih gozdovih, prav gotovo ni vredno 6 človeških življenj, če pustimo vse ostale poškodbe ob strani. Kaj storiti? V zvezi s tem smo zaprosili za izjavo okrajnega gozdarskega inšpektorja inž. Slobodana Rajčiča.

— **Tov. Rajčič, kje so po vašem mišljenju vzroki toliko nesreč v gozdu in kako jih preprečiti?**

— **Iz narave nesreč, ki ste jih pravkar nanašali, lahko razberemo, da so vse nastale za to, ker niso upoštevali osnovnih načel, ki jih je treba poznati pri podiranju dreva. O vzrokih nesreč smo si torej na jasnem. Pripomniti in poudariti velja še to: v zasebnem sektorju podro lastniki v eni sečni sezoni povprečno po 150 tisoč kub. metrov**

lesa, v družbenem sektorju pa ga podremo po 135 tisoč kub. metrov. V pretekli sečni sezoni se je pri podiranju v zasebnem lastništvu primerilo kar 6 smrtnih nesreč poleg vrste težjih in lažjih poškodb, v družbenem sektorju pa smo v zadnjih desetih letih, čeprav so količine podrtega lesa le nekoliko manjše, zabeležili samo nekaj lažjih poškodb! S tem sem že na pol odgovoril na postavljeno vprašanje. Brez dvoma je odveč razpravljati o kakršnem koli učinkovitem ukrepanju z naše strani vse do tlej, dokler bo sečnja v zasebnem lastništvu tako anarhična. Mislim, da je edini izhod v tem, da se sečnje v zasebnem lastništvu osredotočijo na posamezna področja in opravljajo pod strokovnim vodstvom in s primernim orodjem! Na ta način bomo les bolje izkoriščali, z gozdovi bolje gospodarili, hkrati pa prihranili tudi ljudska življenja!

M. J.

Zanimivo — čeprav brez Novomeščanov

V petek zvečer je sklicala občinska komisija za proučevanje ustave in pripravo statuta prvo javno razpravo, namenjeno vprašanju »Naloga, delo in organizacija krajevnih skupnosti. O slednjih je poročal Jože Suhadolnik, nakar se je razvila živahna predvsem pa zanimiva razprava. Kaj je krajevna skupnost, kaj nam pomeni v našem družbenem življenju, kakšen bo njen obseg v naši komuni? Krajevnih uradov imamo zdaj v občini 11, krajevnih skupnosti pa naj bi bilo 21 ali morda 23. Ali bo Novo mesto imelo eno krajevno skupnost ali tri — Bršljin, Kandijo in Center? — Ali predstavljajo Prečna, Mali Slatnik, Brusnice in drugi kraji, kjer so predvidene krajevne skupnosti, kulturno gospodarska središča s šolo, trgovino in drugim, kar naj opravičijo obstoj bodoče krajevne skupnosti? Kaj je in kaj bo s servisi stanovanjskih skupnosti v mestu? Kaj

bo s prostori za družbeno dejavnost občanov?

In še: kakšne bodo pristojnosti na primer glede socialne skrbi za človeka v bodoči krajevni skupnosti? Res je, da krajevne skupnosti ne bodo mogle upravno posegati v življenje — to ostaja še naprej naloga ljudskega odbora in njegovih organov — toda ali bo upravljanje poslej dražje? Kako bo s skladi in z evidenco, pa z delitvijo sredstev, s katerimi naj bi take skupnosti razpolagale? Bomo imeli tu zaposlene spet nove uslužbenke? Kako bo zdaj z zbori občanov, kaj pravite o njihovem sklicu, območju, času in sklepčnosti.

Se in še — vprašanja so se vrstila kar tja do pol enajste zvečer. In še bi sedeli in izmenjavali izkušnje, pogledali in kritično, dobre misli. Pa drugič, prihodnji petek, se pravi že kar jutri. Bila je koristna javna razprava, prva take vrste.

Na prvo odprto razpravo o statutu komune pa je prišlo komaj 50 Novomeščanov. Kakor da bi pozabili na znano resnico, da nam samoupravljanje prinaša razen pravic tudi dolžnosti. Med njimi predvsem dolžnost, da sodelujemo z ljudskim odborom in mu pomagamo reševati nič kaj lahke in odgovorne naloge! Prav zdaj, ko sestavljamo prve osnutke novega občinskega statuta, pa si plodnega, ustvarjalnega dela in dobrih sklepov brez sodelovanja občanov sploh ne moremo predstavljati.

Ne bi bilo lahko že jutri zvečer ob 20. uri v sindikalnem domu malo drugače? — Pokazali bi lahko, da nismo pripravljani samo kritizirati delo ljudskega odbora, temveč tudi pomagati! Konec koncev gre za naš ljudski odbor, za našo krajevno skupnost, za naš jutrišnji in pojutrišnji dan.

Tg.

ČETIRTO PRIPOROČILO

ZAPIS O TEM, ZAKAJ JE MORAL OKRAJNI ZBOR PROIZVAJALCEV STIRIKRAT RAZPRAVLJATI IN PRAV TOLIKOKRAT PRIPOROCITI ZDRUŽITEV 5 KOMUNALNIH BANK V ENO MEDOBCINSKO — BESEDE IZ RAZPRAVE NA ZADNJI SEJI ZBORA PROIZVAJALCEV OLO

Mnogo posvetovanj in razgovorov je že bilo o tem, izdelana je bila vrsta analiz in sprejetih kopica priporočil, v našem okraju pa še vedno »deluje« 5 komunalnih bank. Zivotari in povzročajo škodo, bi bilo boljše rečeno. Zato, ker se gremo »demokracijo« tiste vrste, ki se, ko ji pogledaš v oči, izpremenijo v nezdravi lokalizem ter v obsodbe vredne, škodljive, partikularistične težnje. Pustimo dejstvom, naj spregovorijo, in pristihnimo.

5 komunalnih, kolikor jih imamo sedaj, potrebuje 300 milijonov likvidiranih sredstev za njihovo v denarnem prometu, ena sama pa bi potrebovala le 150 milijonov. S petimi komunalnimi smo zmanjšali svojo kreditno sposobnost, saj smo razpoložljiva sredstva (venomer ugotavljamo, da jih imamo mnogo premalo!) razdelili na pet delov. Konec februarja letos smo imeli v komunalnih 1 milijardo din neizrabljenih sredstev, kljub temu pa je bilo težav z obratnimi sredstvi na pretek ker komunalne sredstev pač niso znale prav obrniti.

Komunalke smo ustanovili v želji, da bi sproti hitro in učinkovito posredovale podatke o gibanju sredstev in s tem omogočile proučevanje. Zeleni smo, da bi postale instrument družbe, ki ugotovi težavo, jo razčleni in takoj ukrepa. Namesto njih pa se pogajajo za posojila, kredite in druge finančne zadeve v republiških bankah predstavnik okraja, ki so bili letos glede teh vprašanj v Ljubljani že več kot 30-krat, predstavniki vseh komunal pa vsega 2-krat. Premogovnik Krnelj nujno potrebuje 150 milijonov din sredstev, da bi rešil problem 350 delavcev v zvezi s preusmeritvijo proizvodnje. Kaj je storila doslej KB Senica za to? Nie! BETI v Metliki je potrebovala lani 10 milijonov obratnih sredstev v obliki posojila za krajše razdobje. S temi sredstvi bi za nekaj sto milijonov povečala proizvodnjo. KB Crnomelj bi 10 milijonov ni mogla oskrbeti.

Medobčinski družbeni sklad za investiranje v šolstvo nima dovolj sredstev, od tega, kako hitro bomo pričeli graditi šolska posojila, pa je odvisno solanje mladih rodov! Če bomo še okievali, se lahko primeri da bodo otroci čez nekaj let ostali brez šol. Komunalnim ki bi bile dolžne o tem vneto razmislicati in iskati kredite v te namene, pa kakor da to ni nič mar.

Dovolj smo našli, čeprav je to le drobec vsega, zato lahko potegnemo črto. Seštevek pove: v 5 komunalnih se zgovorno kaže nezdravi in škodljivi lokalni centralizem, ki zahteva svojo komunalno zado, da bo lahko rekli, da jo ima! Lokalizem ki zapira oči pred gospodarsko škodo, lokalizem, ki je v letu dni obstoja komunalnih bank doživel popoln poraz. Predsednik okrajnega zbora proizvajalcev in na seji zbora, ko so razpravljali o tem, načel vprašanje: tri priporočila o ustanovitvi ene medobčinske komunalke smo že sprejeli, kje so vzroki, da niso bila uresničena? Vzroki so pri direktorjih komunalnih bank — samo tak odgovor je mogoč. Krivdo pa si delijo tudi komune. Vs. organi so podprli dosedanja priporočila, pri razgovorih s predstavniki komunal pa se je vedno zatajnilo. Vprašujemo se: mar imamo 5 komunal samo zato, da imamo 5 direktorjev in zato da si kolektivni posamezniki bank delijo po 13. po 16 in celo po 18 plač na leto? Mar imamo 5 komunal res samo zato, da bodo »tehnično speljevale« sredstva in jih samo evidentirale?

Čas je, da zbori proizvajalcev v imenu proizvajalcev, ki so zaradi takšne bančne politike trpeli škodo, potekajo svoj odločni: dovolj! Da zahtevajo takojšnjo ustanovitve ene medobčinske komunalne banke, ki bo sredstva iz gospodarstva pravilno obrabala in jih gospodarno uporabljala. S pristajajo zgrešene »demokracije« in lokalnega centralizma, ki bi pa morda kljub vsemu še vedno zagovarjali dosedanja organizacija komunalnih bank, je treba odločno pomeati. V medobčinski komunalni bodo zastopniki vseh komun, ki bodo pri politiki s sredstvi enakopravno sodelovali, vsaka komuna pa ima lahko svojo podružnico KB.

Rešitev je na dani. Zelo čudno pa je, da smo morali glede tega pretečajo vprašanja doživeti že četrto priporočilo. Ob večji doslednosti in vztrajnejšem delu članov zbora proizvajalcev OLO bi se morali ti izvoljeni odborniki zamisliti že ob drugem priporočilu!

Požrešne marže in potrošnikov žep

S kakšno pravico je novomeška ŽELEZNINA dvignila marže že na 30 odst. — Je tudi pri nas za nekatere ljudi trgovina samo »z zakonom dovoljena in zaščiten goljufija« kot v kapitalističnem svetu? — Nenasiten pohlep nekaterih slabih trgovskih kolektivov upravičeno razburja javnost

Najprej bi se morali vprašati: doklej bo trgovina nabijala na prodajne predmete previsoke in že vse moralne zakone presegajoče marže ter zane-marjala dobro preskrbo s potrošnim in drugim blagom? Kaj se hoče s tem pravzaprav doseči: to, da bo potrošnik miroval in še naprej posegal v žep globlje, kot bi bilo dovolj, ali to, da se bo lakomnosti marž prej uprl in odločno rekel: ne! Spričo tega in ker so nekatera podjetja ter njihove prodajalne v zadnjem času odredile naravnost smešno visoke cene potrošniškemu blagu in drugim predmetom, s čimer niso vznemirile le potrošnika, ampak tudi oblastne organe in politične organizacije, je o vprašanju nemoralnega določevanja marž in izredno hitrega porasta cen v novomeški občini spregovoril tudi ObLO Novo mesto na seji prejšnji četrtek.

Iz analiz, na podlagi ka-

terih je bilo sestavljeno poročilo na zadnji seji ObLO, je še tako nepoučnemu občanu razvidno, da so šla nekatera trgovska podjetja pri odrejanju lastnih prodajnih cen čez vse predpise in moralne norme. Nekaterim izmed teh je v politiki v navija-nju cen botrovala tudi zavest, da so monopolna, torej brez konkurence in da lahko počno vse, kar se jim zahoče, samo da bi se polnila njihova blagajna. Nihče med vodilnimi v podjetju pa se ni vprašal, kaj poroče potrošnik, neposredni interesent na trgu.

SKODLJIVO IZKORIŠČEN MONOPOL »ZELEZNINE«

Mnoga trgovska podjetja, ki so pred seboj videla le svoj gospodujoči monopol, predvsem pri prodaji nekaterih predmetov, je požrešno prignala celo tako daleč, da so sploh pozabila na vse drugo in z

maržami resno vznemirila javnost. Tako je imelo trgovsko podjetje »Železnina« iz Novega mesta lani in predlanskim še tako prodajno ceno kot grosist, v drugi polovici lanskega leta pa ta stopnja ni več zadostovala. Podjetje je na podlagi grosistične cene določilo novo »vrednost« blaga, uprava podjetja pa tudi detajlistično ceno s pribitkom. Primer pove, da je »Železnina« za ploščato železo 50/12 v letu 1960 zaračunavala še 2 odstotka rabata in 10 odstotkov marže (skupaj 12 odstotkov), ko pa se je decembra lani oblikovala nova maloprodajna cena, so določili grosistu 8 odstotno, detajlistu pa 18 odstotno maržo. To pomeni, da je »Železnina« pred dajtva-mi spravila poleg osnovne cene še 26 odstotkov marže. S povečanjem detajlistične marže na 22 odstotkov pa se je skupna marža letošnjega aprila v tem trgovskem podjetju

povečala že na 30 odstotkov, kar praktično pomeni, da se je predmet pri prodaji podražil za eno tretjino svoje prodajne vrednosti! Zanimivo je tudi, kako to podjetje pojmuje lokalno konkurenco! Primer spet pove, da velja električni štedilnik tip »Goran« v »Železnini« 14.130 dinarjev, v prodajalni »Radio-elektro« pa 13.130 dinarjev, torej je razlika spet občutna in nedvomno odbija potrošnika od prodajalne »Železnina«.

RAZLIKE CELO POD LASTNO STREHO

Monopolen položaj trgovskega podjetja »Straža« postavlja potrošnika pred približno enako dejstvo kot »Železnina«, le da kupci tam nimajo druge izbire. V prodajalni števil 1 tega podjetja je bila marža za špiritni kis za 3 odstotke večja od marž vseh prodajalnih ostalih trgovskih podjetij, ki prodajajo živila. Različne marže so celo v prodajalnih istega podjetja. V prodajalnih podjetja »Standard« je opaziti na primer naslednjo razliko: prašek »Plavi ra-

dion« sta prodajali prodajalna »Vrelec« v Dolenjskih Toplicah, ki je nabila 18 odstotkov, in prodajalna »Dolenjce« v Sentjerneju pa kar 28 odstotkov marže. Kako naj torej govorimo o izboljšanju preskrbe in znižanju cen, ko pa so celo pod isto streho razlike?

Tudi prodajalna KZ Žužemberk v Hinjah ima monopolen položaj, ni pa šla v skrajnosti. Najnižje marže v tej prodajalni pa tudi vse povedo. Kljub temu da bi spričo položaja in odročnega kraja lahko marsikatero »zabeležili« potrošniku, ubirajo drugačno, za potrošnika ugodno politiko cen. Razen tega je ta trgovina skoraj izjemen primer, da se lahko ob nizki marži pohvali še z bogato izbiro blaga. To vse kaže, da so izgovori nekaterih trgovskih poslovalnic, češ »plače gor, mi gore«, povsem brez podlage in je njihov pohlep po potrošnikovem denarju vreden še večje obsodbe.

STRIZENJE DO TOVPREČJA

Ko je raziskal te negativne pojave, ki že preveč očitno prevladujejo na trgu, je svet za hlavogovni promet pri ObLO predlagal, da bi z odločnimi ukre-

pom preprečili nadaljnje večanje marž. Po njegovem predlogu bi odstrigli vse tiste marže, ki preveč izstopajo iz povprečja, pa naj gre to za prodajo živil, industrijskega ali kakršnegakoli drugega blaga. Marža in prometni davek skupaj v nobenem primeru ne bi smela presežati: za industrijsko blago 25 odstotkov in za živila 22 odstotkov. Ker se cene neprestano spreminjajo, je težko zasledovati različne pojave. Zato pa je dolžnost trgovskih podjetij in trgovin, da o spremembah redno obveščajo tržnega inšpektorja. S tem bo na eni strani omogočena pravočasna kontrola trga, na drugi strani pa se ne bo izvedla nobena sprememba brez vednosti pristojnega organa.

V sedanjem obdobju se vse bolj naglaša skrb za potrošnika, ki je v bistvu neposredni uresničevalec planske potrošnje. Zato bi ga bilo napak postavljati v kakršnokoli drugo zvezo s trgovino. Toda če je to tako, je treba obsoditi sleherni poskus podjetij, da bi potrošniku vsilili svoje geslo: »Kupi, moja cena te ne briga!« Potrebno je, da je za te pojave družba budna in da spričo uvodoma naštetih negativnih pojavov hitro ukrepa.

vabijo na

DAN BRATSTVA IN EDINSTVA

v nedeljo, 10. junija 1962, na stadionu v Brežicah. Slavje bo pod pokroviteljstvom podpredsednika Glavnega odbora SZDL Slovenije tovariša Franca Kimovca-Zige.

SPORED:

- ob 8.15: prihod gostov iz Zagreba in delegacij iz drugih republik
- ob 9.00: Povorka skozi mesto na stadion
- ob 9.30: Pričetek slavnosti; govorila bosta tovariš Franc Kimovec-Ziga in predstavnik mesta Zagreba
- ob 11.00: Kulturna prireditev v prosvetnem domu v Brežicah
- ob 11.00: Sportna in lahkoatletska tekmovanja na stadionu
- ob 14.00: Revija pevskih zborov v brežiškem prosvetnem domu
- ob 15.00: Sportne igre na stadionu.

VABLJENI!

Krajevni odbori SZDL in zbori občanov

Razširjene seje krajevnih odborov SZDL so za nami. Kaj so nam pokazale? Predvsem to, da so vprašanja, ki zanimajo osnovna politična vodstva, v občini precej enaka. Gre predvsem za delo občinskega ljudskega odbora, za naloge kmetijske zadruge in njenih področnih uprav, za davke in socialni prispevek kmečkega zavarovanja, za delo zdravstvenega doma in še za razna komunalna vprašanja.

Vseh 15 krajevnih odborov SZDL je imelo zdaj te seje. Člani odborov in predstavniki vodstev vseh drugih organizacij so pretresli dobera vsa vprašanja, na katera želijo občani odgovor. Na vseh sestankih je bilo čutili odnevi zadnje govora tovariša Tita, saj so bile razprave povsod pestre, prav živahne in kar zadovoljivo objektivne. Tako so n. pr. v Krški vasi med drugim poudarili, da je treba dvigniti proizvodnjo v kmetijstvu in napeti vse sile, da bo res vsa zemlja obdelana. Kdor je ne obdeluje, naj je tudi ne bi imel. Hkrati so odborniki opozorili, da je treba v takih primerih vedno poskrbeti za starejše ljudi. — Lahko smo veselili tudi sprčo dejstva, da prihajamo povsod do spoznanja, da so tudi vse javne službe del celote gospodarjenja v komuni. Na razširjenih sejah krajevnih odborov SZDL so tudi sklepali o nujno potrebnih in koristnih zborih občanov, na katerih bo treba dati ljudem dobra pojasnila, konkretne odgovore in prislunosti njihovim umestnim pripombam. Zbori občanov so medtem že bili v Globokem, Pišecah, Sromljah, Artičah, Vel. Dolini in na Bizeljskem. Za zbor občanov so se odločili tudi na Čatežu in v Pišecah, medtem ko bodo taki zbori 9. junija v Krški vasi, Cerkljah in v okolici Brežic, 17. junija pa v Dobovi in Kapelah. Zbora sta bila doslej tudi že v Jesenicah in Brežicah. Udeležba je bila dobra, razprava pa povsod odsev razpoloženja občanov, ki se oglašajo na svojih tribunah in zelo pametno razpravljajo o vsem, kar delamo in kar je treba še urediti.

Treba je pohvaliti vne krajevnih odborov SZDL, ki so zbere občanov temeljito pripravili. Kaj več o tem pa še prihodnjic. Ivan Zivič

Čemu čakati?

Komisija za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka in osebnih dohodkov v gospodarskih organizacijah in zavodih so v brežiški občini potrdili na seji občinskega ljudskega odbora 12. maja. Kljub jasnim nalogam in kratkem roku, v katerem je treba obiskati gospodarske organizacije ter zavode, pa do danes komisija še ni naredila ustreznega koraka. Nasprotno ji dolgo ni bilo povsem razumljivo, kaj bo morala delati, kje je torišče njenega neposrednega dela. Tako so ugibali in čakali in so šele predzadnjega maja sklicali sestanek z računovodji. Na sestanku z računovodji so se pogovorili o pripravi potrebne dokumentacije, na podlagi katere bo komisija opravila svojo dolžnost, in o roku za obiske posameznih gospodarskih organizacij.

Na drugi strani podjetja čakajo, da se bodo pokazali »strici« iz komisije in »naredili, kar je potrebno«. Menda zato, da bi bilo delo boljše opravljeno, da ne bi potem kdo očital, da je kaj narobe, da bi bilo tako še najbolje, ker komisiji vsi lahko zaupamo? Ob poznavanju poglobljenega namena komisije so vsa taka vprašanja in seveda tudi čakanje popolnoma odveč, zmotno pa je tudi mišljenje, da bo neki »višji« organ reševal probleme gospodarskih organizacij.

Čakanje nedvomno kaže na to, da so gospodarske organizacije oziroma njihovi organi upravljanja ter politične organizacije ali nesposobni, da bi se lotili naloge, ali pa se zanašajo na mnenje, da »prvi ni nikdar dobro biti«. Čemu neki, se sprašujemo, ko vendar vemo, da je komisija samo družbeni organ, ki ima nalogo pregledati dokumentacijo v zvezi s pravilniki in merili, na podlagi katerih opravlja svojo dolžnost, in da je hkrati tudi politični organ, ki mora z ostrim poslušom sprčo vseh norm za pravilno ureditev notranjih odnosov opozarjati na negativnosti in pomagati, da se te čimprej odpravijo. Vsekakor so sadovi dela tega organa pogojeni z delom samoupravnih in upravnih organov ter političnih organizacij v gospodarskih organizacijah, ti pa so prvi poklicani, da uredijo svoje notranje odnose kakor tudi pravilnike in merila za oblikovanje čistega dohodka in osebnih dohodkov. Rok, v katerem je treba te stvari urediti, je kratek, vsako nadaljnje čakanje pa bi bilo prej v škodo kot v korist. Vendar upamo, da bo komisija slej ko prej lahko odšla na teren in da bodo tudi gospodarske organizacije spoznale, da morajo ta posel pričeti njihovi organi.

Tudi v hranarini so družbena sredstva

Na nedavni skupščini podružnice Zavoda za socialno zavarovanje v Brežicah so se pogovorili o dosedanem delu in sprejeli več tehtnih sklepov o bodočem poslovanju. Izvršni odbor podružnice se je sestel štirikrat, skupščina pa le enkrat, ker pri drugem sklicu ni bila sklepčna.

Brežiški zavod je v preteklem letu imel več kot 250 milijonov din dohodkov in izdatkov, poslovanje pa bi zaključil z 10 milijoni dobička, če ne bi investirali sredstev v ureditev poslovnih prostorov in v stanovanja. Oboje je bilo potrebno, saj so bili prejšnji poslovni prostori zavoda dokaj neprimerni, delo pa se zdaj odvija laže in boljše.

Na področju podružnice v Brežicah so lani porabili v zdravstvenih ustanovah 3 milijone 950 tisoč din v preventivne namene (za okrevanje borcev NOV in zavarovancev, za sistematične preglede delavcev in šolskih otrok, za delo šolskih mlečnih kuhinj in za higiensko-tehnično zaščito dela). Iz razprave posnemamo, da so takšne preventivne akcije zelo uspele, da pa je bilo premalo ukrepov za odpravljanje ugotovljenih bolezni in poškodb zobovja.

Zivahno razpravo je sprožilo poročilo o zdravstveni službi in o storitvah zdravstvenih delavcev. Splošna ugotovitev je, da kvaliteta zdravstvenih storitev ni bila enakovredna plačilu. Morda to res drži, vendar je treba upoštevati, da je v brežiški občini v zdravstvenih ustanovah premalo zdravnikov. Kot je izjavil dr. Pirc, pride na enega zdravnika povprečno 8000 prebivalcev. Neredko mora zdravnik v ambulanti pregledati v enem dnevu 100 do 120 pacientov, v rednem delovnem času pa jih lahko kva-

litetno pregleda največ 40. V zdravstvenem domu na Bizeljskem je samo en zdravnik za vse področje. Prepričani smo, ga stori dr. Kocjan vse, kar se le da storiti, takšno stanje pa smemo dopuščati le krajši čas, zato je nujno misliti na nastavev še enega zdravnika na Bizeljskem.

Pod brežiški zdravstveni dom spadajo še zdravstvene postaje v Cerkljah ob Krki, v Dobovi in na Pišecah, kjer na določene dni ordinirajo zdravniki iz

staja svojega zdravnika, bo tudi centralna ambulanta v Brežicah manj obremenjena.

Podpredsednik ObLO tov. Bajc je zagotovil, da so stanovanja za zdravnike pripravljena, zato naj problem zdravnikov rešujeta zdravstveni dom in njegov svet.

Na skupščini so spregovorili tudi o sredstvih, ki jih je zavod porabil za izplačilo hranarin. Sredstva zavoda ustvarjajo zavarovanci in kolektivi, zato so sredstva družbena, zavarovanci pa so dolžni po svojih močeh sodelovati pri

gospodarjenju s tem denarjem. Aktivno sodelovanje te vrste bo gotovo učinkovitejše kot vse kontrole bolnikov na domu. Hranarine in škoda, ki jo trpe kolektivi zaradi bolezenskih izostankov grede v breme kolektivov. To poudarjamo zato, ker analize kažejo, da imamo v brežiški občini največ bolezenskih izostankov v aprilu, juniju, juliju in oktobru, torej v mesecih, ko je sezona kmečkih del. Vse kaže, da lepo število »bolnih« delavcev pridno dela doma ali pri sosedih na posestvih. Takšno početje je škodljivo, zato ne bo odveč, če bodo v delovnih kolektivih o tem resneje razpravljali in tudi ukrepali, da se to odpravi. Delavec se mora odločiti ali za tovarno ali za kmetijo.

Priporočila in sklepi, ki so jih sprejeli na skupščini, nalagajo zdravstvenemu domu v Brežicah, naj čimprej oskrbi zadostno število zdravstvenih delavcev, izboljša kvaliteto uslug in zniža čakalno dobo bolnikov. Sodelovanje in tesnejši stiki s kolektivi bodo izboljšali kontrolo bolnikov, hkrati pa bodo zavarovanci bolje obveščeni o delu in problemih socialnega zavarovanja.

Tml

—ek

BREŽIŠKE VESTI

Brežic. Vrh rednega dela v ambulanti opravljajo še hišne obiske, ki so posebej kritični, kadar razsajajo epidemije. Ker zdravnik ne more hkrati obvladati terena in opravljati delo v ambulanti, ga ne moremo dolžiti, če bolnik umre brez zdravniške pomoči. Našteli smo vzroke. Kje je rešitev? Samo v zadostnem številu zdravnikov, ki bi bili v skladu s potrebami razmeščeni po vsem področju. Ko bo imela vsaka zdravstvena po-

Študentje v Brežicah

Pred kratkim je bilo v Brežicah srečanje študentov Spodnjega Posavja. Program je bil prirejen tako, da je bilo popoldne športno tekmovanje, zvečer pa zabava. V rokometu so tekmovali kombinirana ekipa študentov, moštvo ISS iz Krškega in STAR iz Brežic. Zmagala je ekipa STAR K celotni prireditvi bi lahko pripomnili, da ObLO iz Sevnice in Vidma-Krškega za srečanje študentov Spodnjega Posavja nista prispevala nikakršnih sredstev, tako, da je vse stroške prireditve prevzel ObLO v Brežicah.

Tml

—ek

Delo občinske zveze za telesno kulturo v Sevnici

Iz poročil in iz razprave na rednem letnem občnem zboru občinske zveze za telesno kulturo v Sevnici, ki je bil konec maja, smo razbrali, da zveza ni uresničila svojih nalog. Komisije, ki bi morale razvijati telesnovzgojno dejavnost, niso zaživele, člani sekre-

Lep uspeh razstave

Meddruštvena filatelistična razstava, ki sta jo v počastitev 70-letnice predsednika republike priredili ob dnevu mladosti filatelistični društvi Videm-Krško in Sevnica pod naslovom »Telesna vzgoja mladim«, je prav dobro uspela. Tako v Krškem kot v Sevnici je razstavo obiskalo nad tisoč ljudi. V Sevnici so se je udeležili vsi višji razredi osemletke. V obeh krajih so si razstavo ogledali tudi vodilni politični in družbeni funkcionarji in se zelo pohvalno izrazili o njej. Pozornost so vzbujali ob tej priložnosti izdani spominski pisemski ovitki, frankirani z jubilejnimi znamkami in žigosani s posebnim žigom za dan mladosti in posebnim žigom istega dne iz Kumrovc.

m.

Kaj je novega v Loki

Mladina iz Loke je lepo počastila 25. maj. — Zvečer pred praznikom so se zbrali ob kresu in peli partizanske pesmi, dva dni kasneje pa je bila akademija, na kateri so pionirji domače osnovne šole peli pesmi o Titu. Akademijo so nastopajoči popestrili z branjem odlomkov iz del Ivana Cankarja. Ta večer se je občinstvu prikupila mala Breda, ki je ob spremljevanju očeteve kitare zapela nekaj pesmi.

Na seji PD »Primož Trubar« so vprašali, kaj je s potujočo knjižnico. Po be-

tariata so bili preobremenjeni z drugim delom, pa tudi stiki s športnimi društvi in klubi niso bili najboljše. Upravni odbor se je sestel le dvakrat in še takrat je bila udeležba slaba. V poročilih je bila zajeta le dejavnost TVD »Partizan« v Sevnici in v Boštanjju, ki imata kar 490 članov, medtem ko je »Partizan« na Loki zamrl.

Pogrešali pa smo v poročilu podatke o delu na ostalih športnih področjih, saj so športne sekcije v okviru krmeljske »Svobode« lepo razvite (rokometna, kegljaška, šahovska) in so na mnogih tekmovanjih dosegle lepe uspehe. Tudi o prizadevnih šahistih v naši občini bi se dalo poročati marsikaj, vrhu vsega pa smo lani za beležili vrsto društvenih nastopov in medkrajevnih tekmovanj. Občinska zveza je kot organizacija, ki naj povezuje in usmerja razvoj telesne vzgoje, dokaj obsežno poslanstvo slabo opravila. V bodoče bo treba pridobiti več novih članov, šport naj postane množičen, po šolah in posameznih krajih pa bo treba ustanovljati športna društva. Na občnem zboru

so izvolili nov 13-članski upravni odbor, ki ga bo vodil tov. Franc Pipan. Ker so v odboru predstavniki iz vsega področja komune, je upati, da bo lažje uresničeval naloge kot dosedanji. Novi odbor je že na prvi seji razdelil delo po področjih in krajih, zato lahko pričakujemo več uspehov.

Boris Debelak

Tečaji za prekvalifikacijo v Krmelju

Pretekli mesec se je končal tečaj za prekvalifikacijo rudarjev za kovinsko stroko, katerega je obiskovalo 45 tečajnikov. V treh mesecih so si udeleženci na predavanjih in s praktičnim delom pridobili potrebno znanje. Izpiti bodo 15. junija, o njih bomo še poročali.

D. B.

KDO JE KRIV?

1. junija bi se moral v Krmelju vršiti zbor občanov. Ob napovedani uri je bila dvorana »Svobode« prazna! Tudi kasneje se zbor ni mogel vršiti, ker je bil odziv izredno slab, česar v Krmelju običajno ni. Kdo je kriv? Verjetno je krivda na slabem in poznem obveščanju, saj so bili razglasi o zboru občanov izobešeni šele v četrtek popoldne. V bodoče naj občinska in tudi krajevna vodstva političnih organizacij poskrbijo za pravočasno obveščanje!

MATICNI URAD

IZ TRZišCA SPOROČA

Maja sta bila rojena 1 deček in ena deklca. Poročila sta se: Janez Haler, pismonoša, in Ana Levak, gospodinja, oba iz Trzišca. Umri ni nihče.

BOŠTANJSKI MATICNI URAD

SPOROČA

Maja ni bilo, ne rojstev in ne porok. Umri so: Franc Marolt, kmēt iz Dol Boštanjja, 64 let; Marija Tabor, gospodinja iz Smarčne, 58 let; Ivan Grdica, kmēt iz Novega grada, 57 let.

S. Sk.

Orehovičani se zahvaljujemo

Dolenjski list je že pisal o 20. obletnici Gorjanskega bataljona, ki je bila v Orehovici. Prebivalci Orehovice in drugih vasi naše okolice pod Gorjanci pa bi se radi še posebej zahvalili naši organizaciji Zveze borcev in živečim članom Gorjanskega bataljona, ki so nas tokrat obiskali. Posebno smo hvaležni tovarišem, ki so se najbolj potrudili, da je slavje tako lepo uspelo. Največ zaslug za to srečanje imajo tovariši Rudi Pušenjak-Uragan, upravitelj šole Marijan Misson in Franc Novak, kot tudi drugi člani ZB, SZDL, krajevnega odbora, LMS in šolske mladine. V gozdu Ilovec smo ob tej priložnosti postavili spomenik sedmim talcem. Vsem, ki so nam pri tem delu kakorkoli pomagali, tovariška zahvala.

Prebivalci Orehovice

Člani SZDL iz Črnomaljske komune so se na nedavnih zborih sproščeno pogovorili o vsem, kar jih tare — Upravičene kritike na račun odkupa, zdravstva in komunalne ureditve — Socialistična zveza je kot ljudska tribuna povedala svoje mišljenje, prizadete organizacije in organi pa naj napake in nepravilnosti takoj odpravijo!

Občinsko vodstvo Socialistične zveze Črnomelj je pozvalo krajevne organizacije, naj skličejo zbor članov, na katerih naj razpravljajo o novostih in nalogah v našem razvoju v zvezi z novimi ukrepi in v smislu vodil, ki so jih nanizali v svojih nedavnih govorih maršal Tito in drugi najvišji predstavniki. Da so bili takšni zbori potrebni in koristni in da bi jih kazalo sklicovati še vnaprej, so dokazale živahne razprave v krajevnih organizacijah na Vinici, v Starem trgu, Adlešičih, Dragatušu in Semiču.

Vodstva Socialistične zveze so povsod pripravila poročila v katerih so na kratko orisali vlogo in nalogo SZDL, obdelali dejavnost družbenih organizacij, organov krajevne samouprave in organov družbenega upravljanja ter nakazali naloge. Ker so bili dosedanjí zbori predvsem na podeželju so hkrati z zborom članov SZDL predstavljali tudi zbor zadrušnikov. Na njih so zato pretresali tudi probleme kmetijske proizvodnje, kooperacije in odkupa. Poudariti velja, da so člani

Socialistične zveze v živahni razpravi povsod posredovali mnogo stvarne kritike ter zdravih pobud za odpravo raznih napak in nepravilnosti.

Ko so razpravljali o zdravstvu, so prebivalci našli vrsto sicer drobnih, pa vendar bolečih nepravilnosti in povsod ugotavljali da bi se podobne napake dale odpraviti zgolj z razumevanjem. Ljudje so največ kritizirali odnos zdravstvenih delavcev do pacientov (Vinica!), čeprav drži tudi to, da pacienti nimajo vselej prav.

Pogovorili so se tudi o komunalnih napravah na vasi

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

in o tem, kako jih vzdrževati. Krajevni odbori nimajo v ta namen dovolj sredstev, zato so člani SZDL zahtevali, naj naj bi komunalna uprava Črnomelj del taks

od javnih tehtnic in sejmišč prepustila področnim krajevnim odborom. Odločno so oporekale stališču komunalne uprave: »Takse so naše za vzdrževanje naprav pa ste odgovorni vi!« ki je veljalo doslej. Domala povsod so se živo porazgovorili tudi o odkupu in našli vrsto nepravilnosti, ki so posledica malomarnosti posameznih odkupovalcev. Slišati je bilo precej izjav, »da je škoda hoditi na sestanke

Ne šušmarstvo, obrt nam je potrebna!

Negotovanje zoper zakonske ukrepe proti šušmarstvu je povsem neupravičeno. Tudi izgovori, češ, da so nekateri obrtniki prisiljeni ukvarjali se z zakotno obrtjo, ker obrtnikov manjka, so neutemeljeni. Pristojni organi občinskega ljudskega odbora pogosto razpravljajo o tem, da je nujno pospeševati obrt, ki že izumirajo (kolarstvo, sodarstvo, kovaštvo, zidarstvo, pa tudi šiviljstvo in kroja-

in govoriti, ko pa nič ne pomaga«, ki opozarjajo na to, da bo treba v bodoče glasu volivcev prisluhniti bolj kot doslej. Spodbudna je ugotovitev, da je bila razprava na zadnjih zborih članov SZDL bolj stvarna in prežeta s političnim duhom kot kdajkoli doslej. Napake in nepravilnosti, ki so jih našli člani Socialistične zveze, bodo morale prizadete organizacije in organi brez odlašanja odpraviti. To bo toliko lažje prav zato, ker so te napake največkrat bolj posledica subjektivnih kot objektivnih vzrokov in bo torej potrebnega le malce več razumevanja ter zelo malo sredstev.

štvo). Mnogi obrtniki nočejo zaprositi za obrt, ker se bojijo davkov. Ta bojazen je odveč. Organi občinskega ljudskega odbora menijo, da bo obdavčitev nujno potrebnih obrti v bodoče morala biti res takšna, da bo pospeševala obrt in preprečevala špekulativne namene nekaterih obrtnikov. Proti zakotni obrti pa bodo pristojni organi dosledneje ukrepali.

MATICNI URAD IZ ADLEŠIČEV SPOROČA
Maja ni bilo rojstev izven bolnišnice.
Poročili so se: Nikolaj Jurevčič, kmetovalec iz Krasnega, in Antonija Veselič, kmetovalka iz Adlešič. Rade Selakovič, železolivar iz Marindola, in Danica Vrtnič, kmetovalka iz Bojanec.

Najmlajši za varnost prometa

Kaj vse se lahko stori za varnost prometa, nam zelo zgovorno priča Avto-moto društvo Črnomelj.

Društvo je osnovalo krožek mladih prometnikov, ki šteje 10 članov. Med njimi sta tudi dve dekleti. Najmlajši je star 12 let, najstarejši pa 15 let. Njihov strokovni vodja je prometni miličnik tov. Milan BANDELJ. Najprej so imeli 18 ur predavanj iz prometnih predpisov in prometni službi, nato pa 8 ur vaj pri urejanju cestnega prometa.

Krožek bo stalno deloval, imel občasne vaje in predavanja, člani pa bodo urejali promet v Črnomlju. Ob praznikih, zlasti pa ob dnevih, ko bo večji promet, ga bodo usmerjali najmlajši. Le en dogodek iz njihove službe.

Eden izmed njih — bilo mu je kakih 12 let — oblečen v uniformo prometnega miličnika je zaustavil novejši Rekord, ki je vozil s hitrostjo okrog 60 km po sredi ceste. Mladi miličnik je odprl

vrata avtomobila, pozdravil šoferja in dejal: »Storili ste dva prekrška: prehitro ste vozili in vozili ste po sredi ceste. S tem ste ogrožali svoje življenje in tuja. Opo-

zarjam vas, da se držite cestnoprometnih predpisov.« Šoferju je kri zalila obraz. Ra je bil plačal 500 din, kot pa da ga je na to opozoril tako mlad tovariš...

Prometni miličnik tovariš Milan Bandelj si je vzgojil mlade pomočnike, ki mu že pomagajo prav pridno in vztrajno urejati promet v Črnomlju, da bo manj nesreč ali pa sploh nič več! (Foto: Jože Skof)

STOPETDESET LET OSNOVNE ŠOLE V LESKOVČU PRI KRŠKEM

V nedeljo, 27. maja, ob 15. uri je bil v Leskovcu pri Krškem koncert šolskega pevskega zbora, nastop recitatorjev in revija folklornih plesov. Priridev je bila druga v vrsti praznov ob 150-letnici šole.

Koncert šolskega zbora je imel mednarodni program. Slišali smo slovenske, srbske, makedonske in ameriško-črnske pesmi. Zbor, ki ga vodi učitelj Marcel Stefančič, je že večkrat nastopil na javnih prireditvah, samostojnega koncerta pa še ni dal. Pevci so pokazali precejšnje znanje s področja vokalne glasbe. Rahlo pa je bilo čutili negotovost v ritmu, zlasti pri črnskih in makedonskih pesmih. Pevci so želi lepo priznanje.

Med zborovskimi pesmimi so se vrstile recitacije Klopčičevih, Selškarjevih, Pavčkovih, Vodnikovih in Cankarjevih del. Najbolj se je približala tonu in vsebini teksta osmošolka Majda Avguštin s Klopčičevo »Svetilko ob rovu«.

Sledila je revija folklornih plesov. Folklorno skupino vodi že mnogo let učiteljica Angelca Cemič. V skromnem času, ki ji je bil odmerjen, je znala vdahniti mladim plesavcem pravi ljudski ritem. Skupina je nastopila s koroškimi, kranjskimi in zagorskimi narodnimi plesi.

Dvorana je bila polna. Kako bi tudi ne bila? Kdo izmed nas si ne želi pesmi, ki je prijetno zapeta, lepo recitirana? Kdo ne gleda rad plesov, ki so prav naši, ljudski, tiste ritme, ki jih je naš narod sam ustvarjal. Vse to je naše, kot je naša zemlja, kot je naša prav ta šola, ki vzgaja mladi rož za življenje.

■ Od petih gostišč v Sentjerneju le dve ustrezata zdravstvenim predpisom. Za razvoj turizma to gotovo ni spodbudno. Sentjernej tudi še nima urbanističnega načrta.

3600 gledalcev na 9 predstavah

Se podatek z zadnje dramske revije v Novem mestu: 9 predstav si je ogledalo 3600 gledalcev, ki so plačali za vstopnice 240.430 dinarjev. Od tega je bilo prodanih tudi 115 abonmajev. Ker ima dvorana zdaj 340 sedežev in približno 55 stojšč, nam številke povedo mimogrede še to, da je bila pri nekateri predstavi na reviji pravcata gneča. Nikakor ni bilo mogoče zavrniti vseh, ki bi bili radi v dvorano, pa niso mogli do kart! Tudi lepo spričevalo Novemu mestu!

če voziš, ne piji!

Prizadevni sosede preprečili požar v Kotu pri Semiču

Prejšnji ponedeljek zjutraj ob 5. uri je iznenada začelo goretí Lojzeto Skedljo iz Kota pri Semiču. Gospodar hiše — invalid — se je rešil skozi okno ter poklical na pomoč sosede. V nekaj minutah so sosedi pršli kmalu pa tudi motorna brizgalna gasilskega društva Kot-Brezje. Sosedeje in gasilci so ogenj kmalu za-

dušili, tako da hiša ni, zgorela, je pa precej poškodovana kuhinja kjer je za 100 tisoč dinarjev škoda. Vsi, ki so sodelovali pri gašenju, zaslužijo javno zahvalo.

Krajevni odbor ZB Semič je sprejel sklep, da bo priridel 8. junija veliko vrtno veselico, na katero bodo povabili tudi zunanje goste. Če bo pristal gospodar

splošno znane lipe v Gorenjih, bo veselica pod lipi. Dobiček veselice je namenjen za ureditev spomin-ske plošče 177 padlim in za ureditev pešpoti pri Stefanu.

Na pobudo krajevne organizacije ZB je bila postavljena v Semiču pokopališčna uprava, ki bo skrbelo za red na pokopališču. Nastavili so tudi grobarja, ki bo skrbel za red.

D. F.

Kaj najraje berem

Poleg ostalih prireditvev, ki so bile v tednu tiska, je šolska mladina pisala domače naoge o tisku. Komisija za tisk pri občinskem odboru SZDL Novo mesto je izbrala najboljše naloge in jih nagradila s knjižnimi nagradami, ki sta jih prispevali Dolenjska založba in založba Borec. Založbam na tem mestu najlepša hvala! Nagrade ni so bili: Jakob GOLOB, osnovna šola Žužemberk, Katja SKERLJ, Milček KOMELJ, Janez KOVAČ, Metka SKOK, Tomaž SOLMAJER in Milojka JEREB iz osnovne šole Novo mesto, Mija BRADAC in Marko KLINC iz osnovne šole Dol. Toplice, Marija GAVVODA in Terezija POVŠE z ekonomske srednje šole.

Po mnenju komisije je najboljša naloga, ki jo objavljamo, napisal Jakob GOLOB, učenec osnovne šole Žužemberk, doma z Gradenca: »Kč se nisem hodil v šolo in še nisem poznal črk, je vsak drugi dan prišel k nam neki striček. Reklj so mi, da je to poštar in da nosi časopise, pisma in druge stvari. Ko pa sem nekoč slišal,

da je soseda vprašala, če je v »čajtengah«, kot so časopis po domače imenovali, kaj novega, sem takoj, ko je prišel poštar, vprašal, če so »čajtenge« spet nove. Seveda so se mi vsi smejali, ker sem napačno razumel sosedo. Mislil sem, da je vprašala, če je časopis spet nov, a ona je mislila, če je v njem spet kaj novic.

Začel sem hoditi v šolo. Tam sem spoznal tudi prve črke. Kmalu sem poznal vse črke od A do Z. Začeli smo čitati iz knjig. Začutil sem veliko veselje do branja. Tako sem se iz dneva v dan vadil v branju. Bil sem naročen na Cicibana in smem reči, da mi je ugajal od prve do zadnje strani. Ko pa sem malo zrastlel, sem začel čitati tudi časopis. Naročili smo se na Ljubljanski dnevnik, ki mi poleg Mladine najbolj ugaja. V njem prečtam skoraj vse. Najprej dnevnik prelistam. Nato pogledam športno stran, potem pa vse po vrsti od križank pa do smešnic, ki so včasih zelo domiselne. Križanke zelo rad rešujem.

Z dnevnikom so pa tudi težave. Ne za njegovo vsebino, pač pa na pošti v Žužemberku. Poštar prinese časopis in drugo pošto vsak drugi dan, to je v ponedel-

jek, sredo in petek. Dnevnik pa izhaja vsak dan in zato dobimo dnevnik take-koč že star. Če pa pridem na pošto, mi »prijazna« uradnica reče: »Kdaj se boš že odvadil hoditi po to pošto!«

Posebno težko pa je to z nedeljskim dnevnikom, ki pride že v soboto, dobimo ga pa v ponedeljek. Naj bo dovolj te kritike. Saj je tudi pionirska knjižnica odprta! Na žalost pa tudi v tej knjižnici ne morem dobiti vseh zaželenih knjig. Moj »oboževanec« je Karl May. Vendar pa v knjižnici nimajo niti ene knjige tega pisatelja. Toda ne smem biti tak kritik, drugače bo kdo rekel: »Glej ga, to je pa drugi Levstik!«

Najraje berem pustolovske knjige, potopise, kriminalke in detektivske zgodbe. Pustolovščine Karla Maya mi ugajajo zato, ker opisujejo dogodke živo, da si jih lahko predstavljem kot na filmskem platnu. Toda da ne bodo naši pisatelji užaljeni! Tudi njihova dela rad prebiram. Dovolj je o tem. Napisati je treba še zaključek. Mislim, da so časopisi zelo pomembni, saj prinašajo novice o dogodkih, toda na žalost k nam zastarele.«

Pred slavljem na Hrastu

Leto 1942 je polno pomembnih dogodkov iz NOB v naši občini. Tako smo že v maju proslavili v Dragomirju vasi 20 letnico odhoda prve večje skupine ljudi v partizane iz Metlike in okolice. Pred 20. leti je bilo več pomembnih akcij. Najvažnejša je seveda zmaga partizanov nad belogardisti in fašisti na Suhorju novembra 1942. Ravno tako je pomemben napad obeh bataljonov Belokranjskega odreda na Hrast 22. julija 1942. Italijani so bili zasedli Hrast in si napravili postojanko, da si zavarujejo važen prehod preko Gorjančev. Pri napadu je Belokranjskemu odredu pomagala tudi ena četa Gorjančškega bataljona. Partizani so tu slavili zmago, vendar so se morali umakniti, ker so začele prodirati močnejše italijanske enote. Okupatorji so znesli svoje be-

na mirne prebivalce Hrasta in so vas upepelili. Letos poteka od te uspešne akcije partizanov in tragičnega dogodka dvajset let. Krajevna organizacija Združenja borcev NOV Hrast se pripravljajo, da bodo ta dan proslavili. Sredi vasi ob cesti bodo postavili spominski oboležje, ki bo pričalo vsem, kaj se je zgodilo s to vasjo leta 1942. Na prazno-

METLIŠKI TEDNIK

vanje bodo povabljeni vsi preživeli udeleženci napada na Hrast, da bi se po toliko letih srečali in obudili spomine na nekdanje dni. Poleg zborovanja bo še kultur-

SKROMNO, TODA USPEŠNO!

Nekaj besed bi hotel spregovoriti o razvoju atletike v Metliki v letošnjem letu in uspehih, ki so jih dosegli pionirji in mladinci na tekmovanjih. Prostorov za vadbo ni, prav tako ne igrišča, kjer bi se lahko pomerili v tekih na kratke ali srednje proge. Vendar je veselo do krajevne športne tako veliko, da nismo držali rok križem, čeprav so bile tako velike težave. Pionirji in mladinci so izkoristili v zimskem času dom TVD Partizan, v lepem vremenu so si izbrali travnike in gozdne poti za tek. Uspehi niso izostali. Poleg tekmovanja v občinskem merilu so se udeležili pionirji in mladinci 22. aprila okrajnega prvenstva v krosu v Novem mestu. Pri pionirjih je osvojil prvo mesto Marjan Brinc, pri

pionirkah pa drugo Marija Jelenič. Manek Fux je postal okrajni prvak v skupini mlajših mladincev. Vsi ostali tekmovalci, ki so se udeležili tega tekmovanja, so se uvrstili med najboljših deset. Pionirsko prvenstvo za osnovne šole v Brežicah 28. maja nam je dalo okrajno prvakino v skoku v višino Branko Zupančič. Na okrajnem prvenstvu za srednje šole 30. maja v Crnomlju je na 1000 m zmagal Zoran Hočevar, Stane Gasperič pa je bil četrti. Vsem nastopajočim gre zahvala za poštovitost in borbenost pri tekmovanjih. Pokazali so, da tako majhen kraj, kot je Metlika, lahko dosega uspehe tudi v okrajnem merilu. Če ne še kaj več! Pionirji in mladinci, čestitamo!

Ivo Likavec

Na Suhorju ne spimo

V počastitev dneva mladosti smo imeli v osnovni šoli na Suhorju kulturni program. Ob tej priložnosti so bili v mladinski organizacijo sprejeti učenci sedmega razreda. Napovedanih športnih prireditev pa zaradi slabega vremena ni bilo. Izvedli smo jih šele 30. maja, ko smo imeli športni dan. V igri med dvema ognjema so se najbolj izkazala dekleta, ki so premagala fante. V skoku v daljino in višino pa je gledalce najbolj navdušila Tinka Plut. Junak dneva je bil brez dvoma učenec drugega razreda Janez Ambrožič, ki je skočil v daljino 340 cm. Jože Gršič pa bi z malo več poguma lahko še više skočil. Tekmovanja v streljanju ni bilo, organizirali smo le še šahovsko prvenstvo. **Marijan Pavliha**

TONETA GOVEDNIKA iz Grabrova ni več. 28. maja je pri postavljanju ostreža na gospodarskem posloju padel z višine treh metrov na kamen in bil takoj mrtev. Pokojni Govednik se je rodil 11. aprila 1927. Ko se je začel narodnoosvobodilni boj, je bil še otrok, a je že s šestnajstim leti prijel puško v roke in bil sovražnika. Soborci jurišnega bataljona 15. brigade so ga poznali kot hrabrega partizana, ki se ni ustrašil tudi najtežjih borb in jurišev. Tudi po osvoboditvi ni stal ob strani, ampak se je vključil v tok družbenega življenja. Bil je delaven in poštivosten član krajevnih organizacij, posebno gasilskega društva. V imenu vaščanov se je od njega na Grabrovcu poslovil

ZONE GOVEDNIK

tajnik krajevnega odbora Socialistične zveze Stanko Nemanič. Nato je spreved kretnil v taktu žalnih koračnic mestne godbe proti Rosincam. Na zadnji poti so ga pospremili sorodniki, prijatelji in znanci. Ob odprtem grobu je spregovoril o pokojniku Anton Vergot.

Z Govednikom smo izgubili dobrega in poštenega občana. MATIČNI URAD IZ GRADCA SPOROČA. Maja je bila doma rojena ena deklica. Poročili so se: Anton Starušnič, poljedelec iz Krasnice, in Ana Jumejevič, poljedelka iz Primosika; Anton Gregorič, poljedelec iz Podzemlja, in Ana Rus, poljedelka iz Zemlja; Anton Zugelj, poljedelec iz Gor. Dobravci, in Milena Milavec, delavka iz Krivoglavci. Pretekli mesec smrti ni bilo.

Skład za borce in spomeniško varstvo

Letos je bil pri občinskem ljudskem odboru ustanovljen sklad za borce in spomeniško dejavnost. Predvideno je, da se bo v letu 1962 zbralo v tem skladu okoli 2,6 milijona dinarjev. Sredstva se bodo stekala iz dela občinske doklade od kmetijstva, prispevka gospodarskih in ostalih organizacij ter dotacije iz občinskega proračuna, namenjena pa so za reševanje socialnih in varstvenih problemov borcev ter za spomeniško dejavnost iz narodnoosvobodilnega boja. Tako bo na tem področju večje delo postavitev spomenika in grobnice 80 padlim partizanom, ki so pokopani v Rosalnicah, a do danes nimajo nobenega obeležja.

Zbiranje sredstev za Debeli rtič

Občinski odbor Rdečega križa je na zadnjem plenumu razpravljalo o zbiranju sredstev za mladinsko obmorsko zdravilišče Debeli rtič v Slovenskem Primorju ter imenoval za to akcijo posebno komisijo, v kateri so tudi predstavniki sindikata in Socialistične zveze. V občini imajo namen zbrati 700 tisoč dinarjev.

Naj ne bo nobenega občana, da ne bi podprl te človekoljubne akcije.

Srnjačka Bebi so odpeljali v Metliko

19. aprila smo objavili v našem listu sestavek »Bebi z Velikega Trna«, v katerem smo opisali življenjsko pot malega srnjačka, ki ga je imel v oskrbi Albin Debevc. Članek je prebral tudi kolektiv tovarne »Beti« v Metliki, ki se je odločil srnjačka odkupiti. Zanimivo,

da so Metličani že dalj časa brezuspešno povpraševali po srnjaku in da je ravno naš članek pripomogel uresničiti željo tega kolektiva. V tovarni imajo namreč srnico, pa so želeli še srnjačka.

Lastnik srnjačka Albin Debevc je povedal, da ga je dal Metličanom predvsem zato, ker je prepričan, da mu bo tudi tam lepo. Slovo od udomačene živali pa je bilo kar težko...

Skrb za nekdanje borce

Prejšnji teden se je sestala komisija za skrb za borce pri občinskem ljudskem odboru in obravnavala predloge za upokojitve, priznavalnine in zdravljenje socialno zavarovanih in nezavarovanih nekdanjih borcev.

Obravnavali so sedem primerov za upokojitve po 80. členu. Vse so ugodno rešili, a za dokončno rešitev pri treh je še vedno ovira zemljiška posest.

Posebno pozornost je komisija posvetila vprašanju zdravljenja nekdanjih borcev. Veliko od njih je obolenih in jim je potrebno zdravljenje. Tako so sklenili, da bo šlo iz občine 49 članov bojevnih organizacij na zdravljenje, 22 pa jih bodo poslali v toplice ali višinsko okrevanje. Vsi ti so socialno zavarovani. Precej pa je takih, ki niso socialno zavarovani. Tudi te bodo poslali na okrevanje na morje ali v planine; teh je 32. Zanje bo prispeval občinski ljudski odbor in Zavod za socialno zavarovanje. Tako se bo čez sto nekdanjih borcev iz naše občine zdravilo.

Komisija, ki ji je poverjena skrb za borce, se večkrat sestaja in sproti rešuje tekoča vprašanja.

Kaj in koliko beremo

Tisk je v naši občini precej razširjen. Občani najraje bero Dolenjski list in Kmečki glas. Po številu naročnikov je na prvem mestu Kmečki glas, ki ima nekaj nad 900 naročnikov. Takoj za njim

je Dolenjski list, ki ga občani zelo radi prebirajo; zlasti jih zanimajo krajevne novice in vprašanja. Znatno manj naročnikov ima republiški dnevnik Delo (okoli 200). Zato bo potrebno ta časnik v naši komunizirati. V občini prihaja še cela vrsta drugih časopisov in časnikov, vendar imajo veliko manj naročnikov in bravcev.

Občinski odbor je pred kratkim anketiral 50 članov SZDL v štirih krajevnih organizacijah, da bi ugotovil, na katere časopise so ljudje naročeni, kaj najraje bero, kakšen je tisk po njihovi oceni, kaj v časniku primanjkuje in kakšne predloge imajo za izboljšanje. Anketiranih je bilo po 10 delavcev, uslužbencev, kmetov, dijakov in ostalih.

V občini noben delovni kolektiv ne izdaja svojega

glasila. Katero večje podjetje, na primer Beti, bo moralo misliti tudi na to, da bo začelo izdajati svoje glasilo in seznanjati proizvajalce s problemi in težavami ter uspehi podjetja. Dobro bi bilo, če bi občinski odbor Socialistične zveze občasno izdajal obveščevalca za krajevne organizacije SZDL, ostale krajevne organizacije in društva.

Janez Dragoš

Novice iz Podturna

Sekcija za izobraževanje odraslih pri organizaciji SZDL v Podturnu je organizirala v marcu in aprilu šivalno-prikrkojevalni tečaj za žene in dekleta. Tečaj je omogočila tovarna šivalnih strojev na Mirni s tem, da je dala na razpolago stroje in učiteljico. Kljub začetnim težavam je tečaj lepo uspel, saj se ga je udeležilo precej žena in deklet iz okoliških vasi: Obrha, Suhorja, Podhoste, Meniške vasi, Sel, Poljan in Podturna. Poudariti moramo, da so udeležence tečaja pokazale veliko zanimanje in vložile v delo mnogo truda. Bile so po večini kmečke gospodinjice, ki jih čaka doma obilo dela, vendarle so našle čas za pouk. Prihodno zimo bo verjetno še nadaljevalni tečaj. Kaj so se naučile, vidite lahko na sliki, saj so oblečene v lastne izdelke.

Zahvaljujemo se vsem, ki so omogočili ta tečaj, posebno pa tovarišici Vranečičevi, ki ga je vodila.

Knjiga ostaja neugnano živo in prepričljivo potrjuje naše spoznanje s tisočletji človeške kulturne zgodovine. Magija črke nas osvaja vedno znova. S črko, z besedo ujemamo duha, s duhom ujemamo spoznanja, s spoznanji preoblikujemo sebe in življenje. **B. Borko**

Prevelike zaloge

Letos so v primerjavi z lanskim letom v nekaterih industrijskih panogah v našem kraju zaloge izdelkov neprijetno porasle. Povečanje zalog je zlasti očitno v kovinski industriji, kjer so za 92 odst. večje, v kemični industriji za 131 odst., v lesni industriji za 48 odst. in v živilski industriji za 839 odst. večje, ter v obutveni industriji, kjer so večje za 31 odst. Prizadeži kolektivi naj takoj resno prouče vzroke za povečanje zalog in naj v primeru, da so zaloge posledica napačne ocene tržišča, takoj znižajo cene. Odveč je pričakovati, da bo-

pomagal družba z administrativnimi ukrepi. Vsako odlašanje je škodljivo, ker bi imelo za posledico velike težave z obratnimi sredstvi in bi lahko podjetje privedlo v težak položaj.

Skrb za delovnega človeka

Zapiski z občnega zbora sindikata metliške občine

Prejšnjo nedeljo je bil v klubu družbenih organizacij v Metliki redni občni zbor sindikalne organizacije. Poleg številnih delegatov iz sindikalnih podružnic so se kot gosti udeležili zbora član predsedstva okrajnega sindikalnega sveta Novo mesto Zvone Sutaršič, tajnik ObSS Crnomelj Ljotje Stariha, predstavniki političnih organizacij in oblasti ter direktorji gospodarskih organizacij.

Po občirnem in tehtnem poročilu predsednika občinskega sindikalnega sveta Jožeta Jančoviča se je razvila živahna in plodna razprava, ki se je v glavnem nanašala na dejavnost sindikalnih podružnic in probleme gospodarskih organizacij. Občinski sindikalni svet in sindikalne podružnice so sprejeli izvajanje družbenega plana. Analiza kaže, da se je družbeni brutoprodukt v lanskem letu povečal za 13 odstotkov v primerjavi z 1960. pa naprav je bil plan dosežen le s 9 odstotki.

V izpolnjevanju gospodarskega sistema, ki pomeni ka-

kovosten napredek v razvijanju delavskega samoupravljanja, niso bila izpolnjena vsa pričakovanja. To se je pokazalo predvsem v industriji, ki ni dosegla planirane proizvodnje. Vzrok za to je v tem, ker se je povečalo število zaposlenih in se je delovna sila priučevala, dalje v znižanju cen nekaterim izdelkom in v drugem. Vendar pa moramo vedeti, da je bil porast za 13 odstotkov dosežen z istimi proizvodnimi zmogljivostmi, brez novih investicijskih vlaganj.

Narodni dohodek za 1961. leto je porasel za 14 odstotkov. Na podlagi povečanja proizvodnje so 1961 porasli osebni dohodki v gospodarskih organizacijah za 7 odstotkov. Pozitivno je, da osebni dohodki niso naraščali hitreje kakor proizvodnja, le v industriji so osebni dohodki nekoliko nad storilnostjo, vendar so kljub temu za 28 odstotkov pod republiškim povprečjem.

Veljiko je bilo govora tudi o programu razvoja naše občine za letošnje leto, ki predvideva porast bruto proizvoda za 25

odstotkov, družbenega proizvoda za 28 odstotkov, a narodnega dohodka za 26 odstotkov. Ta povečanja so sicer večja kakor okrajna ali republiška, toda temeljijo na dejanskih možnostih. Zanimiva je primerjava med prvim tromesečjem 1961 in 1962 v družbenem bruto proizvodu, narodnem dohodku, osebni dohodku in produktivnosti na enega zaposlenega: pri nekaterih organizacijah so zelo velika odstopanja, zlasti med ustvarjenimi dohodki in osebni dohodki. Tako so v ključnici in mesnici dosegli le 7 odstotkov narodnega dohodka, a osebni dohodek so dvignili za 87 odstotkov. Tu je 110-procentno odstopanje. Ravno tako je s šiviljskim podjetjem in vinski kletjo.

Plan v prvem četrtletju letošnjega leta ni bil dosežen v nobeni postavki, saj je bil družbeni bruto proizvod dosežen za 21,3 odstotka, narodni dohodek s 17,4 odstotka, a osebni dohodek s 23,7 odstotka.

Poročilo ugotavlja, da do teh nepravilnosti in razlik ne bi prišlo, če bi gospodarske or-

ganizacije lani pravilno sestavile pravilnike o delitvi čiste dohodka in osebne dohodka in če bi se dosledno držali teh pravilnikov. Drugače ne moremo razumeti, da se povečajo osebni dohodki tudi do 60 odstotkov, a narodni dohodek sploh ni dosežen. Zato je razumljivo, da take gospodarske organizacije niso dale nič na sklade, ampak so vse uporabile za osebne dohodke. Analiza pravilnikov je pokazala, da so pri nekaterih gospodarskih organizacijah iskali samo način, kako povečati osebne dohodke, ne pa, kako bi polskali notranje rezerve, povečali storilnost in drugo. Ravno tako večina gospodarskih organizacij pričakuje, da bo vse te neskladnosti pri pravilnikih odpravila novo ustanovljena občinska komisija. Takšno mišljenje je sgrešeno, ker bi bila sicer vloga organov samoupravljanja okrnjena. Komisija jim je le v pomoč.

V marsikateri gospodarski organizaciji organi delavskega samoupravljanja niso seznanjeni s planom organizacije same. Ne vedo o težavah, s katerimi se gospodarske organizacije srečujejo, nekateri člani, da celo predsedniki upravnih odborov ne vedo, kakšne uspehe je doseglo njihovo podjetje v prvem tromesečju. Zato je razumljivo, da je delo organov upravljanja slabo. Potrebno je,

da so vsi organi delavskega samoupravljanja dobro obveščeni o celotnem stanju podjetja, kajti ravno nepoučenost upravljalcev je dostikrat vzrok gospodarskemu neuspehu.

V preteklem obdobju je bilo za izobraževanje storjenega odločno premalo. S pomočjo Ljudske univerze je bil organiziran seminar za sindikalna vodstva in organe samoupravljanja, toda ne moremo trditi, da je popolnoma uspel, ker so imela podjetja slab odnos do seminarja. Dejavnost Ljudske univerze se ni mogla razviti v tej smeri zaradi tega, ker ji je primanjkovalo finančnih sredstev. Sindikalne podružnice in delavski sveti bodo morali posvetiti veliko več pozornosti izobraževanju neposrednih proizvajalcev in podpreti Ljudsko univerzo z denarnimi sredstvi.

Na zboru so razpravljali tudi o javni upravi in šolstvu ter drugih javnih službah. Pravilniki, ki so jih sprejeli kolektivni, so odpravili vrsto nepravilnosti med prosvetnimi delavci, ker so prej obstajale občutne razlike med starejšim in mlajšim kadrom, in to celo za 120 odstotkov. Vendar je v negospodarskih panogah veliko težje uvajati nagrajevanje kakor v gospodarskih. Lahko pa trdimo, da so pravilniki prosvetnih delavcev dobro se-

stavljani in pomenijo napredek.

Delegati občnega zbora so precej pozornosti posvetili razpravi o skrbi za delovnega človeka. V tovarni Beti delavci že dve leti prejemajo topli obrok po znižani ceni. Lansko jesen so uredili kuhinjo in jedilnico v Novotoku, ravno tako v Lesnopredelovalnem podjetju na Suhorju, kar je pohvalno. Mislili bi treba, da bodo tudi proizvajalci v Invalidskem zavodu prejemali topli obrok, zlasti sedaj, ko se je število zaposlenih povečalo. Mnogi delavci še vedno stanujejo v slabih stanovanjih. Zato bodo morala podjetja tudi za proizvajalce graditi stanovanja. Sportno življenje med delavstvom se je lani in letos nekoliko razvilo, vendar sindikalne organizacije na tem področju kljub temu niso dosegle večjih uspehov.

Poročilo in razprava sta pokazala, da so občinski sindikalni svet in sindikalne podružnice v zadnjem mandatsnem obdobju dosegli precej uspehov, vendar je bilo tudi precej pomanjkljivosti. Nekateri sindikalne podružnice so bile tudi pasivne, tako podružnica vinske kleti in obrtnih delavcev iz Grada.

Ob zaključku se delegati izvolili 15-članski sindikalni svet in sprejeli sklepe za bodoče delo.

Kulturne dobrine vsem občanom

1. junija je občinski odbor SZDL Novo mesto v prisotnosti kulturnih delavcev razpravljalo o organizacijskem in materialnem stanju kulturne dejavnosti v naši občini. Iz referatov, ki so jih pripravili tov. Ernest Jazbec, predsednik občinskega sveta Svobod in PD, tov. Bogo Komelj, upravnik Studijske knjižnice in tov. Dušan Segedin ter razprave povzemamo sledeče:

Ce razpravljamo o kulturno-prosvetnem življenju, ne moremo mimo dejstva, da je današnji tempo življenja precej drugačen kot nekdanj. Z ozirom na to bo moralo tudi kulturno-prosvetno delo spremeniti vsebino in način dela. Naši delovni ljudje niso več zadovoljni s preprostimi oblikami, kot so igre v stilu »Začarani ženin«, temveč zahtevajo sodobnih in kvalitetnih oblik. Toda velikokrat enostavno ni materialnih pogojev za boljše delo.

Društva nimajo večših niti najosnovnejših materialnih sredstev za nabavo kulisa, ureditev odra, razsvetljavo itd. Mnoge zgradbe, ki jih uporabljajo društva, so v zelo slabem stanju, popraviljanje pa je nemogoče, ker ni sredstev. — Nujno potrebno bo, da skrb za vzdrževanje vseh družbenih domov prevzamejo po-

pride ena knjiga na 4 prebivalce, kar je daleč pod jugoslovanskim povprečjem. Se bolj zaskrbljujoče je prirastek knjig v knjižnicah. Normalno je ena nova knjiga na 5 prebivalcev, pri nas pa pride ena nova knjiga komaj na 196 prebivalcev. Po prirastku knjig smo na zadnjem mestu ne samo v okraju, temveč tudi v Sloveniji.

Stanje v knjižnicah se leto izboljšuje: ljudska knjižnica v Novem mestu je dobila nove prostore, rešuje se vprašanje knjižnice v Sentjerneju itd. V razpravah je bilo poudarjeno, da naj delovni kolektivi prevzamejo ustanoviteljske dolžnosti pri posameznih knjižnicah in tako pomagajo razvijati mrežo knjižnic

v naši občini. Razne reprezentančne knjižnice, ki ne služijo nikomur, naj izginejo iz naših uradov in podjetij ter naj se knjige podarijo raje javnim knjižnicam, da bodo služile vsem ljudem. Tudi sindikalne knjižnice, ki ponekod le životarijo, naj se priključijo javnim knjižnicam.

V razpravi je bilo načeto tudi vprašanje glasbene šole, ki več ali manj vzgaja le ljubitelje glasbe. Osnovna naloga te šole kot družbene institucije pa je dajati učencem poleg glasbene izobrazbe tudi smisel za posredovanje glasbene kulture delovnim ljudem.

V občini deluje 6 kinematografov. Z njihovim delom pa ne moremo biti popolno-

ma zadovoljni. Lansko leto je šel naš občan komaj 6-krat v kino. Ker pa so kapacitete naših kinematografov veliko večje kot je bil obisk, se upravičeno sprašujemo, kje so vzroki za to. Ali je tu kriv program ali pa organizacijska razdrobljenost kinematografov. — Nujno bo, da se vsi kinematografi v občini združijo v eno podjetje in da se tudi programski politiki posveti več pozornosti.

V Novem mestu je nujen mladinski kino, ki bo nudil mladini dobre predstave. Ob tem bo potrebno organizirati mladinske filmske klube in druge oblike filmske vzgoje. Film na mladino ne bo kvarno vplival, kadar ga bo mladina pravilno razumela.

Z. D.

Iz Rožnega dola

Prostovoljno gasilsko društvo v Rožnem dolu pri Semiču obstaja že več let, ker pa nima gasilskega doma, shranjujejo gasilsko orodje kar v zasebni hiši. Zato so z vrtnimi veseljami zbrali nekaj sredstev in letošnjo pomlad začeli graditi gasilski dom. Stal bo ob cesti nad železniško postajo. S prostovoljnim delom bodo člani PGD pomagali, da bo v Rožnem dolu čimprej

otvoritev prepotrebnega poslopja.

Pred letom so mladinci v Rožnem dolu ustanovili mladinski aktiv, ki je zelo dobro delal. Pripravljali so prireditve in rešili dolben del krajevnih problemov. Kasneje, ko se je večina mladine zaposlila v raznih krajih, pa je dejavnost zastala. Pričakujemo, da se bo končno le našel kdo, ki bo organizacijo poživil.

Z. T.

Lepo dejanje kolektiva KZ Dol. Toplice

Pred desetimi dnevi je imela sindikalna podružnica kmetijske zadruge množični sestanek, na katerem so obravnavali govor tovariša Tita in delitev osebnih dohodkov. Pri tem so ugotovili, da organi upravljanja še niso v celoti zaživel in bo moral sindikat tem organom pomagati pri njihovem delu. Poudarjeno je bilo, da se bodo osebni dohodki dvigali le z večjo produktivnostjo in z zmanjšanjem materialnih stroškov. Hkrati se bo morala dvigniti tudi disciplina na delovnem mestu.

V preteklem letu so bili osebni dohodki nekoliko višji, predvsem pri gozdnih delavcih, ki so nagrajeni po

dejanskem delu. Da so letos nižji od lanskega leta je vzrok v tem, ker je v zadnjih mesecih precej deževalo in niso mogli napraviti toliko kot v preteklem letu.

Razpravljali so tudi o letnih dopustih in sklenili, da se bo letnih delavcem omogoči oddih v domovih oddiha, pri tem pa bo sindikat prispeval 50 odstotkov k ceni penziona. Otrokom delavca, ki se je lani smrtno ponesrečil, bodo omogočili enomesečno bivanje v koloniji, razen tega pa jih bodo tudi oblekli.

Kolektiv KZ Dol. Toplice bi lahko posnemal tudi drugi.

S. Z.

Vajenci o mojstrih

V času mladinskega praznika je obč. komite LMS v Novem mestu organiziral posvetovanje vajencev iz gospodarskih organizacij in zasebne obrti. Ze številna udeležba na posvetovanju (106 vajencev) je dokaz, da je bil skupen pomenek o problemih mladega človeka neizogibno potreben.

V razpravi so vajenci objektivno ocenili svoje delovne pogoje ter hkrati gradili tiste mlade ljudi, ki s svojim vedenjem in delom rušijo ugled drugih vajencev. Vajenci iz gospodarskih organizacij so kritizirali odnos nekaterih pomočnikov in mojstrov, ko gre za dodeljevanje letnih dopustov. Mladinci iz IMV pa se niso strinjali z načinom nagrajevanja rednih vajencev, ki dobijo manjše nagrade kot priučeni delavci.

Vajenci v zasebni obrti živijo v neprimerno težjih

pogojih. Tako mora mladinec iz Novega mesta, ki se uči za cvetličarja, delati na dan po 15 ur, čisto tudi ob nedeljah. Tudi letnega dopusta ne dobi. — Pri istem mojstru se učita dva vajenca, za delo pa doživata le hrano in stanovanje. Dekle, ki se uči za šiviljo, mora delati 11 ur na dan in ne dobi posebne nagrade. Gradili je treba tudi mizarškega mojstra iz Novega mesta, ki je vajencu, ko si je poškodoval roko na stroju in prosil, če sme k zdravniku, odgovoril: »Kaj boš, sedi na stol, bo že minilo!« Mizarški vajenec iz Dol. Polja je povedal, da mora med učnim časom delati na polju.

Navedeni primeri kažejo, da nekateri obrtniki še ne poznajo (ali nočejo poznati) zakonskih predpisov, ki omogočajo mladim ljudem uk v urejenih razmerah. Delovne inspekcije premalo preverjajo izvajanje

zakonskih določil, zato jih obrtniki izigravajo. Torej bo treba izkoriščanje mladega človeka po zasebnih obrtnikih in mojstrih čimprej preprečiti! V ta namen bo občinski komite LMS v prihodnje redno slikoval podobna posvetovanja in zahteval, naj se upoštevajo pravice učeče se mladine.

Valentin Humar

PRED SPREMEMBO PLANA

Na zadnji seji obeh zborov ObLO 31. maja so odborniki v poglavni točki dnevnega reda poslušali poročilo o uresničevanju družbenega plana občine za 176 milijonov dinarjev. Po splošni oceni odbornikov poteka uresničevanje planskih nalog zadovoljivo, z ozirom na prenekatero težavo pa bo treba marsi-

kaj bistveno spremeniti. Tako je predvideno, da se bo v skladu z ukrepi za ravnovesje v gospodarstvu zmanjšal dohodek občine za 176 milijonov dinarjev. Prezgodaj bi bilo, če bi na podlagi trenutnih podatkov že zdaj izvedli rebalans dohodkov, ker se bodo točni izračuni pokazali šele nekako v drugem gospodarskem polletju. Z ukrepi pa bo treba preprečiti, da bi se občina še nadalje zadolževala. Zato bodo ustavljene tudi vse investicijske gradnje, razen del v obratu Iskre in pri pripravah za steklarstvo ter seveda tudi tistih, za katere imajo gospodarske organizacije že zagotovljena sredstva. Gospodarske težave tudi narekujejo boljše analize v proizvodnji, borbo za izvoz in za izkoriščanje vseh notranjih rezerv. To je zlasti potrebno zato, ker so nekatere gospodarske organizacije prišle na dan z ne-realnimi plani proizvodov in dohodkov. V drugem primeru ugotavljamo, da so nekatera podjetja visoko presežala četrtletni plan, kar spet kaže na posebne ugodnosti. Seveda bo potrebno stvari nekako uravnovesiti. Spričo tega se bo v Novoteksu povečal plan od 3,4 na 4 milijarde dinarjev, medtem ko se bo nekaterim, zlasti manjšim podjetjem, plan občutno zmanjšal. Poleg vsega tega naj še podčrtamo, da bo bitka za trg slej ko prej prisilila vsa podjetja, da bodo bolj skrbela za izvoz in tako zmanjšala zaloge blaga, ki leži v skladiščih.

S.

imenovali Elektro iz Novega mesta in Projektivno podjetje. Poudarili so, da so bile v njih prekoračene vse meje pri delitvi dohodkov. Spričo tega so se zavzeli za to, da bi Projektivno podjetje likvidirali, njegove strokovnjake pa zaposlili v novem podobnem podjetju, ki bi ga po odpravi vseh sedanjih sorodnih podjetij ustanovili v Novem mestu. Več poročamo o tem v posebnem članku.

Tudi v trgovini so se pojavile prave anomalije. Nekatera trgovska podjetja so začela z maržami v pravo gonjo za višjimi cenami, kar so odborniki na seji ostro kritizirali. Več o tem lahko preberete na drugem mestu. Obsodili pa so tudi vsa tista gostinska podjetja, ki so, da bi kljub občinskemu davku na alkoholne pijače obdržala višino svojih dohodkov, pretirano zviševala cene.

Nadalje so odborniki potrdili predlog o spremembi odloka o občinskem prometnem davku. Odslej se bo davek plačeval za vse blago v višini 5 odstotkov, le pri nakupu avtomobilov bo treba še naprej plačati 6-odstotni prometni davek. Spreminjalni odlok o dopolnilnem proračunskem prispevku pa določa, da tega prispevka ne bodo plačevali delavci in uslužbenki, ki imajo osebne prejemke do 18.000 dinarjev mesečno, medtem ko se bo za vse ostale obračunaval po stopnji 12 odstotkov.

Dopoldanski ali popoldanski pouk?

Prav ob zaključku današnje številke smo dobili v uredništvu zanimivo pismo tov. Majde Jereb, pom. upravitelje novomeške osnovne šole, v katerem načenja pereče vprašanje. Gre za problem organizacije pouka na osnovni šoli »Kajte Rupena« v Novem mestu, o čemer bomo pisali prihodnji teden.

Zadovoljstvo v Smarjeti

Po dolgih letih pričakovanja smo vendarle prišli do dobre pitne vode. Skoraj vsaka hiša ima zdaj vodovodno napeljavo, v kratkem pa bo narejeno še ostalo. Vaščani Smarjete smo zadovoljni, da nam je ljudska oblast pomagala rešiti tudi to za naš kraj tako zelo pereče vprašanje.

Da je bilo delo prej in ceneje opravljeno, so kmetovalci skupno napeljevali cevi od glavnega voda do svojih hiš. Mnogi so radi in krepko pomagali s prostovoljnimi delom, tisti, ki niso nič prispevali, so pa najbolj nergali pri gradnji in zahtevali, naj se voda najprej napelje njim! Eden takih se je celo v Novem mestu na upravi vodovoda trkal po prsih, da je bil borec in aktivist že leta 1942, pa čeprav to sploh ni res. Niti minute ni delal prostovoljno za novi vodovod! Uprava vodovoda naj bi takim zaračunala primeren prispevek in tako zbrani denar porabila za dograditev vodovoda do

Dolenje vasi, kjer manjka približno 200 metrov cevi. Pred kratkim je bilo v Smarjeti ustanovljeno društvo Partizan. Začelo je urejevati prostor za igre, pri čemer sodeluje mladina s prostovoljnimi delom. Ima že 30 članov; pomagajo mladim, da si bado uredili potrebne naprave za telesno vzgojo! Krajevni odbor RK je pred kratkim na seji razpravljalo o delu. Vse bloke po 50 in 100 din za dograditev okrevališča na Debelem rtiču so odborniki prodali, domačini pa so pokazali s tem lep odnos do naše mladine, ki se zdravi ob morju.

S.

Na ta način ni rešitve

Sem spremljevalec avtobusa IMV, ki vozi na progi Novo mesto—Smednik. Čutim se dolžnega, da tovarišu, ki je dal 31. maja v Dolenjski list članek »Ali res ni rešitve«, odgovorim.

Zaposlen sem v Industriji motornih vozil kot uslužbenec; ker se vozim na omenjeni relaciji, pa me je podjetje naprosilo, da sem spremljevalec avtobusa, in mi izstavilo odločbo. To delo ni plačano in ga opravljam prostovoljno.

Mislim, da avtor ni seznanjen s številom uslužbencev in delavcev v IMV, ki se vozijo vsak dan z avtobusom podjetja. Avtobus je registriran za 30 sedežev in 5 stojšč. Na tej

progi pa se vozi 49 delavcev in uslužbencev. Vidimo, da je število daleč večje od dovoljenega. Avtobus je vedno zaseden. Ker dela 9 ljudi v popoldanski izmeni in je vedno kdo na letnem dopustu ali pa je bolan, je stalna zasedba od 30 — 35 potnikov, kolikor je dovoljeno.

Res je težko, če morajo ljudje hoditi na delo iz oddaljenih krajev peš ali s kolesom, toda za to ni krivo naše podjetje, ki se samo trudi zmanjšati število takih, ki hodijo na delo peš iz oddaljenih krajev. Prav IMV vlaga precejšnja sredstva na račun oddaljenosti in za zvišanje delovne storilnosti.

Slavko Gregorčič

NOVOMEŠKA KOMUNA

sebni organi upravljanja teh domov, ki bodo skrbeli za to, da bodo domovi vzdrževani in pravilno izkoriščeni. Ti domovi morajo postati last vseh občanov.

Delovni kolektivi morajo pri tej dejavnosti več sodelovati. Ni dovolj samo skrb za delovnega človeka na njegovem delovnem mestu, važno je tudi njegovo počutje med časom oddiha. Kulturno-prosvetno dejavnost je potrebno organizirati tam, kjer naši delovni ljudje živijo, in jo seveda tudi materialno podpreti.

Knjižnice v naši občini so le slabo založene s knjigami. Knjižnice je sicer veliko, vendar pa ima vsaka le majhno število knjig, razen Studijske knjižnice, ki pa je širšega pomena. Knjižnice ne razpolagajo z nikakimi sredstvi zato tudi knjižnega fonda ne morejo izpopolnjevati. V naši občini

Novomeška kronika

■ Komolčarji, prerivači in ljudi povsem spodobni državljanji so se minuli teden borili po več ur preslagajno kina »Kriča«. Hoteli so namreč dobiti vstopnice za film Indijski nagrobni spomenik, ko pa jih je zajel vrtnec prerivanja, niso mogli ven. Kljub temu da je pihala zuna ostra burja in da je bilo mrzlo, smo videli ljudi, ki so prišli iz »arene« mokri kot miš. Imeli so od potu premočene obleke in plašče, pomerdrane čevlje, strgane nogavice itd. Razen tega je ta izgubil uro, oni dežnik, tretji denar... Kaj takega v Novem mestu še nismo videli!

■ Na otroškem igraču so pred nekaj dnevi spet namestili gugalnice, vrtljak in gugalne konjice. Ker vemo, da so že po nekaj tednih navadno naprave polomljene, prosimo starše in učitelje, naj šolarje pouče, da igrašče ni namenjeno njim, temveč otrokom.

■ Pred industrijo motornih vozil je bilo vedno dosti avtomobilov, izdelkov te tovarne, ki so stali v več vrstah in tako zaplinali pogled na tovarniško stavbo. Pred nedavnim pa so odstranili vse avtomobile ter

prostor posuli s peskom. Zunanost tovarne je s tem mnogo pridobila.

■ V noči od sobote na nedeljo so nezarni zlikovci poškodovali več avtomobilov, ki so bili ponoči zunaj. Trgali so antene, ogledalca, brisalce za steklo in na ta ali oni način škodovali lastnikom avtomobilov. Ker gre za vandalizem prve vrste in objestno obnašanje nepridipravov, upamo, da jim bodo organi LM kmalu stopili na prste.

■ V ponedeljek ob devetih ni bilo na živilskem trgu nič več dobili. Pravijo, da je trg tudi v zgodnjih urah bolj reven, za cene pa tokrat ne vemo, ker razen solate po 200 din kg ni bilo tokrat ničesar več.

■ Gibanje prebivalstva: rodile so: Hedvika Hrovat iz Smlhejske 35 — deklica, Zofija Radic iz Cvelbarjeve 7 — deklica, Francka Bijelobaba iz Zagrebške 6 — deklica. Poročili so se: Ivan Padovan, gozdarski tehnik, in Zmagoslava Kladičnik, gospodinja, oba s Ceste brigad 1. Umrlj so: Vinko Bojanc, mlinar iz Skalčevega 10, 62 let; Antonija Hrer, gospodinja s Ceste herojev 51, 52 let.

TREBA JE SPREMENITI TUDI LJUDI, NE SAMO UKREPE!

Po govoru maršala Tita v Splitu so se začele razvijati najrazličnejše razprave; večina izmed njih je pozitivnih in koristnih, nekaj pa je tudi takih, ki nimajo nič skupnega z besedami tov. Tita. Zlasti nekatere dele govora komentirajo ljudje ponekod enostransko in pomanjkljivo. (»Kdaj se bo začelo? Kritika se nanaša samo na vodilne ljudi! Novi

katere pa bomo reševali kar naprej. Rešitev je odvisna od nas vseh, od prizadevnosti vsakega posameznika. — Najrazličnejše ukrepe, ki so bili že izdani in tiste, ki šele bodo, je treba razumeti kot pomoč samoupravnim organom in delovnim kolektivom, da bodo lažje uresničili svoje pravice, ne pa kot vsemogočne akte, ki bodo odpravili vse napake.

sicer ne smemo podcenjevati, toda vedeti je treba, da so poglavitne naloge v nenehnem povečevanju proizvodnje, v doslednem nagrajevanju po delu in temeljitejšem delu samoupravnih organov.

V naši občini se ne bomo veliko ustavljali pri industriji, kjer je nimamo veliko, zadržali pa se bomo zlasti pri kmetijstvu in obrtništvu. Razpravljali bomo o šolstvu, o delu samoupravnih organov v občinskem in krajevnem merilu.

Na posvetovanju s predsedniki krajevnih odborov SZDL se je razprava vrtela tudi okoli oblike, ki naj bi jo porabili, da bi bila razprava čimbolj plodna, konkretna in koristna. Odločili smo se za javne tribune zato, da omogočimo udeležbo vsakomur, ki misli, da bo s svojimi pobudami lahko pripomogel k reševanju posameznih problemov. Da bi bile javne tribune (potekale bodo od 7. do 23. junija) temeljito pripravljene, sklicujejo krajevni odbori SZDL te dni razširjene seje, na katerih se bodo dokončno pogovorili o poročilu

Tovariš Tito je v tej zvezi dejal: »Treba je, da vsi naši delovni ljudje budno spremljajo, če kdo ne izgrava teh naših ukrepov. Treba je, da nam pri tem vsi pomagate, zakaj kot sem dejal, ukrepi sami ne zadostujejo, treba je spremeniti tudi ljudi.« Te besede moramo imeti vedno pred očmi in jih upoštevati na vsakem koraku.

Rešitve iz današnjega stanja ne smemo iskati v enostavnih sklepih glede cen, plač in kadrov. Teh stvari

OBČANI, udeležite se javnih tribun v naši komuni od 7. do 23. junija!

predpisi bodo krenili delavsko samoupravljanje itd.). Zato je izvršni odbor ObO SZDL prišel do zaključka, da se je treba o vsem tem z občani pogovoriti.

Zgorelo bi namreč bilo, če bi v zvezi z govorom tov. Tita razpravljali samo o napakah v Beogradu, Ljubljani in Novem mestu, ne bi pa se poglabili v svoje lastne probleme. Marsikatera naloga, o kateri je bil govor v Splitu, bo z dobro voljo hitro odpravljena, drugo bomo reševali dalj časa, ne-

predsednika krajevnega odbora SZDL in vprašanjih, na katere bi občani radi pojasnila.

- Občani, udeležite se javnih tribun v čimvečjem številu. Tu bo vaša pobuda in kritika našla plodna tla, tu bodo vaše pripombe dobrodošle!

SLAVKO KRŽAN

BREZPLAČNO BOMO POSLALI NA OGLED

vašim sorodnikom, znancom in prijateljem nekaj števil DOLENJSKEGA LISTA, če ga morda še ne poznajo. Pošljite nam njihove naslove, razveselite jih z najbolj razširjenim tednikom v novomeškem okraju! Hvalečni vam bodo za pozornost in novice iz domačih krajev. Pošljite nam tudi naslove svojcev v tujini — DOLENJSKI LIST jim bo pomenil prav toliko kot vaše pismo!

Prapor ZB v Velikem Gabru

Kakor vsako leto je tudi letos krajevni odbor ZB in ZROF priredil proslavo krajevnega praznika, ki ga Vel. Gaber praznuje 25. maja v spomin na uspelo akcijo domačinov in partizanov, ko so uničili progo v Podgaberju, tako da je okupatorjev transportni vlak zgrmel v Temenico.

Letos so za praznik pripravili zelo lep program, toda slabo vreme je pokvarilo večji del programa. Po slavnostni seji krajevnega odbora je bilo razvitje prapora organizacije ZB Vel. Gaber. Razvitju prapora je kumoval tov. Franc Kresc-Coban, ki pa se ni mogel udeležiti in ga je zastopal predsednik ObLO Trebnje tov. Ciril Bukovec. Po razvitju je pevski zbor iz Sentlovenca zelo

ubrano zapel nekaj partizanskih pesmi. Velika večina prisotnih, ki jih je bilo zelo veliko, je v spredu odšla na grobišče na Griču, kjer je pokopanih 42 borcev, ki so padli za časa NOB na območju Vel. Gabra. Krajevna organizacija ZB Vel. Gaber je s pomočjo ObLO Trebnje in ObOZB uredila grobišče in na njem postavila spomniško ploščo, ki jo je odkril predsednik ObOZB Trebnje tov. Strajner. Ob tej priliki je imel zelo lep nagovor.

Sledilo je polaganje vencev ZB in pionirjev. Pevski zbor iz Sentlovenca in pionirski pevski zbor sta potem zapela nekaj žalostink. Vod mladincev predvojaške vzgoje je s trikratno salvo počastil spomin na padle borce. Potem je bil na šolskem

igrišču izveden program, ki so ga pripravili pionirji osnovne šole. Posebno so ugajali pionirji 1. razreda, ki so peli in rajali. Pionirski pevski zbor je zaključil proslavo s pesmijo »Lepo je v naši domovini biti mlada«.

Po proslavi se je razvil pravo ljudsko rajanje.

M-18

Aktivni trebanjski upokojenci

Podružnica Društva upokojencev v Trebnjem je 13. maja imela v Prosvetnem domu v Trebnjem letni občni zbor, ki se ga je udeležilo zadovoljivo število članov. Občnemu zboru sta prisostvovala tudi delegata občinskega odbora SZDL in občinskega odbora Zveze borcev ter krajevnega odbora ZROF.

Navzoči so živahno posegali v razpravo o družbenih zadevah ter ob tej priložnosti zbrali 3.000 din za Debeli rtič. S prostovoljnimi prispevki vsega članstva bo podružnica nabavila nov pisalni stroj, prihodnje leto pa društveni prapor. Predvidenih je tudi 5 izletov v razne kraje.

Po končanem delovnem programu so se udeleženci zbrali pa družabni prireditvi, trebanjski kvintet pa jim je zaigral marsikatero poskočno.

M-18

Dan mladosti v Vel. Gabru

Pionirji na osnovni šoli Vel. Gaber so lepo proslavili dan mladosti. Program sicer niso mogli izvesti v celoti, ker je bilo slabo vreme, vendar je bila proslava izvedena v venko zadovoljstva mladine. Ob tej priliki so nas obiskali sekretar občinskega odbora Socialistične zveze tovariš Gole, sekretar občinskega občinskega odbora Ljudske mladine tovariš Vovk in dve članici mladine, ki so prisostvovali proslavi.

Pionirski pevski zbor je najprej zapel nekaj narodnih in partizanskih pesmi. Pionirji so potem deklamirali primerne pesmi. Sledil je sprejem pionirjev iz osnovne šole Veliki Gaber in Sela-Sumberk v mladinsko organizacijo. Sekretar ob-

činskega odbora Ljudske mladine je nagovoril pionirje in jim orisal delo Ljudske mladine med NOB in pri graditvi socializma po osvoboditvi. Nakazal jim je tudi naloge, ki jih čakajo. Potem jim je razdelil članske izkaznice in jim vsem čestital. Sledila je majhna zakuska.

Pionirji in mladina so potem ob televizijskem sprejemniku gledali predajo štafete mladosti tovarišu Titu.

M-18

O zametkih črno-bele umetnosti v Novem mestu

Ze nekaj let deluje na novomeškem učiteljskem fotoklub in je doslej pripravil že več dobrih razstav umetniške fotografije. Zadnje tako razstavo učiteljsčnikov smo videli ob dnevu mladosti v prostorih Studijske knjižnice »Mirana Jarca«. Z njo je

fotoklub prikazal nekaj kvalitetnih poskusov umetniške fotografije.

Redne razstave, ki jih pripravlja Fotoklub Novo mesto pa govorijo o uspehih ostalih novomeških fotoamaterjev. Posebna zanimivost teh razstav je aktualnost fotografij, ki govorijo o važnih domačih in tujih dogodkih. Med drugim smo lahko videli tudi nekaj uspešnih posnetkov ob Krki, egiptanske piramide, iz naše proizvodnje, zabavo mladine ob dnevu mladosti in podobno. — Marsikdo se ustavi ob deski, kjer je razstava, in ocenjuje delo za javnost nepoznanih amaterjev. Želeli bi, da bi se podobna dejavnost razširila tudi v druge strokovne šole in osemletke, pri tem pa je potrebna pomoč občinskega odbora Ljudske tehnike.

-mtr-

»ISKRA« iz Mokronoga odgovarja

V zvezi s člankom »Pogajanja o vodovodni pipi«, ki je bil priobčen v Dolenjskem listu 31. maja 1962, daje obrat Iskre v Mokronogu naslednji odgovor:

Do leta 1961 nam je vode primanjkovalo zlasti v suhem zimskem in letnem času. S spremembo tehnološkega postopka pa se je poraba vode v letu 1961 nekoliko zmanjšala. Zaradi tega smo že maja 1961 krajevnemu odboru ponudili (ne da bi kdo zaprosil), najnapravi priključek na naše vodovodno omrežje. Za zadevo pa se nihče ni zmenil skoro do sprejema odločbe št. 184/11/62-6, ki jo je izdal ObLO Trebnje in po kateri mora krajevni urad v Mokronogu urediti vodnjak na trgu, montirati črpalko in ga vzdrževati v uporabnem

stanju. Kopljo te odločbe je prejel tudi naš obrat. Nanjo smo odgovorili z dopisom št. MV-142 dne 10. II. 1962 in navedli, da nimamo nič proti obnovi starega vodnjaka na trgu (kjer voda verjetno še ni čista), da pa se nam zdi čudno, zakaj se nihče ne zmeni za priključek, ki smo ga ponudili.

4. aprila letos smo prejeli dopis KU Mokronog, v katerem prosi za dovoljenje za priključek na naše vodovodno omrežje. V dopisu navaja, da bi vodo speljali do stavbe, ki je last Franca Strelca, in da bi jo uporabljali le za gospodinjske potrebe.

14. maja smo ponovno prejeli dopis KU iz Mokronoga, v katerem navaja, da ne želi obnavljati vodnjaka na Glavnem trgu, ampak prosi za prik-

ljučitev na naš hidrant. V dopisu nadalje navaja, da je tov. Franc Strel iz Mokronoga pripravil odstopiti prostor za namestitev javne pipe in tudi skrbeti zanjo, toda pod pogojem, da bo imel odcep v domači kuhinji.

Delavski svet obrata ISKRE je na svoji seji odobril samo uporabo vode za javno uporabo, privatnega priključka pa ni dovolil, to pa zaradi tega, ker obrat ISKRE ni podjetje, ki bi se bavilo s prodajo vode, in tudi za to, ker je še nekaj interesentov, ki bi radi napeljali vodo v svoje hiše. Tako bi prišli do vode samo nekateri, za zgraditev splošnega vodovodnega omrežja pa se ne bi nihče zanimal. V tej zvezi navajamo še to, da osnovna šola v Mokronogu že leto dni upo-

rablja vodo iz našega vodovodnega omrežja. Več kot leto dni pa oskrbuje mo s pitno vodo tudi mokronoško pekarno. (Vsako jutro napolni delavec našega obrata posodo z vodo za uporabo v pekariji).

Iz vsega navedenega in na osnovi dejstva, da je obrat ISKRA sam ponudil vodo KU, je zelo neumestna pripomba pisca članka, češ da imamo premajhen »posluh« za krajevno problematiko in do tistega v oklepaju (»ali res samo zato«) — se sprašujemo mi — obrat ISKRE.

V Mokronogu še dolgo ne bo vode, če se bo z istim tempom nadaljevalo delo, to pa ne zaradi našega obrata, temveč najprej zaradi pravi vzrok po- iščejo druge. Vodo bi lahko uporabljali iz našega vodovodnega omrežja

TREBANJSKE NOVICE

Smo za pravičnejšo delitev dohodkov BRESTANICA

pred praznikom

»Čisti dohodek ni edino merilo za presojo uspešnosti gospodarjenja v podjetjih. Vsekakor je treba upoštevati pogoje, v katerih je bil dosežen čisti dohodek,« nam je v razgovoru dejal predsednik občinske komisije za izvajanje načel in predpisov o delitvi čistega dohodka v gospodarskih organizacijah in zavodih BRANKO VOGLAR. Tovariš predsednik komisije je za bralce našega lista odgovoril še na več vprašanj:

Uzakonjenih je več predpisov in navodil v zvezi z delitvijo čistega in osebnega dohodka v gospodarskih organizacijah. Zanima nas, s kakšno družbeno odgovornostjo so se lotili kolektivni gospodarskih organizacij in zavodov te važne naloge?

Mislím, da so bili v glavnem objektivni razlogi, da naloge niso bile izvršene. Gospodarskim organizacijam in zavodom niso bila povsem razumljiva navodila, pa tudi prvotno določila.

Razstava poklicev

Zavod za zaposlovanje delavcev v Vidmu-Krškem je 2. in 3. junija priredil razstavo poklicev, ki je bila namenjena vsem učencem zaključnih razredov osnovne šole. Razstava je bila v prostorih obrtno-izobraževalnega centra in je nazorno prikazala možnosti izbire poklicev. Za učence in starše je bilo v času razstave predvajanih več filmov o poklicih.

Avtoturistično podjetje »SLAVNIK« - Koper

Najhitreje, najudobneje in najvarneje potujete z ozvočnimi in s klimatskimi napravami opremljenimi »SLAVNIKOVIMI« najmodernejšimi avtopulmanami Mercedes. Redne in izredne vožnje doma in v inozemstvu! Mednarodne proge! Tovorni promet doma in v inozemstvu! Turistična služba! Lastne remontne delavnice! Generalna popravila vseh vrst motornih vozil! Servisi: DKW, VW, OM!

ni rok je bil kratek. Zato smo 25. maja sklicali posvetovanje s predsedniki delavskih svetov in upravnih odborov, z direktorji, predsedniki sindikalnih po-

Branko Voglar: »Komisija bo izvršila svoje naloge do kraja!«

druščin in sekretarji osnovnih organizacij ZK, na katerem smo se o izvajanju predpisov temeljito pogovorili. Hkrati pa smo določili zadnji rok za izdelavo in dostavo dokumentacije komisiji. Za industrijo je določen zadnji rok 6. junij, za obrt, gostinstvo in kmetijstvo pa 16. junij.

Ste osebno prepričani v izvršitev nalog do teh rokov?

Ker je izpolnitev delitvenih sistemov v korist gospodarskih organizacij in zavodov samih, sem prepričan v izpolnitev nalog do postavljenega roka, s katerim so končno na posvetovanju vsi soglašali. Sicer pa odstopov ne bo in bodo odgovorni činite-

lji v podjetjih in zavodih za vse morebitne posledice odgovarjali pred svojimi kolektivni.

Kakšna naj bi bila po mnenju občinske komisije delitev osebnih dohodkov?

Ta delitev naj bi bila predvsem čimbolj pravična. Organi delavskega upravljanja v podjetjih so sedaj pred svojim kolektivom odgovorni za ureditev takega delitvenega sistema, ki bo v korist gospodarskih organizacij in bo hkrati zadovoljil večino zaposlenih. Zato so pri reševanju tega vprašanja dolžni sodelovati s tehnimi predlogi in nasveti. Naša komisija pa jim bo pri tem le pomagala.

D. K.

Marljiva mladina v Koprivnici

Mladinska organizacija v Koprivnici je zelo mlada. Ustanovljena je bila šele 1. marca letos in vključuje nekaj nad 30 članov. Za prvega predsednika je bil izvoljen Tinče Gmajnar. Prva naloga organizacije je bila vključitev v občinsko kulturno tekmovanje v počastitev dneva mladosti, 14. mladincev, ki sestavljajo dramsko sekcijo, je marljivo vadilo. Večina njih je prišla zvečer na

vajo še z motiko na rami. V tem kratkem času so uspeli naštudirati enodejanko »Kje je meja« in dve saljivki: »Idealna tajnica« ter »Joj, moja glava«. Uspešno so nastopali na akademiji v počastitev 70-letnice maršala Tita, ki je bila v Koprivnici.

Koprivniška mladina bo uredila blizu šole igrišče za roketni in odbojko in potem ustanovila roketno in odbojarsko ekipo. Ze prihodnji mesec namepravajo ustanoviti tudi sekcijo strelske družine na Senovem. Organizirane so bile tudi plesne vaje in vzgojno predavanje »Kako naj se vede mladinec«. Ob sobotah in nedeljah se večina mladine sestaja ob televizijskem sprejemniku, konec tega meseca pa bo šla na izlet na Bohor.

Cene v trgovini z zelenjavo

V soboto je bila trgovina z zelenjavo v Krškem dobro založena. Tudi izbira je bila bogata. Cene so bile sledeče: čebula — nova 140 dinarjev, česen —

novi 300, korenje 160, peteršilj 200, redkev 25, špinaca 180, zelje — novo 150, kolerabica — nova 180 dinarjev, grah 150, krompir 35, krompir — novi 150, limone 300, pomaranče 300, češnje 100, suhe slive 260, fige 150 in jajčka po 20 dinarjev. V trgevinu prodajo tudi laško pivo v steklenicah po 85 dinarjev, marelični sadni sok po 80, jagodov po 44, borovničev pa po 48 dinarjev.

Čemu primanjkuje ljubljanske Drave?

Kadilec ljubljanske Drave iz videmsko-krške občine v zadnjem času precej godrnjajo, ker v trafikah težko dobijo te cigarete. Vprašali smo direktorico trgovskega podjetja »Promet«, kaj je temu razlog? Povedala nam je, da je zares nastal zastoj pri dobavi in prodaji ljubljanske Drave. Ljubljanska tovarna ima že nekaj časa težave glede nabave surovin. Zaradi tega ne more dovolj upoštevati naročil trgovskih podjetij. Pač pa je prodaji dovolj zagrebško Drave, ki se bistveno ne razlikuje od ljubljanske.

Uspešno delo SZDL v Brestanici

O delu krajevne organizacije SZDL v Brestanici smo že večkrat poročali, nikoli pa nismo zapisali, da je vanjo vključenih blizu 600 članov. Tajnik Rafko Orožen s številom članstva se ni zadovoljen. V organizacijo se ni vključilo veliko zaposlenih. Prepričani so, da jim bo s pomočjo njihovega marljivega poverjenika Ivana Lešnika tudi to uspelo. Zanimivo, da se člani SZDL polnoštevilno udeležujejo zborov volivcev, zelo malo pa raznih predavanj. To je vodstvo organizacije napotilo, da je razposlalo med člane anketo, ki bo odgovorila, zakaj ni interesa za predavanja.

LESNO KONSTRUKCIJSKO PODJETJE

»TESAR« — LJUBLJANA — Parmova 33

sprejme v učno razmerje

3 mizarske vaje
4 tesarske vaje

Brezplačna oskrba zagotovljena po dogovoru. Pogoji kandidati morajo imeti končano osemletko. Prošnje s kratkim življenjepisom dostavite sekretariatu podjetja.

Enajstotica s Senovega uspešno tekmuje v Dolenjski nogometni ligi

Jugoslovanski dirkači so navdušili več kot 10.000 gledalcev

V nedeljo je bilo v Vidmu-Krškem na najboljši dirkalni stezi v Jugoslaviji veliko mednarodno speedway tekmovanje najboljših dirkačev iz Avstrije, Zahodne Nemčije, Italije in Jugoslavije. Preko 10 tisoč gledalcev je uživalo v lepih voznih domačih dirkačev.

Se pred leti so bili jugoslovanski dirkači izenačeni z avstrijskimi ali nemškimi, v nedeljo pa so pokazali velik napredek in upravičeno zasedli vsa prva mesta v skupni uvrstitvi. Zlasti je gledalce navdušil Franc Babič iz Krškega, ki je z novo vožno tehniko presenetil tekmovalce in bil prav gotovo dosegel prvo mesto, ko mu ne bi še v prvi vožnji odpovedal stroj. Sportni funkcionarji bi mu pri startu lahko pomagali, saj je tam še dovoljena tuja pomoč, tako pa je moral sam riniti stroj in s tem izgubil dragoceni čas ter se uvrstil šele na tretje mesto. Tudi Stane Salmič, drugi dirkač AMD Krško, je pokazal velik napredek, toda zaradi izrabljenega stroja ni mogel doseči več. Josip Klemenčič je tekmoval prvič po poškodbi klate, da na tekmovanje ni bil fizično dovolj pripravljen, ker ni vzdržal do konca tekmovanja.

Zaradi močne konkurence in želje po čim boljšem mestu, je bilo kar 10 padcev, vendar težkih poškodb ni bilo. V šestih vožnjah je Matevž Rozman na staru premočno pritisnil na plin, padel in se zaletel se v Staneta Salmiča, tako da dirkača nista mogla nadaljevati vožnje. V trinajsti vožnji je imel Salmič ne navadno smolo. Ker je imel svoj stroj pokvarjen, mu ga je posodil avstrijski dirkač Platzer. Med vožnjo se mu je motor pokvaril, tako da ni mogel zmanjšati plina in je z vso br-

zino zavozil v zavoj ter padel. V osemnajsti vožnji je Avstrijec Ritzner na ovratku pri prehlevanju zavozil v Josipa Stela in sta oba padla.

Uvrstitve dirkačev je naslednja:

Prvo mesto je zasedel Drago Rogvard s 14 točkami, drugo Jože Vlačič s 13 točkami, tretje Franc Babič s 11 (jugoslovanski dirkači), četrti Kurt Schwingschlägel — Avstrija z 10, peto mesto si delijo Tronner in

Ze imate DOLENJSKI ZBORNIK, najnovejšo izdajo Dolenjske založbe? Cena 1500 din. Dobite ga v vseh knjigarnah.

Happer iz Avstrije ter Wiesent iz Nemčije. Šesto mesto pripada Aleksu Jakobu iz Nemčije, sledijo pa še Milan Kalisnik — Jugoslavija, Mario Rupič — Italija, Stane Salmič — Jugoslavija itd.

Organizacija dirk je bila brez napake, vreme ugodno za tekmovanje

Zaporedni zmagi krških rokometalcev

Krški rokometalci so bili v spomladanskem tekmovanju slovenske rokometne lige v veliki krizi, doživljali so poraz po porazu. Prejšnjo nedeljo pa so odigrali prverstveno rokometno tekmo s Kovinarjem v Mariboru in zmagali 11:10. — Zmaga je sicer tesna, toda povsem zaslužena.

Po dobri igri v Mariboru so v nedeljo krški rokometalci doma zmagali nad Brežicami 13:16, vendar niso pokazali vseh svojih vrtil.

Z A B E L E Z E N O

60-letna invalidka JOZEFA PEČNIK iz Krškega je pred dobrim letom naslovila prošnjo na zbor volivcev za dodelitev stanovanja. Prepričana je bila, da bo vsaj to pot uspela. Predsedujoči prošnje ni mogel prebrati, ker je bila pisana z okorno pisavo. Jozeja Pečnikova, ki je že več let bolna

NEIZPOLNEN SKLEP ZBORA VOLIVCEV

za TBC, je želela volivcem povedati svoje težkoče. S 25-letno hčerko, trgovsko pomočnico, in 4-letno vnukinjo živi v tako brezupnem prostoru, da ga ni mogoče opisati. Ta prostor je v stanovanjski hiši Pod goro št. 2 v Krškem. Za to razbitino stanovanjska hiša ni primeren izraz. Skoda je hišne številke, ki je pribita na tej stavbi. — Pečnikovi na zboru volivcev ni bilo potrebno podrobneje pojasnjevati. Vsi navzoči so jo razumeli s človeškim čutom. Soglasno se sklenilo, naj se ji dodeli prvo izpraznjeno stanovanje. In koliko stanovanj je bilo med tem časom že izpraznjenih in dodeljenih drugim, verjetno manj potrebnim prosilcem? Pečnikova pa čaka, toda upa ne več! Če odgovorni činitelji še ne upoštevajo stanja družine, bi morali upoštevati vsaj sklep zbora volivcev! Bo ostal sklep zbora volivcev zares neizpolnjen?

Verska vzgoja razdvaja mladega človeka

Ni treba posebej poudarjati, kolikšne bridkosti prinaša tako okolje mlademu človeku, ki ima svoje starše in druge družinske člane ter svojce rad in jih spoštuje. Vsak njihov prepričanje, da otrok ima rad vse, toda pogosto se mora pod pritiskom opredeliti proti enemu ali drugemu. Posledice take vzgoje so očitne. Otrok se počuti nesrečnega, ker misli, da je prav on povod za družinska nesoglasja, in ogroženega ter razdvojenega. Nič čudnega ni, če se začne izmikati takemu okolju, odtujevali staršem in drugim družinskim članom ter izgublja spoštovanje in zaupanje vanje.

Mnogi starši se teh slabosti dobro zavedajo inraje uberejo drugo, pravilnejšo pot, svetovnonazorska soglasja podrede pogojem uspešne vzgoje otroka. Družinski vzgojitelji se dogovore, da ne bodo vsiljevali otroku verske vzgoje in se tega dogovora tudi držijo. V teh primerih prevzemajo svetovnonazorsko naprednejši družinski člani aktivnej-

šo vlogo, drugi pa se podredijo. Če se v tem vprašanju ne morejo sporazumeti, je najbolje, da prepuščijo svetovnonazorsko vzgojo otroku samemu in šoli. Vemo, da je to večkrat težko, kajti vsak dober vzgojitelj želi, da bi prenesel na otroka tiste vrednote, o katerih je sam prepričan in jih visokoceni. Med to pristejajo mnogi verni starši in svojci tudi verske zahteve, ki sta jim jih nekritično vcepiljali stara šola in izkoriščevalska ureditev družbe, da bi jih čimbolj odvrčala od družbene in individualne pravičnosti, saj jih je tako podredila svojim razredno-političnim namenom. Toda če bodo verni starši in drugi družinski vzgojitelji skušali spoznati in priznati, da se časi in življenje spreminjajo in s tem tudi človekova zavest, nazori in običaji, če se bodo skušali živjeti v potrebi in način mišljenja današnjega časa, če bodo imeli pred očmi manj se-

be in svoje želje, pa bo otroka, ki ga morajo vzgojiti tako, da bo v tem času čimlaže ustvarjalno in zadovoljno živel, potem se jim ne bo težko podrediti zahtevam sodobne svetovnonazorske vzgoje ali pa jo prepuščijo poklicnim vzgojiteljem in šoli, ki so za to nalogo tudi strokovno usposobljeni. Mnogi verni starši so že ubrali to edino pravilno pot. Naj navedem nekaj primerov pravilne ureditve tega vprašanja:

»Vidiš, Janez, jaz ho-dim v cerkev, ti pa se rav-naj tako, kakor te učijo v šoli. Moja želja je le, da bi bil priden učenec in poš-ten fant. Ko boš večji, si boš že sam izoblikoval svoj pogled na svet in življe-nje.«

»Kljub različnemu sve-tovnemu nazoru se oče in mati v vzgoji ujemata. Mo-ram poudariti, da popušča oče... Oba težita za istim, da bi bil pošten in da pri-šei do jasne slike, po ka-teri se bom v življenju ravnal.«

»V začetku me je mama vzgajala versko. Ko pa sem začela hoditi v šolo, je pre-pustila večji del šoli in mi svojega nazora ne vsiljuje več. Pravi, naj si z uče-njem in prakso ustvarim lastne nazore, kar se mi zdi najbolj pametno. Tako naj bi delali vsi starši in bi otroci videli v njih več kot vidijo marsikateri, in to prav zaradi pretiranega vsiljevanja njihovih nazo-rov otrokom.«

»Da bi ne prihajalo do preprič, sta vprašanje svetovnega nazora prepu-štila šoli. Oče pravi, naj se ravnam po nasvetih šole, ko bom pa starejša, pa da si bom že sama ustvarila svoje mnenje. Mama pa pravi, naj napravim, kar hočem, ampak nje naj ne skušam spreminjati. V tak kompromis sem rada privo-lila.«

Alkohol je smrtni sovražnik reda in varnosti na cestah!

Na Raki je 410 šolskih otrok in 50 predšolskih nadebud-nežev. V kraju pa ni bilo otroškega igrišča, kamor bi otroci lahko zahajali. Zato je društvo prijateljev mladine s pomočjo šolarjev zgradilo novo igrišče, ki je bilo do-grajeno 25. maja. Tu se zdaj mladina z Rake in okolice že veselo igra. V ozadju 4-stanovanjski blok, v katerem stanuje kar 10 učiteljev; stavba je bila dograjena pred nekaj meseci

Pokal za športni kolektiv IMV

V Novem mestu je bil letošnji športni del proslave dneva mladosti precej okrušen. Zaradi epidemije očesne bolezni je bilo več športnih prireditev odpovedanih, tako da je bilo izvedeno le tradicionalno tekmovalstvo, ki ga v počastitev Titovega rojstnega dne redno prireja mladinski aktiv IMV. Letos so povečali šte-vilo panog, v katerih so se merile številne ekipe iz no-vomeške občine. Končni zmagovalec je tudi letos postal športni kolektiv pri-reditelja — IMV, ki je pre-jel prehodni pokal.

Tekmovalstvo v počastitev dneva mladosti je letos teklo dolič časa kot lani, obsegalo pa je tudi več panog. Tokrat so tekmovali tudi v namiznem tenisu in streljanju poleg že običajnih tekmovalj v rokometu, nogometu, odbojki in šahu. Tudi udeležba je bila večja kot lani, saj je v nekate-rih panogah v malem nogo-metu nastopilo tudi po deset ekip! Na primerni višini sta bili tudi borbenost in discipli-na nastopajočih, pomemben napredek pa je bil dosežen v postopku kvalitete.

V skupni oceni je bila naj-uspešnejša športna ekipa pri-reditelja — aktivna LMS Industrije motornih vozil, ki je v devetih tekmovaljih skupno zbrala 62 točk. Kot skupni zmagovalec je ponovno osvov-ila prehodni pokal. Zanimivo je, da v nobeni panogi ni bila prva(1), bila pa je šestkrat druga in enkrat tretja. Ker ni nikjer ostala brez točk (svoje ekipe je imela v vseh panogah) je v končni razvrstitvi zaslu-ženo zasedla najvišje mesto s prednostjo 22 točk pred Garni-zonom JLA.

Vrstni red v končni razvrstitvi za prehodni pokal je bil naslednji: 1. Aktiv EMS In-dustrije motornih vozil — 62 točk, 2. Garnizon JLA — 40 točk, 3. SSD Učiteljske 38 točk, 4. Ekonomska srednja šola 30 točk, 5. SSD osnovne šole »Kajle Rupena« 24 točk, 6. SGP »Pionir« 24 točk, 7. SSD Gimnazija 18 točk, 8. Aktiv LMS Birača vas 14 točk itd.

V posameznih panogah so bili doseženi naslednji rezul-tati: v namiznem tenisu je tekmovalo 5 ekip, v finalu pa je zmagala pionirska ekipa Šolskega športnega društva osnovne šole (Gunde, Somrak), ki je s 3:0 premagala SSD Gimnazijo (Berger, Mikec I.). Tretji je bil IMV, četrti pa aktiv LMS Birača.

V šahu je tekmovalo 5 ekip. V finalu je IMV premagala Učiteljske z 2:1. Garnizon JLA pa osnovno šolo s 3:0. V borbi za prvo mesto so bili pripad-niki JLA uspešnejši in so zma-gali s 3:0. Zelo zanimivo je bi-le tekmovalje v nogometu, za katero se je prijavilo nič manj kot 10 ekip. Turnir je bil izve-den v dveh skupinah, zmago-valcapa sta se srečala za prvo mesto. Tokrat so bili najuspeš-nejši predstavniki Garnizona JLA, ki so v finalnem sreča-nju visoko porazili IMV z 8:0.

Visoka zmaga košarkarjev

V predzadnjem kolu ljub-ljanske podzveze so košarkarji Novomeškega Partizana gosto-vali v Kisovcu. Igralci Svo-bode iz Kisovca so znani po tem, da zelo redko izgubijo na domačem igrišču, tokrat pa so jih Novomeščani premagali 64:36 (34:20). Naši, ki igralo od tekme do tekme bolje, imajo lepe možnosti, da zasedejo prvo mesto v ligi.

Zadnje tekmo v spomladan-skem delu bodo igrali Novo-meščani v nedeljo ob desetih na Lokih z ekipo iz Jarš. Oglej-te si zanimivo tekmo!

Tretja je bila druga ekipa JLA, četrti ekipa iz Birače vasi, pe-ta ekipa Učiteljske itd.

Tudi streljanje z zračno puško je pritegnilo veliko ekip — kar 8 moških in 2 ženske. Pri moških je bil najboljši Pionir pred IMV. Učiteljskem in JLA, pri ženskih ekipah pa Pionir pred IMV. V odbojki je pri moških nastopilo 6 ekip, pri ženskah pa 3 ekipe. V moški konkurenci so zmagali učite-ljišniki pred IMV in ESS, v ženski konkurenci pa ESS pred osnovno šolo in Biračo vasjo.

Skoraj največje zanimanje je bilo med gledalci za zanimive in borbeno rokometne tekme. Pri moških se je pomerilo 6 ekip, pri dekletih pa štiri. V finalu so bili najuspešnejši vo-jaki, ki so premagali IMV z 10:5 in Učiteljske z 8:7. V borbi za drugo mesto pa je IMV premagal Učiteljske s 13:9. Pri dekletih je zmagala vrsta Gimnazije pred ESS, Učiteljskem in IMV.

Gladka zmaga za domače odbojkarje

Partizan (N. m.) : ZORIS (Ruše) 3:0

Predzadnje tekmo v spomladanskem delu republiške moške odbojkarke lige (zadnje igrajo v nedeljo v Kanalu ob Soči) so novomeški odbojkarji igrali doma, prvič v letnem tekmovalju. Čeprav se ljubite-ljem odbojke niso predstavili v najlepši luči (forma posa-meznih igravcev je daleč za ono v istem času v lanskim sezoni), so gladko premagali borbeno in disciplinirano ekipo iz Ruš s 3:0 (16:14, 16:14, 15:11). Rezultati v posameznih nizih jasno kažejo, da njihovo delo ni bilo lahko.

Okrajno srednješolsko prvenstvo

Kakor vsako leto so se tudi letos zbrali v Crnomlju naši najboljši telovadci srednjih in strokovnih šol, da se pome-rijo v atletiki in športnih igrah. Med športnimi igrami so letos imeli moški mali nogomet, ženske pa so tekmovali v rokometu. Najboljši so bili nasled-nji:

I. Prvenstvo v atletiki: 60 m ženske: 1. Pavlovič, Brežice 9,1; 2. Pirnat, Brežice 9,2; 3. Gan-gel, Crnomelj 9,2.

600 m — ženske: 1. Božičnik, Brežice 2:28; 2. Jerman, Crno-melj 2:4,7.

Stafeta 4x100 m — ženske: 1. Crnomelj 39,2; 2. Brežice 1:09.

Stafeta 4x100 m — moški: 1. Brežice 48,8; 2. Crnomelj 48,5.

Škok v višino — ženske: 1. Urb, Brežice 130 cm; 2. Videnič, Brežice 130 cm; 3. Hunjan, Cr-novmelj 120 cm.

Škok v daljino — ženske: 1. Derežni, Crnomelj 4,96 m; 2.

Florjančič, Brežice 3,70 m; 3. Krotec, Crnomelj 3,67 m.

Met krogle (4 kg) — ženske: 1. Arb, Brežice, 8,60; 2. Knez, Crnomelj, 8,34; 3. Stupar, Crno-melj, 8,07.

Met krogle (6 kg) — moški: 1. Zupančič, Krško, 11,63; 2. Zu-pančič, Crnomelj, 12,34; 3. Ba-stič, Krško, 12,33.

Težka na 100 m — moški: 1. Pavliha, Crnomelj, 11,8; 2. Ka-vec, Krško, 12,1; 3. Lužar, Bre-žice, 12,1.

Težka na 1000 m — moški: 1. Hočevar, Crnomelj, 2:47,4; 2. Dernošek, Crnomelj, 2:46,3; 3. Silbar, Krško, 2:59.

Škok v višino — moški: 1. Oluč, Brežice, 160 cm; 2. Dra-gan, Crnomelj, 160 cm; 3. Kra-šovec, Crnomelj, 155 cm.

Škok v daljino — moški: 1. Jerič, Krško, 5,26; 2. Avsec I., Brežice, 5,25; 3. Dragan, Crno-melj, 5,25.

ko opazili, da mladina dobro pozna telesno vzgojo in šport, da se rada udeležuje v športu in da z zanimanjem spremlja športne dogodke pri nas in na tujem. Zeli, da bi čimveč pridobila pri šolski telesni vzgoji in se dobro zaveda, kako je prikrajsana, ko nima poleg šole igrišča niti ne telovadnice. Razen tega dobro ve, kakšne so naloge in cilji današnje telesne vzgoje.

Nekaj misli bomo povzeli iz njihovih nalog. **Božo Končar**, uč. 6. razreda iz Metlike, piše: »Kdor je v kakšnem športnem društvu, je nasrečnejši človek. Če je to društvo dobro in vzgo-je, doseže veliko priznanj in uspehov.« **Faniha Gregorič** iz 6. razreda v Kostanjevici pa pravi: »Pri nas imamo telovad-nico in v njej nekaj priprav za telovadbo. Ta telovadnica pa je samo za TVD »Partizan«, ne pa za šolo. Zato smo morali celo zimo preučiti v razredih, zdaj so naša telesa težbna.« **Nejko Tominc**, učenec 5. razreda iz

Globokega, je napisal: »Včasih slišimo o nogometaših, ki služijo bajne vsote denarja. Pa to menda ni več šport.« **Lučka Jencič** iz 7. razreda sevnjske osemletke je napisala takole: »Zadovoljna sem, da letošnje pionirske igre potekajo v zna-menju športa.« **Marinka Ran-gus** iz Bele Cerkev pravi: »Do-slej smo imeli igrišče na trati ob šolski njivi, pa so nam ga vzeli. Trajo, na katero smo radi tekli vsak torek, je preoral traktor.«

Tine Plut iz Semiča: »Na ža-lost v Semiču že eno leto ni-mamo telovadbe. To zelo vpliva na naše telo. Ni več tako spretno, kakor je bilo lani, ko smo imeli telovadbo.« **Nevenska Likar**, učenka 7. razreda v Vidmu-Krškem: »Pri športu spoznamo svoje tovariše, goj-mo prijateljstvo in ustvarjamo dobre in lepe medsebojne od-nose, kar je eden bistvenih po-gojev za ustvarjanje primerne-ga kulturnega nivoja naše druž-be.« **Marjanka Černoš** iz 7. razreda v Brezicah: »Športniki so tisti, ki nosijo zastavo miru. Dokler vibrajo športne zastave po svetu in se prirejajo šport-na tekmovalja v tej ali oni dr-žavi sveta, tako dolgo je na svetu mir. Kadar ta preneha, je konec sreče in zadovoljstva vsega človeštva. Katja Škerij, učenka 8. razreda iz Novega mesta, pa piše: »Sedaj delamo za šolo na vrtu. Zgradili bomo pionirskih iger v Novem mestu.

Nov okrajni rekord: 473 kegljev

V nedeljo popoldne so nasto-pile še tri ekipe v tekmovalju za najboljšo člansko ekipo v borbenih igrah za leto 1962. Kot smo poročali, je bilo letošnje prvenstvo za kegljaču Gradina v Ljubljani. Tako so lahko do-lenjski kegljači potovanje v Ljubljano izkoristili tudi za ogled državnega prvenstva naj-boljših posameznikov na 200 lo-čajev.

Tudi v drugem delu okrajne-ga prvenstva nastopajoče ekipe niso pokazale kaj boljše igre kot ekipe preteklo nedelje, če-prav sta nastopila Razlag iz Brežice in Pionir iz Novega me-sta kot konkurenta za prvo me-sto. Šele v zadnji igri sta oba nasprotnika zadržala, tako kot smo ju vajeni videti. Ze v prvem setu so igralci Pionirja po-drli rekordno število kegljev, nič manj kot 104. Igravec Raz-laga je na koncu igre zmari-kalo samo 2 keglja za znaniko 400 in 8 kegljev za drugo me-sto, medtem ko so pionirjevi beležili visoko število podrtih kegljev v vseh šestih setih.

sta zmagala Penko in Sitar, ki sta med seboj remizirala, vsak po enkrat izgubila — Penko s Finkom, Sitar pa z Mrvarjem — vse ostale nasprotnike pa premagala. Kon-čni vrstni red je naslednji: Penko in Sitar 10,5 točke, Gaj-ski 8,3, Fink 8, Tisu 7,5. Hro-vatič 7, Malkarič 6, Mrvar 5,3, Potrč 4, Jenko 3,5, Cujnik 3,5 in tako dalje.

Ko je nato sodnik sešel re-zultat, smo videli, da je ekipa Pionirja dosegla nov dolenski rekord: 473 kegljev.

Razen Razlaga in Pionirja je mirulo nedeljo nastopila še ek-ipa Kremenca iz Novega mesta, ki pa še nima tekmovalne ru-tine, saj nastopa šele drugo le-to. Ta ekipa bo lahko kaj več pokazala že v jesenski sezoni, ker bodo okrepili nekateri člani dosežani Pionirjeve ekipe I., ki bodo, kot so izjavili, pre-stopili v novi klub.

Grajati moramo ekipo Gor-jancev, ki na telovadnici ni nastopila, čeravno se je prija-vila. Na splošno v tem rekoč na Dolenskem najbolj delav-na kegljaškem društvu orga-nizacija ni v redu. Ze drugo leto društvo ni imelo občnega zbora, rti se ni sestel odbor, izvoljen na občnem zboru leta 1960. To društvo, ki obstaja le še na papirju, ima več meških in ženskih krožkov, ki samo-stojno nastopajo v merilu obč-ne, zato predlagamo, da se osamosvoje kot samostojni klubi.

Tehnični rezultati okrajnega prvenstva: 1. Pionir — Novo mesto 1571, 2. Novotelski — Me-tlika 1448, 3. Rudar — Kanif-lica 1445, 4. Razlag — Brežice 1440, 5. Zelezničar — Novo mesto 1357, 6. Toplice — Dol. Toplice 1312, 7. Kremen — Novo mesto 1098, 8. Gorjanci — Novo mesto.

Prvi dve ekipi sta se plasirali na republiško prvenstvo, ki bo jeseni 1962.

Nogometna ekipa garnizona JLA Novo mesto je letos zma-gala na tradicionalnem turnirju v malem nogometu

ŠAH

V nedeljo bo v Novem mestu okrajno brzopotezno prvenstvo in posamično šahovsko prvenstvo. Turnir bo v Domu JLA in se bo začel ob 8. uri. Na prven-stvu lahko nastopajo šahovska društva, sindikalne in druge ekipe, pri posameznikih pa člani šahovskih društev in ne-clani vseh kategorij. Meštvo šteje 5 igralcev in 1 rezervu. Najprej bo odigran moštveni turnir, nato polfinalni turnirji posameznikov in na koncu fi-nale posameznikov. Zmagoval-na ekipa in zmagovalec med posamezniki si priborita naslov okrajnega pravaka ter prejme-ta prehodne pokale.

BRZOPOTEZNO PRVENSTVO NOVEGA MESTA
Na brzopoteznem prvenstvu Novega mesta za mesec maj

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

OBJAVE — RAZPISI —

Razpis Litostrojevega izobraževalnega centra

Izobraževalni center Litostroje razpisuje vpis v I. letnik oddelka za kvalifikacijo mladine za šolsko leto 1962-63 za naslednje poklice: modelni mizar, livar, strugar, ključavničar in obratni električar.

Izobraževanje traja v vseh poklih tri leta, izvzemši za livarski poklic, kjer traja šolanje dve leti.

Učenci imajo na razpolago vso opremo in internatu ter prejemajo v času izobraževanja nagrado, ki je odvisna od uspeha in discipline.

Pogoji za vpis so:

1. uspešno dokončana osemletka, 2. starost 15 let, 3. ustreznost zdravstvenemu stanju, 4. vselej do določenega počitka, 5. obveza, da bo učenec ostal po končanem šolanju zaposlen v podjetju Litostroje,

Ob vpisu naj kandidati predložijo:

1. lastnoručno pisano prošnjo s kratkim življenjepisom in obvezno navedbo, katerega izmed poklicev se želi izučiti. Prošnje brez navedbe poklica bodo zavrnjene! Prošnjo je treba kolkovati s 50 din državnega takse. Zadnje šolsko spričevalo, 3. rojstni list, 4. zdravniško spričevalo, 5. obvezo o zaposlitvi v Litostroju, 6. prošnjo za sprejem v internatu.

Vpisovanje bo trajalo do 30. junija t. l.

Vse nadaljnje informacije kakor tudi vse potrebne formulare dobite na Upravi izobraževalnega centra Litostroje v Ljubljani, Džakoviceva 33, telefon 33-041, interno 417.

Uprava Centra

Specialistične ambulante pri Splošni bolnišnici v Novem mestu

Pri Splošni bolnišnici v Novem mestu postujejo naslednje specialistične ambulante:

KIRURŠKA: vsak dan od 9. do 15. ure.

GINEKOLOŠKO - PORODNIŠKA: porodničar, terek, četrtak in sobota od 10. do 13. ure.

INTERNA: vsak dan, razen četrta, od 11. ure dalje. Bolniki, ki prihajajo na te pregled, se morajo zglasiti v ambulanti najkasneje do 11. ure.

DIABETIČNA: vsak četrtek od 7. do 9. ure.

ANTIARKOHOLNA: vsak četrtek od 11. do 13. ure.

OTROŠKA: ponedeljek, sredo in petek od 10. do 12. ure.

DERMATOLOŠKA: ponedeljek, sredo in petek od 12. do 14. ure.

RENTGENOLOŠKA: vsak dan od 12. do 14. ure.

NEVROPSIHTRIČNA: ponedeljek, sredo in petek od 14. do 17. ure.

REHABILITACIJSKA: vsak dan, razen sobote, od 11. do 12. ure.

Razpis licitacije v Sevnici

Kreditni sklad za zidanje stanovanjskih hiš ObLO Sevnica razpisuje po pravih skladen in na podlagi zakonitih določil temeljnega zakona o graditvi investicijskih objektov (Ur. list FLRJ št. 45-61).

JAVNO LICITACIJO za oddajo gradbenih in obrtniških del za 20-stanovanjski stolpič z dvosobnimi stanovanji v Sevnici.

Licitacija bo 16. junija ob 11. uri v prostorih oddelka za gospodarstvo. Rok za oddajo ponudb je do 10.30.9. junija 1962. Rok za dovršitev objekta je 11. 12. 1962. Interesenti za izvajanje del naj predložijo svoje komune porudbe skupno z lastnim projektom in podrobnim opisom del, ki morajo ustrezati splošnim in minimalnim pogojem, ki jih postavlja investitor in jih obrazložijo tajnik sklada posameznim interesentom vsak dan dopoldne na oddelku za gospodarstvo ObLO Sevnica.

Javna licitacija za prodajo osebnih avtomobilov

Po sklepu DS razpisuje **KOMUNALNO PODJETJE V NOVEM MESTU** licitacijo za prodajo dveh osebnih avtomobilov: Fiat-1400 in DKW. Licitacija bo 9. junija 1962 na dvorišču Komunalnega podjetja v Vrhovčev ulici 1 v Novem mestu.

Od 7. do 11. ure imajo prednost pri nakupu gospodarske in družbene organizacije, ustanove in zavodi, po 11. uri pa tudi zasebni interesenti. Pred licitacijo morajo interesenti predložiti v pisarni podjetja 10-odst. polog od izdane cene.

Razpis delovnega mesta

Dijaški dom strokovnih šol v Novem mestu. Kettejev drevolet 49. razpisuje delovno mesto tajnice doma in snailke.

Za delovno mesto tajnice je potrebna ustrezna šolska izobrazba. Nastop službe takoj. Stanovanje zagotovljeno. Plača po pravilniku.

Izid nagradnega žrebanja »SLOGE« v Sevnici

Trgovsko podjetje »Sloga« v Sevnici obvešča občene odjemalce, da so izžrebane sledeče številke kuponov nagradnega žrebanja:

108	212	344	078	004	724	1337
1378	1904	1971	2311	2661	2920	2951
3446	3696	3771	3785	3821	3872	3879
3986	4154	4185	4343	4343	4697	4778
5320	5363	5402	5944	6068	6178	6406
6415	6573	6874	7519	7834	8051	
8056	8096	8152	8316	8777	8773	9048
9056	11068	11372	11620	11891	12934	
12000	12131	12134	12153	12206	12363	
12877	12408	13179	13213	13562	13602	
13617	14190	14222	14805	14816		

Ledenski koledar

Fotok, 8. VI. — Medard Sobota, 9. VI. — Primož Nedelja, 10. VI. — Marjeta Ponedeljek, 11. VI. — Srečko Torok, 12. VI. — Cedomir Sreča, 13. VI. — Anton

PREKLICI

Podpisana Katarina Cvitković iz Trbuč 9, p. Crnomelj, preključujem besede, ki sem jih izrečila zoper Anico Vlačič iz Trbuč 17, p. Crnomelj.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 302176. Angela Simc, Vel. Cerovec 33, p. Stopiče.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 336393. Ana Medoš, Obrh 9, p. Dragatas.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 467193. Jože Konda, Trdinova 39 — Novo mesto.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 116683 na ime Marija Jenko, Trdinova 28, Novo mesto.

KRNOGLASJE

PRODAM KOZOLEC, dobro ohranjen, v Gotni vasi. Naslov v upravi lista.

PRODAM DOBRO OHRANJEN dvanajstletni Lenča Knaflič, Novo mesto, Resljeva 2.

NABIRAJTE ZDRAVILNA ZELIŠČA!

Cvet: ranjaka (90 din), bezga s pečji (90), gloga — medvedovih hruškic (315), bele deteljice (120), rdeče deteljice (125).

List: šmarnice (200), gozdne jagode (100), jetrnika (200), melise (180), borovnice (105).

Rastlino: krvavega mlečka (110), njivjske mačehe (110), navadne ramšele (200), grenke ramšele (1000), pelina (40), melise (80), vodne kreše (150), ženiklja (150), zdrav. jetičnika (115).

Korenine: gozdnega korena (150), repinca (85), kompave — bodeče neže (250), trobentice (150), medvedovih tac (150), velikega divjega janeža (300), malega divjega janeža (600), sladkih korenin (150), male norice — male beladone (80), rumelega regrata (150), pekočih kopriv (50), srčne moči (200).

Lubje: brogovite (100), češminovih palic (75), krhlike (80).

Vrščike: gloga — medvedovih hruškic (70).

Gomolje: kukavci (900). Navedene cene veljajo za zelišča brez tujih primesi in pravilno sušena. Nekvalitetna zelišča se ne odkupujejo. Priporočamo nabiranje lista šmarnice. Šmarnica se lahko do tri četrt osuši na soncu, dokončno pa v senci. Pri sušenju mora obdržati prirodno barvo.

PRODAM VZIDLJIV ŠTEDILNIK. Kratka ulica 1 — Novo mesto.

PRODAM PAR BELIH mlinskih kamnov, Cvelbar, Dol. Komence pri Novem mestu.

PRODAM ENOSTANOVANJSKO, takoj vseljivo hišo v bližini Novega mesta. Naslov v upravi lista (700-62).

ISCEM KOVAŠKEGA POMOČNIKA in vajenca. Hrana in stanovanje preskrbljena. — Franc Kuhar, Dol pri Ljubljani.

ISCEM GOSPODINJSKO POMOČNICO k enemu otroku. Kasnejše možnost zaposlitve v tovarni. Naslov v upravi lista (701-62).

IZGUBIL SEM ROČNO URO od Resljeve ceste do Glavnega trga. — Poštenega najditelja prosim, naj jo proti nagradi vrne Knafliču, Resljeva 2.

SPREJMEM GOSPODINJSKO POMOČNICO k strižlanski družini. Naslov v upravi lista (705-62).

MOPED, SKORAJ NOV, 3000 km, poceni prodam. Konrad Kozole, KZ Kozanjevica na Krki.

SINGER, ženski šivalni stroj, pogrezljiv, zelo dobro ohranjen, prodam za 80.000 din. Ponudbe in naslov pri vratarju tiskarne Delo, Ljubljana.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 116683 na ime Marija Jenko, Trdinova 28, Novo mesto.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 302176. Angela Simc, Vel. Cerovec 33, p. Stopiče.

KINO

Crnomelj: 8. in 10. VI. amer. barvni film »Oklahoma«. 12. in 13. VI. ital. film »Nevzveste«.

Dol. Toplice: 9. in 10. VI. sovjetski barvni film »Sofer proti silu«. 13. VI. nemški film »Danes se ženi moj mož«.

Kostanjevica: 7. VI. amer. barvni film »Zakon divjine«. 10. VI. ameriški barvni film »Smesno lice«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATIČNI URAD IZ DOL. TOPLIC SPOROČA

Maja ni bilo rojstev izven bolnišnice.

Poročili so se: Franc Medle, kmetovalec iz Smarjete, in Pavlina Gorenc, hči kmeta iz Gorrenje vasi; Jože Novak, delavec iz Dol. Sušice, in Ana Kočijaž, delavka iz Bršlina; Jože Medic, delavec, in Ivanka Kapušin, delavka, oba iz Menšičke vasi.

Umrli sta: Marija Vrjar, učiteljica iz Podturna, 79 let in Franc Dular, upokojenec iz Gaberja, stara 62 let.

NOVOMEŠKI MATIČNI URAD SPOROČA

V času od 28. maja do 4. junija je bilo rojenih 17 dečkov in 13 dečlic.

NESREČE

POČILA ZRAČNICA

Ko sta se 28. maja motorist Alojz Hočevar in sopotnik peljala po avtomobilski cesti, jima je pri Trebnjem razneslo zračnico. Ko sta padla po cesti, je bil samo sopotnik laže poškodovan.

AVTO V GOZDU

1. junija se je proti domu peljal Anton Grm s Telč. Iz nepojasnjenih vzrokov je v ostriem ovinku pred svojo vasio zapeljal s ceste in obtičal v gozdu. Voznik in sopotnik se niso poškodovali, le na osebnem avtomobilu je škoda za 300.000 din.

VOZIL JE LEVO

3. junija se je domov vračal motorist Jože Nuc z Rake. Malo pred vasio je srečal kolezarja Alojza Kamljanca iz Segorje, ki je vozil levo. Ko se mu je hotel motorist umakniti, sta se zalekla. Pri nesreči se je motoristova sopotnica huje poškodovala.

NETELJA, 10. junija: 8.00 Mladinska radijska igra. 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden. 10.00 Se pomnite, tovariši! ... 10.30 Pisan glasbeni dopoldan. 11.30 Nedeljska reportaža. 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 17.05 Gremo v kino. 16.10 Iz Wagnerjevega Lohengra. 19.05 Sobotni domači intermezzo. 20.00 Za prijeten konec tedna. 22.15 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 10. junija: 8.00 Mladinska radijska igra. 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden. 10.00 Se pomnite, tovariši! ... 10.30 Pisan glasbeni dopoldan. 11.30 Nedeljska reportaža. 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.30 Za našo vas. 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 16.00 Humoreska tega tedna. 16.30 Melodije za nedeljsko dopoldne. 17.15 Radijska igra »Hartemeca balada«. 18.30 Sportna nedelja. 19.05 Nedeljska panorama. 20.00

sveti — inž. Milko Trstenjak: Oskrbna vinogradov. 14.00 Zabavni orkestri tega tedna. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 17.05 Gremo v kino. 16.10 Iz Wagnerjevega Lohengra. 19.05 Sobotni domači intermezzo. 20.00 Za prijeten konec tedna. 22.15 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 10. junija: 8.00 Mladinska radijska igra. 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden. 10.00 Se pomnite, tovariši! ... 10.30 Pisan glasbeni dopoldan. 11.30 Nedeljska reportaža. 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.30 Za našo vas. 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 16.00 Humoreska tega tedna. 16.30 Melodije za nedeljsko dopoldne. 17.15 Radijska igra »Hartemeca balada«. 18.30 Sportna nedelja. 19.05 Nedeljska panorama. 20.00

Torek, 12. junija: 8.35 Zabavni kaledoskop. 10.15 Melodije za dobro voljo. 11.30 Iz hrvatske glasbene lirike. 12.05 Kmetijski nasveti — inž. Ludvik Strobl: Z boljšim in strožjim potrjevanjem — zanesljivejše seme. 13.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov. 14.35 Pojo italijanski operni pevci. 15.30 Malo instrumentov — veliko glasbe. 17.05 Iz del jugoslovanskih skladatel-

Metlika: 9. in 10. VI. francoski film »Noči Lucrecije Borgia«. 13. VI. poljski film »Vlak«. Novo mesto: »Krkca«; od 8. do 11. VI. ameriški barvni film »Sepetanje na blazini«. Od 12. do 14. VI. ital. socialist. film »Shano Boa«.

Semč: 10. VI. ameriški film »Sonce zopet vzhaja«.

Sevnica: 9. in 10. VI. ameriški barvni film »Sayonara«. 13. VI. sovjetski film »Prvi dan miru«.

Trebnje: 9. in 10. VI. ameriški barvni film »Nočni prehod«. 13. VI. italijanski film »Branim svojo ljubezen«.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 116683 na ime Marija Jenko, Trdinova 28, Novo mesto.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 302176. Angela Simc, Vel. Cerovec 33, p. Stopiče.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 336393. Ana Medoš, Obrh 9, p. Dragatas.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 467193. Jože Konda, Trdinova 39 — Novo mesto.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 116683 na ime Marija Jenko, Trdinova 28, Novo mesto.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 302176. Angela Simc, Vel. Cerovec 33, p. Stopiče.

ZAHVALE

Ob 15-letnici tragične smrti se spominjamo našega dragega

LUDVIGA KORDIŠA poročnika KNOJ, člana KPS

Zivljenje je izgubil 31. maja 1947 v tragični prometni nesreči na Oplotnici pri izvrševanju svoje vojaške dolžnosti.

Oče Anton, mati Ana, brata Jože in Anton, sestri Anica in Tončka ter ostalo sorodstvo.

Ob bridki izgubi našega ljubega očeta, starega očeta, brata, strica in svaka

JANEZA ŠALJIA iz Vavte vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem znancem, prijateljem in sorodnikom, ki so ga v tako velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter z nami sočustvovali. Posebna zahvala govočnikom, pevcem, godbi ter vsem ostalim.

Saljevi.

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Stefanija Krznarič iz Nove Rese — dečka, Ema Mirt iz Zabajka — dečka in deklco, Ivanka Kramp iz Ribnice — deklco, Roza Petančič iz Dednje vasi — dečka, Dragica Pavuna iz Pologa — deklco, Jožefa Komočar iz Čateža — deklco, Ivanka Barkovič iz Ribnice — dečka, Kristina Kapur iz Brezice — deklco, Anica Starovešič iz Brezice — deklco, Ljudmila Komočar iz Krške vasi — dečka.

Pretekli teden so se ponorečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Julka Gorše, delavka iz Drganjih sel, je padel kos železa na desno nogo. Jože Pire, upokojenec iz Birčne vasi, je padel s stola in si poškodoval nogo. Franca Potočarja, kmeta z Dol. Kamene, je konj udaril in mu poškodoval medenico. Jožefa Franko, delavka iz Brusnice, si je pri stroju poškodovala leva kazalec. Metod Krivina, elektromonter iz Sentjerne, je padel s kolesa in si poškodoval glavo.

Brežiška kronika nesreč

Pretekli teden so se ponorečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Franc Drobnič, klepar iz Malene, se je zalezel v motorjem in si poškodoval levo roko. Antona Drgestina, zidarja iz Gregovca, je nekdo napadel z nožem ter raniil po levi roki in prsih. Slavico Kranjčič, gosposinja iz Zbilja, je povzročil avtomobil. Marija Stefančič, gosposinja iz Obrežja, je padla po stopnicah in si zlomila desno roko. Milan Debogovič, ključavničar iz Kraja Dolnjega, si je pri padcu zlvil levo nogo. Ivan Imperi, sodar iz Sevnice, je padel s kolesa ter dobil poškodbe po glavi. Vinko Berkočič, kmetu iz Nove vasi, je pri delu v gozdu padlo na levo nogo drevo ter mu jo zlomilo. Edi Cimperšek, delavec iz Bojsnega, je padel s kolesa ter dobil poškodbe po glavi. Matija Gnedič, delavec iz Lukovca, si je pri delu v tovarni poškodoval levo nogo.

SPET SLABE GUME

29. maja se je po avtomobilski cesti proti Zagrebu s precejšnjo hitrostjo peljal avtomobilist Gradimir Mladenović iz Beograda. V Krakovskem gozdu mu je razneslo zračnico. Vozilo je najprej zaneslo po cestišču, nato pa tudi s ceste, kjer je obtičalo. Škoda je za 500.000 din.

KOPALEC UTONIL V KRŠKEM BAZENU

28. maja je prišlo iz Zagreba 190 učencev iz učiteljev iz šole za gospodarstvo. Kmetelj po prihodu v Videm-Krško so se šli kopat v Celulozini bazen. — 16-letni Ivan Petrič, ki najbrž ni znal plavati, je skočil v vodo in utonil. Kljub takojšnji zdravniški pomoči fanta niso obudili.

SMRTNI PADEC

31. maja se je smrtno ponorečil Anton Govednik iz Grabrova, ko je Janezu Škofo iz Dragomirje vasi pri Suhorju pomagal popravljati streho na gosposarskem poslopju. Do nesreče je prišlo okrog 16.30, ko je Govednik padel s trama tri in pol metra globoko.

Vaša pesem — vaša melodija. 22.15 Ansambli in solisti RTV Ljubljana.

Ponedeljek, 11. junija: 8.35 Zabavni kaledoskop. 8.55 Za mladino radovedneže. 9.35 Za vsakega nekaj. 11.00 Midva iz popevke. 11.35 Tenorske arije iz Puccinijevih oper. 12.15 Kmetijski nasveti — inž. Milica Oblak: Povečajmo pridelovanje jagod. 13.30 Lepa melodija. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 17.05 — 30 minut za ljubitelje operne glasbe. 18.10 Portret jugoslovanskih skladateljev zabavne glasbe. 20.00 Pojoči mozaič. 20.35 Koncert orkestra Slovenske filharmonije.

Torek, 12. junija: 8.35 Zabavni kaledoskop. 10.15 Melodije za dobro voljo. 11.30 Iz hrvatske glasbene lirike. 12.05 Kmetijski nasveti — Ludvik Strobl: Z boljšim in strožjim potrjevanjem — zanesljivejše seme. 13.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov. 14.35 Pojo italijanski operni pevci. 15.30 Malo instrumentov — veliko glasbe. 17.05 Iz del jugoslovanskih skladatel-

ljev. 20.30 Radijska igra — »Indijanska balada«. 21.51 Laska glasba.

Sreda, 13. junija: 8.55 Pisan svet pravilic in zgodb. 10.15 Tri uverture in tri arije. 11.00 Melodije raznih dežel. 11.35 Zabavni kaledoskop. 12.15 Kmetijski nasveti — inž. Jože Arh: Dokrmiljevanje govedi v polju. 13.00 Slovenski plesni ritmi v orkestralni glasbi. 15.30 Pri Joževu pod Roblečkom. 17.05 Soferjem na pot. 18.45 Ljudski parlament. 20.00 Naš variete. 22.15 Po svetu jazza. 23.05 Za razpoloženje.

Četrtek, 14. junija: 8.05 Z uprizoritve komičnih oper v Ljubljani. 10.15 Zabavni koncert. 11.30 v pričaokovanju poletja. 12.15 Kmetijski nasveti — inž. Mileva Kač: Kako bomo v leti sezoni negovali in varovali hmelj. 13.30 Za vsakogar nekaj. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Ciganске melodije. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.10 Popoldanski koncert. 20.00 Četrtni večer domačih pesmi in napevov. 22.15 Naš skupni studio.

SPORED RADIO LJUBLJANA

Vsak dan: poročila ob 5.05, 8.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 19.30, 22.00 in 24.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

Petek, 8. junija: 8.35 Pionirski tednik. 11.00 Mali klub ljubiteljev popevk. 12.15 Kmetijski nasveti — dr. Franjo Janežič: Brezstara, prometny in druga nova sredstva za varstvo pese. 13.30 Poje tenorist Jan Peerce. 14.30 Od polke do twista. 15.30 Pri bosenskih skladateljih. 15.45 Jezikovni pogovori. 16.10 II. del prenosa javne oddaje v Velenju. 18.45 Iz naših kolektivov. 19.35 Spoznavajmo svet in domovino. 22.15 Oddaja o morju in pomorskih njih.

Sobota, 9. junija: 8.40 Iz partizanskih. 9.55 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.25 Veliki zabavni orkestri. 12.05 Trio Slavica Avramica. 12.15 Kmetijski na-

sveti — inž. Milko Trstenjak: Oskrbna vinogradov. 14.00 Zabavni orkestri tega tedna. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 17.05 Gremo v kino. 16.10 Iz Wagnerjevega Lohengra. 19.05 Sobotni domači intermezzo. 20.00 Za prijeten konec tedna. 22.15 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 10. junija: 8.00 Mladinska radijska igra. 9.05 Z zabavno glasbo v novi teden. 10.00 Se pomnite, tovariši! ... 10.30 Pisan glasbeni dopoldan. 11.30 Nedeljska reportaža. 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.30 Za našo vas. 14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 16.00 Humoreska tega tedna. 16.30 Melodije za nedeljsko dopoldne. 17.15 Radijska igra »Hartemeca balada«. 18.30 Sportna nedelja. 19.05 Nedeljska panorama. 20.00

Torek, 12. junija: 8.35 Zabavni kaledoskop. 10.15 Melodije za dobro voljo